

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Honvédtüzérség és létszámemelés

Írta: Dr. Kmety Károly.

Ténynyé vált immár — amihez hónapok óta úgy sem fért sok kétség — az osztrák Landwehr igen jelentős létszámemelése, mely azon célból történt, hogy az ujonctöbbletből Landwehr-tüzérségi ezredek alakíttassanak.

A Reichsrath bőkezűségéből minden Landwehr-kerület, illetőleg Landwehr-hadosztály egy-egy tüzérezreddel bővül. Az osztrák honvédsége tehát már most „hadsereggé” vált, mely a három főfegyvernemet, gyalogságot, tüzérséget és arányos lovasságot egyesíti magában, mely harci működésre önállóan is képes, nem béna, mely a közös hadseregre támaszkodik, attól kénytelen kölcsönözni a tüzérséget, mely nélkül egy haderő ma már moczcanni sem képes.

Magyar szempontból az osztrák Landwehr ezen fejlesztése többféle megítélés tárgya lehet. Politikailag a tisztán osztrák haderő emelkedése az osztrák túlsúly további emelkedésére vezethet a dualizmusban, melyet részünkről ellensúlyozni csakis hasonló eszközzel lehetne. Pusztán a honvédelem céljából ítélve, üdvös reánk is e fejlesztés, mert hiszen az együttes és kölcsönös védelmi kötelezettségben álló két állam külső biztossága ez által tetemesen fokozódik.

Közvetlenül és a mostani politikai

viszonyok közepette azonban más irányu megítélés alá is esik az osztrák Landwehr-tüzérség szervezésére adott létszámemelés. Nem más ugyanis ez, mint kerülővel a közös hadsereg tüzérségének, tüzérségi állományának felemelése, mert hiszen az a — gondolom — nyolcz közös hadseregbeli tüzérezred, mely eddig „az ordre de bataille” szerint az osztrák honvédhadosztályok kötelékébe tartozott, mint „Landwehrdivisions-Artillerie” majd most már felszabadul és a közös hadsereg szabad rendelkezése alá kerül. Más szóval, az osztrákok tulajdonképp a közös hadsereg számára adták azt az ujonctöbbletet, amivel „Landwer“-jük tüzérségét ellátandják.

A magyar honvédség tekintetében — és ez mindenekfelett fontos — az osztrák honvédtüzérség szervezésének bizonyára lesznek már rövideken konzekvenciái, illetőleg bizonyos, hogy ily konzekvenciák levonása a hadügyi kormányzatnak tervében van. Ez a konzekvencia természetesen nem más, mint hogy a honvédelem és közös biztosság szempontjából az osztrákkal hason feladatu magyar honvédség is saját tüzérséggel ellátás-sék. A tisztán hadügyi szempont azt követeli, hogy időlegesen se maradjon hátra fejlettség tekintetében a magyar honvédség, de lehet cívelni azon felfogás mellett is, hogy a magyar nemzeti érdek is amellett van, hogy a magyar

tüzérség legalább a honvédség keretében mielőbb, illetve párhuzamosan létesüljön. Ez a szempont annál is inkább hangsúlyozható katonai oldalról, mert eddig hadszervezetileg és hadiérték tekintetében a magyar honvédség nemcsak hátrább nem volt az osztrák Landwehrről, de egészen elfogulatlan bírálók szerint mesze túl is szárnyalta azt.

Nem szeretünk jóslásokba bocsátkozni, de mégis kifejezést merünk adni azon felfogásnak, hogy a létszámemelés mint honvédségi létszámemelés lesz az első nálunk is és talán már ezen országgyűlés tartama alatt igényeltetni fog, ha sikerül a politikai nehézségek bizonyos áthidalása.

Az bizonyos, hogy amint a honvédtiszt fizetését könnyebb volt emeltetni, mint lett volna a közös tisztek fizetésének egyenes emelése, úgy a honvédlétszám is könnyebben lesz emelhető, mint a közös. Egy percze se téveszthető azonban szem elől, hogy ha — honvédtüzérséget szervezendő — ujonctöbbletet szavazunk meg, tulajdonképp a közös hadsereg tüzérségének hét ezreddel való növelését tesszük lehetővé, mert a közös tüzérezredek a honvédségi hadosztályoktól elvonhatók és a közös hadseregnél alkalmazhatók lesznek. Az osztrák és magyar honvédtüzérség felállítása együtt tizenöt tüzérezrednyi szaporodást jelent a közös hadsereg javára.

Az író ur szerelmi játéka.

Írta: Vértesy Gyula.

(Utánnovomás tilos.)

A kis Gráner Irén szívébe csalóka fény sugar tévedt akkor éjszaka. Abba a szegény, árva szívébe, mely mindekkoráig homályban, ködben leledzett.

Nem is hitte volna soha, hogy valaha még ragyogni is fog odabent valami; úgy, mint a többi fiatal leány szívében, azoknak a szívében, akik sugármagasak, szépek, pirosarcuak, dombor mellűek és ruganyoshusúak, nem olyan ványadtak, mint ő.

És ime rászállott a napsugár erre a szomorú szívre is. Milyen igazságos is az isten; senkiről se feledkezik meg; aki jó, tiszta, mindenkinek juttat a földi boldogságból, ha keveset is, ha később is, de juttat.

Neki is kissé később, de nem keveset, sokat, nagyon sokat juttatott, annyit, hogy elég lesz egy egész életre.

Tulajdonképpen az egész dolog úgy tünt fel előtte, mint valami nagyon szép álom. (Az is volt, mert fel kellett szegénynek belőle ébredni.) Mi is lehetett volna álmónál egyéb, hogy azon a tündéri nyári mulatságon Cseley Tihamér író ur neki kurizáljon egész éjjel.

Az a felkapott, szép deli legény, akiről eddig ő álmodni se mert volna; a fiatal kora mellett is már is híres író, akinek az írásait csak úgy habzsolgatták a leányok, asszonyok.

Az asszonynepek bomlottak ezekért a tárczáért, melyekben az író ur sok raffiniával

vegyítette össze a nyers, durva érzékiséget a tiszta fehér eszmények után való szentimentális sóvárgásokkal.

A kritikusok azt mondták rá, hogy kiforratlan tehetség, aki még maga sem tudja, hogy mit akar; az írópajtásai pedig, akik irigykedtek rá (a vének és a csunyak) azt vetették a szemére, hogy nagyon is tudja, mit akar.

— Azt akarja, hogy az írásai révén szeretőket kerítsen magának. Nála az író feladata, hogy szeretőket kerítsen, neki, az embernek. Ha nem boldogulna a szoknya után, nem is írta! Az írás nála nem cél, de eszköz; a hódítás tetszetős, de aljas eszköze.

Hát ez az ur foglalkozott azon a majálison a csunya kis beesettmellű, vézna Gráner Irén-kével.

Összeveszett az asszonyszeretőjével, a szép Bánfaynéval, ezzel a vad, buja asszonynyal, aki érzékiségével kezdett már az író urnak terhére lenni (persze nem mindég, csak néha, a spleén és blazirtság fáradt óráiban) és boszantásul elkezdett játszani a leánynyal.

Kiszemelte a legcsunyábbat s azzal boszantotta. A tánczait mind elkérte, vele sétált szünet alatt s vacsorázni is odatelepedett a Gráner papa asztalához.

Már a pezsgőnél tartottak. Gráner papa, az illusztris gavallér tiszteletére ugyancsak bontatta a Pomery-ket és Tihamér ur ugyancsak ütötte a vasat a leány mellett.

A leány szeplős arca kigyult, lapos mellének alig kidomborodó körvonala hullámosan emelkedett s fakó ajkait kipirosította a belső forróság, míg lopva rátekintett a szép beszélő férfira.

— Csak nézzen rám, oly jól esik, mikor ilyen tiszta tekintet pihen rajtam. Mintha végigsimogatná bűnös fejemet, bűnös arcomat.

A leány ijedten kapta le róla a tekintetét, de a férfi tovább beszélt lassu, suttogó hangon. Ahogy a színházakban szoktak suttogni a szerelmes színészek. Nem öntudatosan utánozta őket, öntudatlanul. A sok színházjárás után ráragadtak a pózoló kifejezések, a csinált tekintetek.

Talán nem is volt ez utánpótlás, csak átérzett szükségesség. Érezte, hogy a szinpad fogásoknak van hatásuk az életben is, hát alkalmazta őket.

Nem volt ő se rosszabb a többi egészségesvérű fiatal embernél, akiknél a fiatalság majdnem egyet jelent a bujasággal s akik mind épp úgy vágytak a bűnre, mint ő, csak hogy azok gyávábbak, vagy ostobábbak voltak, mint ő s többnyire a vágyaknál maradtak a tisztességes nőikkel szemben.

Ő nem maradt! Ment a maga útján, a maga erős szerelmi céljai felé. Ezt az utját nem is titkolgatta. Most is arról beszélt Irénnek.

— Az én elméletem: kiélvezni az életet. Okos, de aljas. És sokszor úgy utálok is magam érte. Ilyenkor olyan vágyam lenne golyót kergetni az én üres, léha szívémben, mely nem érdemel egyebet. Mert ilyenkor azt sejttem, hogy az élet igazi, nagy gyönyörében: a mindenható, tiszta, felséges szerelemben sose lesz részem. Csupa léha viszony, üres kaland és sehol egy tiszta szív, mely értem dobogna.

A férfi keze a leány kezéhez ért s kis, csontos keze nem sokára ott vergődött a férfi izmos kezében.

Nem maradhat figyelmen kívül, hogy pénzügyileg a honvédtűzértség szervezése reánk sulyosabb, mintha egyenesen a közös hadsereg tűzértsége szaporíthatnák s a honvédség tűzértségi ellátását ezen-tul is az eddigi módon teljesítenék, mert hiszen a két honvédtűzértség összköltségéből Ausztria nyolcz tizenötöd-részt, Magyarország meg hét tizenötöd-részt viselne.

Bizonyos, hogy a magyar kormány és parlament az átmeneti időben semmiféle ujonclétszámemelésre — rebus sic stantibus — nem nyerhető meg. Felmerül mégis a kérdés, vajjon a honvédtűzértséghez szükséges ujonctöbblet megszavazásának ugyanoly nehézségei, illetve előfeltételei lesznek vagy lennének-e, mint ha egyenest a közös hadsereg ujonclétszámemeléséről lenne szó. Vajjon akkor, ha a katonai vezetőség honvédtöbbletet kérne, szőnyegre és megoldásra kell-e majd előzetesen vinni egész komplexumukban a közös hadsereget érintő nemzeti követelményeket. Lényegileg igennel kell erre részünkről felelünk, de a politika néha kikerüli a lényegét bizonyos látszatok kedvéért. Reméljük, hogy a nemzeti kormány politikája a lényeg szerint fog igazodni, ha az említett eshetőség elé kerülünk.

Budapest, július 30.

Justh Gyula Budapestben. Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma reggel tornyai birtokáról a fővárosba érkezett és délelőtt tíz órakor a képviselőházba ment, ahol az időközben felmerült ügyek elintézésével a déli órákig foglalatlan volt. A ház elnöke budapesti tartózkodása alatt meg fogja látogatni Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert is, holnap, vagy holnapután pedig ismét elutazik Budapestre.

A horvátországi helyzet. Báró Rauch Pál horvát bán — mint zágrábi tudósítónk táviratozza — már teljesen felépült könnyebb természetű betegsége-ből és ma délelőtt már kihallgatást is tartott. Többek

— Ha eszembe jut, hogy egy ilyen édes, tiszta leány, mint maga, soha se fog engem szeretni.

Láng borítja el a leány arcát. Hát csakugyan vágyódnék ez az imádott férfi az ő szerelmére? Hát hozzá beszél így ez a férfi: hozzá, aki eddig gyöngéd, szerelmes szót sose hallott senkitől. Nem, nem lehet ez valóság! Hazudik ez neki. S végtelen fájdalom fogja el a szívet s a szeme telefut könnyel.

— Miért beszél nekem ilyeneket? Bolonddák akar tenni, hogy boldoggá tegyen? Hagyjon el, menjen el! Miért mond nekem olyanokat, amiket nem érez.

— Érezem, amit mondok. Maga jobb, neme-sebb, tisztább mindenkinél, akit eddig csak ismerem. A lelkét szeretem, meg ezt a csodásan tiszta ragyogású kék szemét, melyből mintha csak angyalok üdvözlete integetne felém.

Vége volt a kétkedésnek; mámorosan, kábult agygyal hajolt oda a férfinhoz, aki egyik utkanyarodónál hevesen magához ölelte. A leány viszonzotta a csókot önkívületben, reszkető mámorban s a férfi vadul, hévvel szívta a szüzi csókot. Nem látott most csunya leányt, csak azt érezte nagy gyönyörrel, hogy leányjakkat csókol, melyeket előtte szerelmes férfiak sose érintett.

Mikor azután visszakerültek a terembe s ott rápillantott a leányra, a kielégített szerelmi étvágy jóllakott érzésével, szinte csömörrt érzett, hogy hogy is tudta úgy összecsofolni ezt a csunya kis teremest. Ott is hagyta hamarosan. A pillanatnyi mámorának elég volt téve; a boszúból is elég volt; egy új leányjak csókjaival megismerkedett; a dolog be van fejezve.

között megjelent nála az eszéki kereskedelmi kamara elnöke, hogy a mitroviczai állatvásár betiltása ügyében felvilágosítást kérjen. A bán válaszában mindenekelőtt is teljesen alaptalannak mondta azt a híresztelést, hogy a betiltásnak politikai háttere van. Az intézkedést pusztán azért kellett foganatosítani, mert a hatóságok nagymérvű rendellenességeket tapasztaltak. A mitroviczai állatvásár ismét meg fog nyitni, mielőtt a hivatalos vizsgálatok befejeződnek, ami nemsokára megtörténik. Egyébként az előfordult számos kihágás miatt mostanában sorrendben vannak a vásári megrendszabályozások. A bánnál ma délelőtt több küldöttség is járt. Dr. Bosnyák a toposz-kői és a valicseli deputációt vezette báró Rauch Pál elé. A likai vasút ügyében tudakozódtak és kérték a cetingrádi vár épségben maradását. Tegnap este a disszidens Starcevic-párt körhelyisége előtt zajos és hosszas tüntetés volt. A zavargásnak csak éjjel táiban tudott véget vejni a rendőrség. Báró Rauch Pál horvát bán ellen Kninben rendezett tüntetés ügyében a dalmáciai helytartóság szigorú vizsgálatot rendelt el, sőt többeket már meg is büntetett. Mint nekünk Zágrábból jelentik, ma két dalmáciai bíró Zágrában kihallgatta a bán is és vallomásait jegyzőkönyvbe vette. A két bíró még tegnap este elutazott Zágrá-ból. A mai lapok a Zágrában megjelenő „Hrvatska” július 29-iki száma nyomán nyilatkozatot közölnek, amelyet a vasúti pragmatika ügyében a kereskedelemügyi minisztériumnak egy magas rangú képviselője — aki az említett horvát lap szerint egyúttal kiváló magyar politikus is — tett volna. Illetékes helyről kijelentik, hogy a kereskedelemügyi miniszterium tisztikarának egyetlen tagja sem tett ilyen, vagy hasonló nyilatkozatot, minthogy nem is tehetett volna. Minthogy pedig a miniszterium tisztviselői karában politikai téren is szereplő egyének természetesen nincsenek, ez a közlemény esetleg az államtitkár-ra vonatkozhatnék. Erre nézve is szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy az egész közlemény ebben a vonatkozásban is merő kombináció.

Törvényjavaslat a vasárnapi munkaszünetről. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter az őszi ülésszak elején a képviselőház elé akarja terjeszteni a vasárnapi munkaszünetről szóló új törvényjavaslatot. Az új törvényjavaslat előadói tervezetét, amely 27 szakaszból áll, „Törvényjavaslat az ipari munkának vasár- és ünnepnapon szüneteléséről” címen szombaton délután fogja a miniszter nyilvánosságra hozni. A beható indokálással kísért törvényjavaslat ezután szaktanácskozmány elé fog kerülni, amelyet előreláthatólag október hó elején tartanak meg.

De a leány elindult utána; látta, hogy kiment a teremből, hát hívta az anyját, hogy menjenek ki ök is sétálni.

A kertben kis befuttatott pavillonok voltak s az egyikből ismerős suttogó hangot hall. Az anyját leültette egy padra s maga, mintha tépni akart volna a lugas futórözsáiból, odalépett egész közel.

Minden szót hallott. Cseley beszélt Bánfay-néval:

— Csak nem gondold a dolgot komolynak?

Utánatok mentem, te zsvány, láttam, hogy megcsókolta azt a csúfságot.

— Elvégre egy csók még nem csók. És nekünk írónak tanulmányi szempontból is kell néha csókolóznunk. Bizony nem volt valami nagy gyönyörűség, de minden mesterség áldozatokat kíván; az író mesterség ilyen áldozatokat.

— És ha az a leány most azt hiszi hogy szereted őt?

— Hát legalább lesz egy boldog álma és szép visszaemlékezése öregségére, — sokan úgy se fogják csókolgatni. Legalább nem hal meg anélkül, hogy ne hallott volna egy pompásan el-suttogott szerelmi vallomást.

Csakugyan nem halt meg anélkül. Csak-hogy egy kicsit korán halt meg a vallomás után. Másnapra.

A napokban igen csinos tárczát olvastam Tihamér urtól. Arról szól, hogy az életben csak egyet szeretett igazán, egy csunya kis leányt, akinek kék szeméből jószág, tisztaság ragyogott ki. A szép szemek örökre lecsukódtak s ő kijár a sírhoz és virágokat hord oda, a tavasz legszebb virágait...

A román agitátorok munkája. A „Tribuna” panaszképen azt írja, hogy a román iskolákat újabb veszély fenyegeti. A nevezett lap szerint Aradmegye több román községében a jegyzők arra bírják rá a szülőket, hogy adjanak nyilatkozatot arról, miszerint kívánják, hogy az előadási nyelv az iskolában ezentul a magyar legyen. Az új iskolai törvény szerint ugyanis, ha husz szülő kívánja ezt, akkor az iskola tanyelve a magyar lesz. A Tribuna most felhívja a román papokat, hogy akadályozzák meg a román iskoláknak ilyen módon való megmagyarosítását. Gróf Apponyi Albert még a tavasszal megbízta dr. Siegescu József tanárt, hogy kormánybiztosi minőségben indítson vizsgálatot a karánsebesi román tanítóképződében uralkodó szegyenletes állapotok tárgyában. A kormánybiztos, mint ő maga a „Drapelul”-hoz intézett levelében írja, a vizsgálat folyamán megállapította, hogy 1. a képezde tanárainak nagy része nincsen tisztában az erkölcs fogalmával, 2. néhány tanár az ifjúságot valóság-gal demoralizálta, 3. oly emberek vettek fel tanári fizetést, akiknek az intézethez semmi közük nem volt és ott nem tanítottak, 4. a képezőben a múlt év november haváig a havi 219 óra helyett csak 92 órát tanítottak, 5. az intézetben az enyém és tied fogalmát nem ismerték, amennyiben az egyházi vagyont és a hívek által nehezen fizetett egyházi adókat mindenre elpazarolták és amikor a kormánybiztos azt kérdezte az intézet igazgatójától, hogyan lehetett tűnni ezeket a patriárkális állapotokat, akkor az igazgató azt felelte, hogy minek avatkozik a kormány az egyház autonóm ügyeibe? Az „Ungaria” a bukaresti román ligáról írva, felemlíti, hogy Urechia, a liga volt elnöke, egy interviu alkalmával kijelentette, hogy a kulturligának egy időben évenként két és fél millió frank évi jövedelme volt és ezt az összeget kizárólag az erdélyi románok politikai céljaira fordították, a kulturcélokkal pedig egyáltalában nem törődtek.

Beszámoló. Várnay Imre képviselő ma Nagyszőlősen beszámoló beszédet mondott, amelyben részletesen foglalkozott a parlament eddigi munkájával és vázolta a jövő feladatait. A képviselő ezután körutra indult a kerületben.

KÜLFÖLD.

Izvolksi utazása. Pétervárról táviratozzák, hogy Izvolksi külügyminiszter tegnap üdülés céljából néhány hétre külföldre utazott. Izvolksi ez utazása közben több külföldi államférfiúval találkozik.

A Franco-kabinet. A portugál kamara elvetette Koszta indítványát, amely szerint a volt Franco-kabinet miniszterei vád alá helyezendők.

Az angol kereskedelmi miniszter beszéde. Lloyd George kereskedelmi miniszter levelet írt a Times-nek, melyben tiltakozik legutóbbi beszédének téves interpretációja ellen, mely szerint ő a két hatalmi standard elvének fenntartása ellen foglalt volna állást. Levelében ezt írja: Azt akartam kifejezni, hogy az irigység és nyugtalanság, amely bármely nagyhatalomnál hibáztatható, még inkább kifogás alá esik az egyesült királyságoknál, melyeknek oly hatalmas flottájuk van. Azt mondtam, hogy amint a mi tengerészetünk megvédi országunkat az invázió ellen és éppen e célból tartjuk a két hatalmi standardnak megfelelő színvonalon, ugyanúgy a német hadsereg Németországot védelmezi idegen betörések ellen, anélkül azonban, hogy két legerősebb szomszédjának haderejét meghaladó létszámban tartatnák fenn. Ebből az következik, hogy ha az idegesség és az irigység már magában is helytelen dolog, természetesebb és kevésbé hibáztatható, ha Németországban támad, mint nálunk. Meg vagyok győződve, hogy azok, akik meghallgatták a beszédemet, a legutóbbi sők lesznek azok sorában, akik abból a két hatalmi standard ellen irányuló tamadást olvasnak ki.

A perzsa helyzet. Tebrizből érkező hírek nagyon rossz színben tüntetik fel a helyzetet. Sok békes polgár, nők és gyermekek az örmény városrészben kerestek menedéket, mire a kormányzó és Rechia kán jegyzéket intéztek az örmény püspökökhöz azzal a figyelmeztetéssel, hogy ha az örmények a menekülteket el nem üzik az általuk lakott városrész-ből, ök is, kivétel nélkül, szenvedni fognak, ha a kormány kénytelen volna a menekülők ellen fegyverrel eljárni.

Suah es Sultanel, a perzsa sah fivére arra kérte a szultánt, hogy engedje Törökországba menekülni. A szultán nem tett ez ellen kifogást.

A török események.

Budapest, július 30.

Konstantinápolyból ma érkezett hírek arról tesznek tanuságot, hogy a nagy örömmámor után bekövetkezett a kijózanodás. Ma már itt-ott ismét elégedetlen hangok emelkednek, melyek a dolgok lefolyását erős bírálat alá veszik. Így szeméretlenül vetik a Yildiznek, hogy cselekedetei nem tartanak lépést az alkotmányos ígérekkel. A szultán környezetében vannak ugyanis elemek, kik az ifjútörökök szemében szálkát képeznek, ezek még mindig a szultán körül teljesítenek szolgálókat, ami érthetően nagy ellenszenvet kelt az ifjútörökök közt. Valószínűleg sok idő folyik le addig, amíg ezek a félreértések elsimulnak.

Mai híreink a következők:

Aggodalmas helyzet.

Ilyen mozgalmas időkben senkinek sem tudja a helyzetet teljesen áttekinteni és megítélni. Nem képesek erre sem a konstantinápolyi ifjútörök komité tagjai, sem a mozgalom többi vezető férfiai. Mindent intéző, elismert vezére a mozgalomnak nincs. Amint már előre jelentettük, az autokráciáról a parlamentáris musba való átmenet nemcsak a legmértékadóbb tényező és legszűkebb környezete szempontjából is, akik a hatalomra törekszenek, vagy akik megtértek, rendkívül súlyos államjogi kísérletet jelent. Nem lehet csodálni tehát, hogy felső helyről különböző tévedéseket vagy szándékos mulasztásokat követtek el, melyeknek megvilágítását az alábbiakban kíséreljük meg. Már az első hivatalos közlést sem fogadták teljes bizalommal, mert csak a képviselőháztól, nem pedig a teljes alkotmány helyreállításáról szólt. Azok a kiszivárgó hírek is, melyek szerint az alkotmány kihirdetése csak akkor történt, mikor már egyes macedóniai városokban közzétették, az intelligenciára és az ifjuságra kijózanítólag hatottak. A török sajtó azonnal azt az álláspontot képviselte, hogy az alkotmány minden egyéb szabadságot magában foglal és a sajtószabadsággal él, mielőtt azt hivatalosan publikálták volna. Az amnesztiát sem hirdették ki előbb, míg azt általánosan nem követelték és még akkor sem adták meg azonnal, sőt máig sincs teljes mértékben végrehajtva. A titkos rendőrség eltörléséről szóló irádé sem elégitette ki a kedélyeket teljes mértékben, mert azt gyanítják, hogy továbbra is fennáll, sőt sokan működésének nyomait is vélik látni. Azt állítják, hogy a porta előtt lefolyó tüntetések féltékenységet keltettek a Yildizben és hogy a nép háláit, amely tényleg a legszélesebb tömegben kizárólag a szultánnak szólt, a vasárnapi impozáns tüntetésben már a Yildiz elé vezették. Hogy ügyesen csinálták a dolgot, az kétségtelen. Ugy látszik azonban, hogy az ifjútörök elemeknek a konzervatív tömeggel való összekeverése nem tett jó összehatást, illetőleg az összehatás némileg túl volt hangolva. Csalódást is okozott mindazon csoportoknak, amelyek egész délután késő éjszakáig sorban zarándokoltak a Yildiz elé, az a körülmény, hogy a szultán nem jelent meg a nép előtt és csak tábornokai útján fejezte ki megelégedését és üdvözlését. Csak éjfél táján jelent meg a szultán a Yildiz körül türelmesen várakozók előtt. Az a lelkesedés, amit megjelenése okozott, mutatja, hogy mily csodás hatalma van a szultán-kalifának a népre és hogy mekkora hatást kelthetett volna, ha korábban lépett volna az erkélyre és ha ennek híre korábban elterjedt volna. Így ezt a hírt csak az itt forgalomba jött nagyszámu híresztelés egyikének tekintették, különösen azért, mert a török lapok csak ma erősítik meg és csak ma közlik a szultán beszédét.

Az intelligens körök, különösen pedig az ifjútörökök azt várták (és ilyen irányú követelések máris hallatszanak), hogy az összes minisztereket, akik közül néhányat mindenki gyűlöli, a külügyminiszter kivételével, valamint néhány, még inkább gyűlölt yildiz-kegyencet elmozdítsanak állásuktól, ami mindeddig nem történt meg. Ez a felsorolás, amely természetesen nem tart igényt teljességre, bizonyítja, hogy a mostani helyzetet egyrészt a tömegek attól való féltelme jellemzi, hogy az alkotmány még mindig nincs biztosítva és hogy reakzionárius visszaesésektől kell tartani, másrészt pedig jellemzi

az irányadó köröknek éppen nem jogosulatlan törekvése, hogy ne adjon sokat és ne növecszse ezáltal a mozgalom követeléseit, nehogy zabolátlan állapotokat teremtsenek. Természetes, hogy e hangulatok erősen gyengítik a hatóságok tekintélyét, úgy, hogy ez esetleg felmondhatja a szolgálókat, ha arra lenne szükség, hogy előre nem látott eseményekkel szálljon szembe. A mostani helyzetet tehát komolynak kell jellemezni. Hogy kritikussá válik-e, azt még senki sem mondhatja. Mindenesetre a legközelebbi napokban, talán péntekig, megválnak Törökország az itt felsorolt és érintett körülmények folytán mozgalmas napok elé néz. A viszonyok megoldása és rendezett állapotok elérésére annyi heterogén elemről és kiszámíthatatlan faktortól, valamint ingadozó inponderabilitástól függ, hogy egyelőre még megközelítőleg sem lehet körvonalazni Törökország jövő fejlődésének valószínű alapjait. Végül meg kell említenünk, hogy a pesszimisták és optimisták vélemények kaoszában, amelyek úgy váltakoznak, mint az apály és a dagály, sokan megőrizték keleti nyugodt gondolkodásukat és azt remélik, hogy a szultán nagy intelligenciája és az izlam csodás hatalma, amely a szultán-kalifának rendelkezésére áll, végezetül minden nehézséget le fog győzni.

Politikai gyűlés.

Tegnap este tartották az Odeon-színházban az első ifjútörök népgyűlést. A földszintet és a páholyokat a rettenetes hőség dacára sok ezer ember zsúfolásig megtöltötte. A gyűlést Nuri bég tözsdéigynök nyitotta meg, aki a gyűlést háromszoros éljennel nyitotta meg a szultánnak, a népre és az ifjútörökökre. Beszédét nagy lelkesedéssel fogadták. Azután egy görög, egy örmény és egy spanyol beszélt hasonló értelemben. Nagyon különös benyomást tett, hogy azt a szónokot, aki épp beszélt, a többi szónokok körülállták és mindegyik szónok beszéde végeztével, maga adta meg tenyerének összeállításával a jelet a tetszésnyilvánításra. A karzatról ismételve elítették a szultánt, amit a monasztiri és szaloniki tüntetéseknél kerültek. Az egész gyűlés olyan próbaparlament volt, hogy a tulajdonképeni parlamentet előkészítse.

Az Odeon-színházban tartott gyűlést Dzsellal Nuri bég a következő beszéddel nyitotta meg:

A szultán harminczkét év előtt parlamentet adott nekünk, de mert nem voltunk rá érettek, ismét elvette tőlünk. Most atyánk és parancsolónk, miután tudtára adtuk szenvedéseinket, huszonnégy óra alatt helyreállította az alkotmányt. Ez megérdemli a dícsőítést, mert míg Oroszországban és Perzsiában patalkokban folyik a vér, itt egy szöveget sem kellett megörbíteni. A nép a hadseregnek is sokat köszönhet. A mi népiünk most egy testvérekből álló egységes nép. Éljenek az ozmanok, keresztények, zsidók, örmények, kurdok és albánok! (Viharos tetszés.) Az ifjútörököket úgy üldözték, mint a macska az egereket, most tudja mindenki, hogy a legjobb hazafiak voltak. Ha a szultán hű marad az alkotmányhoz és a parlamenthez, akkor itt is gyarakat és vasutakat fognak építeni, mint Európában és mint egy föld, mely sokáig paragon hevert, országunk a világ leggazdagabb országa lesz. De a nép jólétének növelése érdekében mindent fel kell áldoznunk.

Különös amnesztiá.

A konstantinápolyi központi fogházban levő politikai elítéltek még nem vehették hasznát a tegnapi megadott amnesztiának, mert a közönséges büntettek miatt elítéltek erőszakkal akadályozták őket a fogház elhagyásában. 1200 fegyházlakó utját állta az 55 megkegyelmezettnek és kijelentette, hogy vagy mindnyájan távozhatnak a fogházból, vagy senki. A hírhedt Tahir bég, a „Servet” című lap volt kiadója, kit rendjelszedélgés és más büntettek miatt életfogytiglani fegyházra ítélték, szötte és rendezte a puccsot. A vonatokon számos száműzött és szabadonbocsátott politikai elítelt érkezik Konstantinápolyba.

A helyzet Macedóniában.

Az „Ilinden” macedóniai sajtóorganum abbéli aggodalmának ad kifejezést, hogy Törökországban az alkotmány visszaállítása az eddig működő reformapparátus eltávolításával fog járni, miáltal a macedóniai lakosság ismét elveszítené az évek hosszú során át folytatott forradalmi tevékenység gyümöl-

cseit. Ez ellen a macedóniaiaknak tiltakozniok kell és értésére kell adniok az ifju-törököknek, hogy az ő lépéseik súlyosak lesznek.

Ujabb jelentések megerősítik azt a hírt, hogy Szandanszky társával Nevrokopban megadta magát és az ifju-törökökkel egyesült. Ezután a néptömeg, amely több ezer törökből és bolgárból állott, Szandanszkyt Nevrokop parlamenti képviselőjelöltjének kiáltotta ki.

A „Köln. Ztg.” jelenti Üszkübből, hogy az ottani török tisztak Urbanszki alezredes, osztrák-magyar katonai adjunktusnak, ki szabadságra ment, rokonszenveket fejezték ki.

Berlini illetékes helyen közlik, hogy a nagyhatalmak a macedóniai reformakció elhalasztása dolgában megegyezésre jutottak. A nagyhatalmak egy hónapon át nem fognak jegyzékeket intézni az ottmáni kormányhoz, annál kevésbé, mert a konstantinápolyi nagykövetek most szabadságon vannak. Egy havi időt engednek tehát a nagykövetek a szultánnak, hogy ő maga hajtsa végre a reformokat Macedóniában. Mihegyt a nagykövetek visszatérnek Konstantinápolyba, ami augusztus végére várható, konferenciát fognak tartani s közösen kidolgozzák az új reformterveket. Ez azonban csak teoretikus lépés lesz a portánál, amelynek komolyabb következményei nem lehetnek. A meggyezés a nagyhatalmak között az osztrák-magyar és a német diplomácia sikere, amelylyel bebizonyult, hogy Anglia és Oroszország nem tehet Törökországban bármit.

Megszökött miniszterek.

Izzet pasa fiával tegnap egy egyiptomi gőzösre szállt és elutazott. Állítólag Medinába megy. Melhamed Szelim szökésének hírért megerősítik. Melhamed tegnap délelőtt 11 órakor az olasz nagykövetség gőzcsónakián fia, leánya és neje kíséretében a Bosna nevű olasz gőzshöz ment, mely a galatai rakpart szélénél várakozott. A nagykövet megparancsolta a hajó kapitányának, hogy mihelyst rakományát beszedte, azonnal induljon. Az itt élő olaszok tiltakozni akarnak a nagykövetnek Szelim szökésénél követett eljárása ellen. A nagykövet állítólag nem volt a gőzcsónakon, amikor az a pasát és családját az olasz hajóhoz vitte.

A török kamarilla.

Az az óriási néptömeg, mely az utóbbi napokban riadó lelkesedéssel hullámozott fel és alá Konstantinápoly terein, az öröm mámorában sem vesztette el a fejét és követelésekkel lépett fel, amelyekkel az új alkotmányt biztosítsa. Főleg a yildiz-gazdálkodásnak megszüntetését kívánta, a felelőtlen udvari méltóságok elmozdítását, akik az utóbbi időkben az államhatalmat teljesen magukhoz ragadták. A yildiz mindenható kamarillává fejlődött, mely mellett a „magas porta”, vagyis a nagyvezér és a többi miniszterek hatalma egészen eltörpült. A kamarilla főleg annak köszönheti, hogy tekintélye a portánál is nagyobb, hogy a szultán egy idő óta teljesen munkaképtelenné vált. Az az idő, amikor Abdul Hamid maga intézte el a legfontosabb államügyeket, már rég elmúlt és a szultán már jó ideje csak titkária jelentéseit kegyeskedik meghallgatni.

Tachsin pasa, a jelenlegi első titkár, igen megkönnyítette a szultánnak ezt a munkát. Amikor ugyanis látta, hogy Abdul Hamid csak úgy immelámmal figyel a jelentésekre, úgy tett, hogy csak a legfontosabb jelentéseket terjesztette elő a szultánnak. A többit szépen ott felejtette a táskájában s arra való volt a diplomácia, hogy az ebből származó aféreket elintézte. A szultán a rövid előterjesztésekre csak azt mondta: „pek eyi” (jól van), vagy a fejével intett. Ha nem szólt semmit, ez azt jelentette, hogy nem helyesli az ügyet, vagy, hogy el kell halasztani. Ha a szultán óhajtott valamit, erről a titkár értesítette az illetékes államhivatalnokot.

Ami a szultán óhajait tartalmazó rendeleteket, törökül iradékat illeti, többféle iradét különböztetünk meg. Az „irade katisz”-ek velősen megfogalmazott, de mégis hosszabb rendelkezéseket tartalmaznak. Vannak egész rövid iradékok, melyeket a szultán olyankor szokott kibocsátani, amikor valamely ügyet le akar rázni a nyakáról. Ezekkel a se hideg, se meleg iradékkal hallatlan visszaéléseket követtek el a Yildizben.

Az udvar példáját követték a miniszterek, akik főleg pénzkérdésekben szokták felhasználni a rövid iradékat. Némelyik miniszter például azt a szokást hozta be, hogy piros és fekete tintával írta rendeleteit. A pénztáros már tudta, hogy a piros tintával írt részt komolyan kell vennie, ellenben a másik csak dísznek való. Amikor aztán egy ily módon kiállított irattal valamelyik polgár a kasszába jött, keservesen tapasztalta, hogy be van csapva. Idővel persze a polgárok rájöttek a dolog nyitjára s ekkor a miniszteri irodákban egyszerűen megváltoztatták az eddigi rendszert: most meg a fekete tintával írt rész volt a komoly és a polgárok megint be voltak csapva.

Abdul Hamid szultán egész sereg olyan iradét is bocsát ki, melyek nagyrészt a miniszteri irodák papirkosaraiban feneklenek meg. A szultán méltóságát azonban ez a legkevésbé sem sérti. Tachsin pasa fedata a szultánt állandóan úgy hangolni, hogy az alkalomhoz mérten pozitív, vagy negatív irányban határozzon. És hála a szultán napról-napra növekedő apatiájának minden komolyabb ügy iránt, Tachsin pasa hatalma teljén áll és korlátlanul intézi a birodalom ügyeit. Az utóbbi években azonban kénytelen volt hatalmát megosztani a második titkárral, Izzet pasával, aki tehetség tekintetében messze felette áll. Ezek ketten ma mindenhatók. A nagyvezér, aki az egész államkormányzásért felelős, ugyszólván sohasem kerülhet a szultán elé.

A szultán első kamarásának, Hadzsi Alinak, aki rangban felülmulja a titkárt, semmi befolyása nincs. Volt azonban idő, amikor ő is minden nap érintkezett a szultánnal és jelentékenyen befolyt az államügyekbe. A többi udvari hivatalnoknak szintén nincs ma már semmi befolyása; Tachsin pasa teljesen a kezében tartja őket. Ugyanez áll Abdul Gani agáról is, az eunuchok egykor jelentős befolyású főnökeiről. Hafiz Behram agának, az utolsó híres eunuchfőnöknek halála óta ez az udvari állás nem játszik szerepet. Abdul Gani aga hű szolgája a szultánnak, de sohasem tudta megnyerni ura rokonszenvét. Hozzá nem is olyan okos, mint elődje, Hafiz volt. Mondják is, hogy az aga nincs megelégedve állásával.

Ilyenek ez idő szerint a viszonyok a Yildizben. A török parlament egyik legnehezebb, de kétségtelemül mulhatatlan feladata lesz mindenképp az udvari kamarillát megszüntetni és az állam kormányzását kiragadni a kezéből. Csak ily módon remélhető, hogy az új alkotmány igazán megfeleljen a rendeltetésének.

Izzet pasát elfogták.

Izzet pasát menekülése közben elfogták, találtak nála értéktárgyakban és készpénzben 3 milliót és a letétlevelet egy külföldi banktól az ott elhelyezett 1,200,000 török fontról. Izzet pasát a szultán Hedsasba fogja száműzni.

Az új költségvetés.

Egy miniszteri bizottság ült össze a költségvetés egybeállítására céljából, még mielőtt a parlament megalakul. Ez a bizottság leszállít minden nagyobb fizetést s e részben nem tesz különbséget magasrangú miniszterek és kis vidéki hivatalnokok között, sőt a szultán civillisztáját is redukálta s eddig összesen 2 millió török font megtakarítást eszközölt. Ha a bizottság ily módon következetesen csökkent a kiadásokat, akkor az államháztartásban egyensúly lesz.

Ma megérkezett Konstantinápolyba az új angol nagykövet, sir Gerard Lowther. Az állomáson nagy néptömeg örömrivalgással fogadta s zászlók alatt a kikötőig kísérte.

Minthogy a pénzügyi gazdálkodás legközelebb parlamenti ellenőrzés alá kerül, több magasrangú, de felesleges hivatalnokot el fog bocsátani a porta, másoknak túlmagas fizetését leszállítja, a szultán pedig elrendelte, hogy az udvartartási költségeket szállítsák le és különösen a hárem kiadásait csökkentse.

Legujabb.

Berlinből jelentik, hogy az ottani török nagykövetség hivatalos jelentést kapott a szultán rendeletéről, amely általános amnesztiát ad a politikai elítélteknek és menekülteknek. Az ottomán konzulátusok egész Németországban rendeletet kaptak, hogy állítsák ki az utleveleket a megkegyelmezett politikai üldözötteknek Törökországba.

Syriában, ahol a váli elmozdítása óta a közigazgatás vezető nélkül maradt, nagy zavargások törtek ki. Ennek következtében a nagyvezér elrendelte, hogy Mehemed Ali, a beiruti váli azonnal induljon Syriába a Senegal francia gőzösön.

Ifjútörök tiszték elhatározták, hogy közadakozásból diszkardot fognak átnyújtani Niazi bey őrnagynak. Huszezer török fontot akarnak gyűjteni erre a célra. (Huszezer török font = 400.000 korona.)

A karlóczai kongresszus.

— Készülődés a patriárkaválasztásra. —

Budapest, július 30.

A karlóczai kongresszus tanácskozása tegnap esti nyolcz óráig tartott nagy zajban. Az érdeklődő közönség végig kitarított. A gyűlést este gyertyavilágnál tartották. Az önálló-pártiak közül sokan elmentek; erejük kimerült, úgy, hogy végre szavazásra került a dolog.

Felállással való szavazás után Gyurgyevics Miklós bródi ügyvéd, világi elnök kihirdette a határozatot, hogy a kongresszus elfogadja a napi-rend-bizottság javaslatát, tudniillik, hogy először megválasztják a patriárkát és azután a papok fizetésrendezésének kérdését és a többi kiválasztott napirendi pontot fogják tárgyalni.

A választás idejére vonatkozólag Radivojevic előadó azt indítványozta, hogy szombaton délelőtt tíz órakor legyen a választás. Ezt az indítványt a zsinat egyhanguan elfogadta.

Brankovich patriárka halálának évfordulója alkalmából a felsővárosi templomban, ahol a patriárka nyugszik, ma délelőtt 11 órakor az elhunyt lelkiüdvéért Szevics Mitrofan bácsi és Letic György temesvári püspökök fényes papi segédlettel misét mondtak. A családtagokon kívül a templomban, amely zsufolásig megtelt, előkelő közönség volt jelen.

A kongresszus ma szünetel. A pártok délután tanácskoznak. Holnap a Szentlélekhez fognak könyörögni tanácskozásaik sikeréért, a választás pedig szombaton lesz.

Az önálló-párt ma egyáltalán nem tart ülést, csak holnap, ezzel is az utolsó percig taktikázni akarván. — Szó volt arról, hogy az önálló-párt tagjai távol tartják magukat a választástól és ezzel megakadályozzák a patriárka megválasztását, mert a kongresszus az ő távollétükben határozatképtelenné válnék. A határozatképeséghez ugyanis a kongresszus abszolút többségének, vagyis 42 tagnak a jelenléte szükséges, a radikális-pártnak pedig csak 39 tagja van most a kongresszuson jelen. Az önálló-pártiak azonban elállottak ettől, mert nem karják végleg elkeseríteni a radikális-pártot, amelynek támogatására számítanak az esetben, ha ő felsége a radikális-párt által esetleg megválasztott Zmejancics Gábor püspök választását nem hagyná jóvá. Ebben az esetben az önálló-párt a radikális-pártot saját jelöltje mellett támogatásra kívánja bírni.

Több lap a karlóczai kongresszusról szóló tudósításában azt írta, hogy a királyi biztos tiszteletére adott díszében a katonai zenekar egy darabot játszott, amelyben a szerb himnusz a magyar himnuszszal keverve fordul elő és amely a magyar himnusz a felismerhetetlenségig elferdíti. Ez a hír teljesen téves. A zenekar a Királybiztosi indulót adta elő, amelyet Demény Dezső cs. és kir. udvari várkaplán komponált 1902-ben. Az induló magyaros motívumú bevezetés után a Szózatot tartalmazza teljes egészében, az induló triója pedig egy szerb népdal, amely egyszersmind a 70-ik gyalogezrednek indulója.

A radikális-párt ma délután négy órakor értekezletet tartott, amelynek kimenetele elé az egész szerbség nagy érdeklődéssel tekintett. Az értekezleten a vita főleg a leendő patriárka személye körül forgott, másrészt arról tanácskoztak, milyen biztósítékokat nyerhet a radikális-párt arra vonatkozólag, hogy a leendő patriárka a párt programjának főbb követeléseit a szerb nép érdekében megvalósítja. Az értekezleten, amely négy órától esti hét óráig tartott, a patriárka személyét illetőleg újabb döntés nem történt. Holnap este 9 órakor tartja a párt utolsó

értekezletét, amelyen e kérdésben véglegesen döntenek. Az önálló-párt holnap, pénteken délután négy órakor ül össze utoljára tanácskozásra. A Veni Sancte szombaton délelőtt tíz órakor lesz, közvetlenül a választást megelőzőleg.

A Kelet.

⊙

Az új török alkotmány már sok meglepetést szerzett Európának. Valószínű azonban, hogy e meglepetések között is magasan kiemelkedik az a népgyűlés, melyet tegnap Konstantinápolyban az Odeon-színházban tartottak.

Már a népgyűlés célja is olyan, hogy hallatára nagyot néznek az európaiak. Ezért hívták össze a népgyűlést, hogy a népet a parlamenti szokásokra előkészítsék. Hát hiszen igaz, hogy a parlamentárizmussal szorosán össze van forrva a gyűlékezési jog gyakorlása; csak hogy ez már olyan, mint amikor valakinek meg vannak a milliós és arra akarnak tanítani, hogyan költsék, melyik bugyellárisába tegye a pénzt. A költsékezés már nem nehéz studium; a sziszifuszi munka: a milliók megszerzése, a politikai érettség és politikai tisztánlátás megszerzése. Mikor ezek a tulajdonságok már megvannak, azoknak gyakorlása gyerekjáték.

De hát úgy látszik, hogy ahány ház, annyi szokás. Sőt annál inkább valószínű ez, ha tovább olvassuk a népgyűlésről szóló telegramot. Azt olvassuk ugyanis, hogy a népgyűlésen sokat tapsoltak és éljeneztek.

Nálunk akkor szokta taps félbeszakítani a szónokot, ha valamilyen nagyon helyes, éles, talpraesett argumentumot sikerült elröpítenie. A magyar paraszt ugyan nem veri össze a tenyerét, de akkor hunyorgat a szemével és bólgat a fejével, ha azt gondolja magában: „ez már aztán döfi!”

A konstantinápolyi népgyűlésen nem így történt. Itt maga a szónok tapsolt a maga beszédjének, még pedig akkor, ha azt akarta, hogy az egész gyűlékezetet borítsa el a lelkesedés tüze. A híres keleti udvariasságra, persze, nem hiába appellált. Ebből következtethető, milyen könnyű dolguk lesz az összeülő török parlament szónokainak. Nálunk csak a nagy államférfiaknak és csak nagy ritkán jut ez a gyorsirói megjegyzés: percekig tartó taps és hosszas zajos éljenzés. A mozlím Simkó Ferencz egyszerűen elkezd önmaga hosszasan és lelkesen tapsolni valamelyik mondata után, mire az egész Ház, vagy legalább is a pártja, kénytelen lesz példáját követni.

Az ebben megnyilatkozó logikát a nyugati észjárás hajosan érti meg. De ahol ez az észjárás egyenesen csődöt mond, az a népgyűlésnek az a pontja, amikor a szónok kidomborítani óhajtván az általános testvériesülést, éljenzésbe foglalta a különböző felekezeteket s többek között azt is mondotta, hogy „éljenek a zsidók!”

Ez a kiáltás bizonyára még nem hangzott el a szultán birodalmában, ahol az izraelitákkal nem bántak mindig úgy, mint a himes tojással. De Európában sehose éljenzik süriin a zsidókat. Vannak ugyan országok, — mint Magyarország, Franciaország, Anglia — ahol a zsidóság hazafiságuk miatt semmi más, mint szimpla felekezeti: mind amellet a mult emlékei még oly elevenek, hogy ritkán akad szónok, ki rászánja magát arra, hogy a török zsidókat nyilvános népgyűlésen éltesse.

Látható ebből, hogy a török alkotmányosság originális alkotmányosság és a mi európai eszünk sok mindent nem ért meg belőle, a mi a muzulmán előtt világos, mint a nap.

A tenger titka.

— Uj bizonyítékok a gyilkos ellen. —

Trieszt, július 30.

Tegnap este hirtelen futott a városban, hogy Födram a fogságban megölte azt a fogolytársát, akit azért zártak vele együtt egy cellába, hogy kikémlelje őt. Egy szó sem igaz ebből a híresztelésből. A gyilkos egykedvűen viselkedik s ma reggel azt mondta öreinek, hogy nemsokára ki kell derülnie ártatlanságának s akkor ki fog szabadulni.

A rendőrség még egy más ügyben is vizsgálatot folytat Födram ellen. Mikor tudomására jutott a rendőrségnek, hogy Födram még mint kis iskolás gyermek Laihachban kiszedte a postaszekrényekből a leveleket és a bélyegeket lefejtette, amiért akkor kicsapták az iskolából, rögtön tisztában volt vele, hogy ő dézsmálja meg hosszú idő óta a trieszti postagyűjtő-szekrényeket. Egy „elmés“ készüléket talált föl a trieszti gyilkos, annak segítségével szedte ki a leveleket a gyűjtőszekrényekből és a bélyegeket értékesítette. Ma újból házkutatást tartottak Födram lakásán és találtak egy nagy ládát tele levélborítékokkal, amelyekről a bélyegek le voltak fejtve.

Ma jelentkezett a rendőrségen egy mészáros, akinek boltja Födram rojánól lakása alatt van. Elbeszélte, hogy szombaton éjjel fél tizenkét óra tájban látta Födramot kijönni a házból, vidáman fütyörészett és a kezét dörzsölte.

Fabry Luczie Algírban született, már korán magára maradt s kénytelen volt megkeresni kenyérét. Fiát Tuniszban nevelteti és mindenét rá költötte. Hallgatag, csinos leány volt, szépen, izléssel öltözködött. Naponta tíz líra volt a fizetése és adósságokba keveredett. Legutóbb impresszáriója, akinek ötven lírával tartozott, követelte vissza a kölcsön adott pénzt s azt ajánlotta a leánynak, hogy zálogosítsa el ékszerait. Fabry Luczie erről hallani sem akart. Szomorúan mondta az impresszárióának:

— Ékszereimről nem tudok megválni. Különböztetnem soká fog bennük kedvem telni. Meghalok hamarosan. Fog-e virágot küldeni koporsómra?

A Piccolo egy munkatársa felkereste a kiszabadult Cellichnét.

— Sokat szenvedtem, — mondta az özvegyasszony. — Vasárnap délután bementem Födramhoz. Csak hosszú idő után nyitott aitót. Kezében egy nagy vászondarab volt, csupa festék a keze.

— Olajfestékkel vontam be a padlót, mert mocskos, — szölt Födram.

A szobában semmi feltűnőt nem láttam. Az ablak alatt egy nagy láda és két kisebb doboz volt. Észrevette, hogy azokat nézem, mire megjegyezte:

— Az a barátom, aki a kisasszonnyal ebédel, megkért, hogy holmiját küldjem utána postán, mert ő elutazott a kisasszonnyal együtt.

— Én azóta nem láttam Fabry Lucziet. Hétfőn Födram nálam ebédel. Már én akkor hallottam, hogy a tengerből kihallásztak egy női fejet. Kérdeztem, hallotta-e ő is.

— Ez gyakori eset, — felelt egykedvűen. — Azóta nem láttam Födramot.

Az elvetemült gyilkos a bizonyítékok megrendítő sulya alatt is a legkonokabban hangzó ártatlanságát s egyre tagadja szörnyű büntetését.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A szentesi városháza. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter értesítette a csongrádi alispánt, hogy a megyei közgyűlés által a szentesi városháza építésére megszavazott 500.000 korona költséget nem engedélyezi. Határozottan kiköti a miniszter, hogy a városházának mindennemű építéssel, berendezéssel s az esetleges pótmunkákkal együtt többbe, mint 400.000 koronába nem szabad kerülnie.

Tiszújítás Nánáson. Hajdunánáson most zajlott le a tisztújító közgyűlés. Polgármester egyhangú választással Csohány László lett, aki eddig is polgármestere volt Nánásnak. Ugyancsak egyhangulag vá-

lasztották meg Berencsy János tisztí ügyészt, Gyulai Sándor gazdasági tanácsnokot, Nemes Miklós községi tanácsnokot, Pénez László árvaszéki ülnököt, Pákozdy András számvevőt, Daróczy Gábor adópénztárnokot, Kun László közgyámot, D. Nagy Miklós adópénztári ellenőrt, Nyakas János pénztárnokot és Sebestyén Miklós alkapitányt, — akik valamennyien ezelőtt is viselték fenti tisztségüket. Ujak: Kovács Miklós árvaszéki ülnök, Timár András városi és gyámpénztárnok, akit 28 szótöbbséggel választottak meg Ujvárosi Miklóssal szemben, Alföldi László jár-latkezelő és Virus Sándor csendbiztos. Az újonnan szervezett leltárbiztos állást Gál Antal nyerte el.

Mikor a lira hamis.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 30.

Valóságos nemzetközi bonyodalmakat idéz fel már az a furcsa pénzhamisítási kaland, amelybe Janovics Jenő, a Kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója keveredett Velenczében. A kolozsvári, a budapesti rendőrség, sőt a külképviselet és a belügyminisztérium is beleavatkozott a dologba s most már remélhető, hogy a molesztált magyar színigazgató mihamar megszabadul a kellemetlen ügyből.

A budapesti főkapitányság a következő nyilatkozatot adta ki ma az afférről:

Tudvalevő, hogy a velencei rendőrség felügyelet alá helyezte dr. Janovics Jenőt, a Kolozsvári Nemzeti Színház igazgatóját, miután nála száz lírás hamis pézt találtak. Janovics Jenő ezen ügyben intervenczióért a kolozsvári rendőrséghez fordult, a kolozsvári rendőrség pedig a budapesti rendőrséget tette meg távirati uton. Ugyancsak a mai napon megjelent a főkapitányságon Palotai Hugó, a Polgár szerkesztője, aki felmutatta Janovicsnak Velenczéből hozzá intézett táviratát, amely így szól:

„Velence, VII. 29. Vizsgálóbíró egész napi valla-tás után rendőri felügyelet alá helyezte. Bank nincs beismerésben, elutazásom megtiltva. Kegyeskedjék sürgősen közbenjárni. Janovics.

A főkapitányság ennek alapján sürgősen beidézte azon bank tisztviselőjét, akinél Janovics annak idején 630 lírát beváltott, melyek közt 100 lírás papírpénzt is kapott. Palotai Hugó, aki tegnap jött meg Velenczéből, hivatkozik vallomásában Horthy Sándor színészre, aki jelenleg szintén Velenczében tartózkodik — mint aki tudja, hogy Janovics abból a pénzből, amelyet itt kapott, utközben semmit sem váltott fel, tehát azon lírák, melyeket Janovics Velenczében felhasználni akart, ugyanazon pénzdarabok, melyeket itt kapott.

A budapesti főkapitányság ezek alapján a velencei konzulátust expressztáviratban értesítette Janovics teljes ártatlanságáról és egyben kérte Janovics elbocsátását.

Hasonló tartalmú táviratot küldött Janovics Jenő Kolozsvárra a főkapitánynak és jogtanácsosához, dr. Óváry Elemér városi főügyészhez. Még éjszaka sürgős telegramm ment a kolozsvári főkapitányságról Velenczébe a rendőrfőnökhöz és az osztrák-magyar konzulhoz, egyben hivatalos átirat a budapesti főkapitányságra a bank ellen, amely a hamis számlirásokat forgalomba hozta. Hamarosan megjött a válasz Kolozsvárra a rendőrfőkapitánynak, hogy felelősséget vállal-e Janovics Jenő igazgatóért, amely esetben háborítatlanul engedik hazautazni. A kolozsvári főkapitány nyomban távirattal válaszolt és felszólította a velencei policziát, hogy azonnal engedje elutazni a kolozsvári színigazgatót.

Időközben megindult az eljárás a budapesti főkapitányságon is, miután a belügyminisztériumból sürgős közbelépésre hívták föl a főkapitányságot. Már reggel megkezdődtek a kihallgatások és dícséretes gyorsasággal elment a hivatalos távirat Velenczébe a rendőrséghez és a konzulhoz azzal a sürgős felszólítással, hogy a kolozsvári igazgató, aki a budapesti bankban kapta a hamis számlirásokat, noha azt egyelőre még aktaszzerűen nem tudták megállítani, nyomban felmentendő a rendőri megfigyelés alól és meg kell engedni, hogy Budapestre utazzék.

Két napig tartott a velencei molesztálás, faggatás, kihallgatás. Janovics Jenő igazgató újabban a következő táviratot küldte:

Delarosa főkonzul minden hivatalbt szemé-lyesen jött velem, mindenütt személyes felelősséget vállalt értem, végleg szabadlábba helyeztek, esti hajóval utazom haza.

Sötét bün.

— Miczi grófnő. —

Bécs, július 30.

A bécsi törvényszék báró dr. Distler elnöklete alatt förtelmes társadalmi blünpör tárgyalását kezdte meg ma, amelynek vádlottja a negyvenhat éves Veith Marcell, aki feleségével tizennégy éves mostoha leányát áruba bocsátotta s az üzleten rövid négy év alatt nem kevesebb, mint negyvennégy ezer koronát nyert. A fiatal leány ugy szerepelt Bécs mulatóhelyein, mint Veith római grófnak leánya s mindenki csak Miczi komtesseinek hívta. A viruló leány ez év tavaszán öngyilkossággal vetett véget életének, hulláját csak néhány nap mulva halászták ki a Dunából s esete óriási szenzációt keltett.

Dr. Wiesner ügyész vádja szerint Veith római grófnak — comtes romanusnak — adta ki magát, egész nap lakásán hevert, grófi czimeres fehérneműt, levélapírt használt s feleségével abból élt, hogy tizenhárom éves leányát éjjelenként a legkétesebb mulatóhelyeken áruba bocsátotta. A gyalázatos apa üzleti könyvet vezetett ezekről az éjjeresetekről, maga látta el üzletét s nem kevesebb, mint negyvennégy ezer koronát harcsolt össze.

A mai tárgyaláson Veith gróf mindent szerencsétlenül véget ért leányára háritott. Azt állította, hogy a romlott leány maga szántából lépett arra a pályára, maga vezette az üzleti könyveket s neki — a papának — csak itt-ott legfölőbb kölcsön adott néhány száz koronát. Ő a leányát csak buffet-hölgynek szánta s mindenkor óvta a romlástól.

Az elnök szerint tanuk lesznek, akik vallani fogják, hogy Veith gróf saját mostoha leányával blünpör viszonyban élt.

Az anyja.

Másodiknak a boldogtalan végű Veith Miczi édes anyját hallgatták ki. Az asszony talpig gvászban jelent meg, választékosan van öltözve s külseje még elég fiatalos. A lába fáj s ezért az elnök megengedte, hogy leülhessen. Semmire sem akar visszaemlékezni.

Elnök: Miből élt az ön férje?

Veithné: Abból, amit keresett. Néha állás nélkül volt, olyankor huga támogatta.

Elnök: Tudta, hogy a leánya is keresett?

Veithné: Igen, de becsületes uton.

Elnök: Emlékezem, hogy ön egyszer nálam járt s azt kérdezte tőlem, vajlon nem volna-e mód ennek a pörnek elfojtására, tekintettel arra, hogy magasrangú urakról van benne szó.

Hát először is nem is olyan nagyon magasrangúak azok az urak és másodsor azok az urak nem követtek el semmi büntetendő cselekményt.

Veithné: Leányom többször mondta nekem, hogy előkelő urakkal szokott találkozni, de azok a légynek sem ártnak.

Elnök: Ön fogadott lakásán férfitárogatásokat.

Veithné: Igen, de semmi különös nem történt ott, hisz az illet hamar észre lehet venni.

Elnök: Nem volt olyankor a leánya negligében? Nem vette észre, hogy csókoloztak?

Veithné: Sohasem, de nem is türtem volna. Az elnök most a rendőrségi aktákból megállapítja, hogy a vádlottak leánya öngyilkosságot követett el, a Dunába ugrott, holttestét kifogták és anyja agnoszkálta.

Következett a tanuk kihallgatása. Az első tanu dr. Glauber Róbert, aki egy becsületsértési pör-ről ad felvilágosítást, amelyben ő védte a vádlottat, egy kávéházi pénztárnoknót. Veith Marcell bepörölte a leányt, mert a kávéházban a pénztárnoknót nyilvánosan „kitartott“-nak nevezte. A tárgyaláson a leány kész volt bizonyítani állítását 23 tanuval. De ítéletre nem került a sor, mert a törvényszék nem engedte meg a bizonyítást s ezért a vádlott bocsánatot kért.

Elnök: Tudja-e ön, hogy miképpen viselkedtek Miczivel szemben az urak a szeparéban?

A védő tiltakozik e kérdés ellen és a törvényszék döntését kéri, mire a törvényszék rövid tanácskozás után megengedi a kérdést és Glauber tanu így válaszol:

Hallottam, hogy a szeparéban ő is és a többi hölgy is meztelenül orgiákban vett részt. Miczi jóra való teremtmény volt s az is maradt egy ideig, de csak azért, mert az ár tekintetében nem tudott megállapodni.

A védő kéri a törvényszéket, hogy idézze be tanukul a kérdéses becsületsértési pör szereplőit.

A következő tanu Lepeschka Jeanette, a Ronacher-kávéház pénztárnoknője, akit Veith Marcell bevádolt a kérdéses becsületsértésért. Azt mondja, hogy azért kért bocsánatot, mert félt, hogy arisztokratával állván szemben, a törvényszék inkább neki fog adni igazat, semmint egy szegény kávéházi pénztárnoknőnek.

Miczi grófnő.

Most Pfau Viktor 25 éves magánzó és tőkepénzest szolgáltatta tanunak az elnök. A fiatal ember elbeszélte, hogy Miczi grófnő 1906. január elsején ismerkedett meg. Egy Poldi nevű barátnőjével volt együtt. Szeretettelősége és szépsége elbűvölte.

— Polditól hallottam életmódjáról és szüleirol egyetmást, ő mondta el, hogy a szegény leányt grófi atyja perverz barátságokra kényszeríti. Egy izben megismertem a grófi urat is. Ez akkor történt, amikor leányára rivalt, hogy menjen a szeparéba, mert ez is, meg amaz a grófi is ott van s ilyenkor sokat lehet keresni. Miczi sirva engedelmesskedett.

Az elnök: Adott ön valamit a leánynak?

A tanu: Kétezzer koronát.

Az elnök: Tudta az apa, hogy önnek leányával intim viszonya volt?

A tanu: Tudta.

Az elnök: Más viszonyairól is tudott?

A tanu: Egyszer elbeszélte nekem, hogy leánya T. bárótól háromszáz koronát, vagy forintot kapott, nem emlékszem biztosan.

Az elnök: Arról nem beszélt Veith, hogy mennyit kapott a leánya?

A tanu: De igen. Mondta, hogy havonta 2000 koronát, vagy forintot — nem emlékezem — keres a leány.

Az elnök: Ön megfordult Veithék lakásán is. Tudott-e erről a leány anyja?

A tanu: Nem gondolnám.

Az elnök: És mint vélekedik az atyjáról?

A tanu: Minden ember, aki ismerte a szerencsétlen leányt, tudta, hogy miből él az atya. Én is tudtam.

Az elnök: Látta ön, hogy a leány találkák után pénzt adott atyjának?

A tanu: Miczi maga mondta, hogy atyja semmit sem keres.

Az elnök: Beszélt arról Veith, hogy leánya pénzt ad neki?

A tanu: Sőt dicsekedett, hogy ez, vagy az ennyit, meg annyit kínált a leányért, de Miczi jó maradt.

Az elnök: Mikor meghalt a szerencsétlen leány, akkor már nem volt jó.

A tanu: Annak én vagyok oka.

Elbeszélte azután a fiatal tőkepénzes, hogy Miczi szakított vele atyjának unszolására. Veith maga mondta neki, ha elhagyja a leányt, Miczi boldog lesz egész életére, mert egy dúsgazdag ember gondoskodni fog róla. Meg is nevezett egy fiatal bárót, aki legkevesebb százezer koronát fog neki adni.

Az elnök: Felolvastatta azt a levelet, amelyet a vádlott intézett a tanuhoz, felszólítva őt, hogy kerülje leányát, mert különben kutyakorbáccsal veri el s ha ez sem használ, lelövi, mint a veszett ebet.

A tanu: A vádlotthoz: Emlékszik, ugy-e, hogy erre én három szóval válaszoltam önnek: Leányának alávaló megrontója!

Veith Marcell: felpattant: Miért nem mondta a szemembe, hogy én leányomból élek?

A tanu: (gunyosan): Gróf ur, ez a három szó azt jelentette.

Veith Marcell: Nem én, hanem ön rontotta meg a leányomat. (Derűtség.)

A tanu: Gróf ur, ön engem egy izben azzal biz-

tatott: Kedves Viktor, ön fiatal ember és nem tudja, mi a nyomor. Nekem nincs keresetem, tehát Micziből élek.

Veith Marcell: Én csak annyit mondtam önnek, hogy leányomnak nagy igényei vannak s így kénytelen keresni.

Elnök: Ki nevelte őt nagy igényekre? Nem ön?

Vádlott: Dehogyan én, a színészkola! (Harsogó derűség.)

Majd a tanuhoz fordult Veith: Ön sohasem figyelmeztetett engem leányom ballépéseire!

Elnök: Ugyan, ugyan, Veith! Hisz ön vitte el a leányát hirhedt lebujsokba.

A vádlott: Soha, de soha sem tettem fel semmi rosszat róla. (A tanuhoz.) Ön azt mondta nekem, hogy nagy morális befolyása van leányomra. Szép morális befolyás, hogy elcsábította. Kötelessége lett volna megmondania nekem, az atyjának, hogy rossz utra tért, ön gyalázatos fráter!

Az ügyész: itt közbeszólt: Hisz írásba adta önnek, mikor a leánya kerítőjének nevezte.

A vádlott (a tanuhoz): Tudja-e, mik voltak szerencsétlen leányom utosó szavai? Becstelen embernek nevezte önt. Meg van a naplója is, amelyben önről azt írta, hogy becstelen és önnel randevura csak akkor megy, ha revolvert visz magával.

Elnök: A naplóban tényleg ezt írta az öngyilkos leány.

Végül felolvasásra kerültek azok a levelek, a melyeket az öngyilkos lány írt a tanunak s amelyekben szakított vele, de még egy utolsó találkozást adott neki s azok a levelek is, melyekben a boldogtalan teremtmény tudakolta atyjától, hogy nem szenved-e valamiben hiányt, mert szívesen küld neki pénzt.

Elnök a tanuhoz: Van-e tudomása arról, hogy a vádlott unszolta leányát keresetre?

A tanu: Voith maga beszélt nekem, hogy a jockey-klubban két grófi ötvézezer forintba fogadott, melyiküket tünteti ki Miczi azzal, hogy elmegy a lakásukra s elmondja azt is, hogy a grófok egyike hazulról vitte lakására Miczit.

Az elnök: még felolvastatta az öngyilkos leány följegyzéseit, a melyekben napról-napra fel vannak tüntetve a kapott összegek s ezzel a tárgyalást holnapra halasztotta.

Az olvasóhoz.

E hó végével új előfizetést nyitunk az „Egyetértés“-re, a legrégibb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés“ egy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hiú marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományaihoz híven, eddig irányította, ezentúl is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesítése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés“ ezentúl is törhetetlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonyásul a legváltozatosabban és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napi események részletes és pontos feltárásával ezentúl is a vezető helyen fog állani.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességét, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés“ a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentúl csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Ötmillió bányaszédelgés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 30.

Magyarország a legjobb úton van, hogy a szédelgések országának hírnevébe keveredjék. Most a legrövidebb idő alatt egész tömege merült fel a nagyarányu csalárd üzleti spekulációknak, amelyek között akad akárhány egészen amerikai ízű és zseniális stikli is. A koronája azonban mindezeknek a vakmerő zsi-ványságoknak ez idő szerint kétségtelenül az a hatalmas arányu bányaszédelgés, amelynek operettbe vagyis inkább detektív-regénybe illő részleteit most firtatja részint a budapesti államrendőrség, részint pedig a kereskedelmi törvényszék, mint csödbíróság.

Ezuttal nem kevesebb, mint öt millió korona elharácsolásáról van szó, amelyet francia nyárspolgároktól szedtek el az élelmes fosztogatók. A világraszóló csalásnak részletei a következők:

Három esztendővel ezelőtt, 1905 márczius havában alapult itt Budapesten egymillió kétszázezer korona alaptőkével egy bányavállalkozás. Magyarországi Bánya- és Petróleum Részvénytársaság volt a vállalat czime és a részvényesek társasága mindössze két uriemerből állt. Frommer Albert nagybányai földbirtokos volt az egyik alapító, aki most Párisban lakik a Rue La Fayette 48. száma alatt levő Noivelle-szállóban; a másik alapító részvényes dr. Lederer Sándor volt miniszteri titkár, aki Andrassy-ut 55. szám alatt lakik.

A társaság a Frommer Albert tulajdonát képező zárt kutatómáni engedélyek kihasználására alakult. Frommer Albertnek ugyanis a máramarosvármegyei Felső-Szelistye, Dragomérfalva és Iza-Szaecsal községek határában fekvő némely kincstári területekre zárt kutatómáni engedélye volt.

Tudni kell azonban, hogy mi az a zárt kutatómáni engedély. Hát ilyen engedélyt a földművelésügyi miniszterium bárkinek ad, aki eziránt folyamodik. Mindössze nyolcz korona illetéket kell érte évente lefizetni az illetékes bányakapitányságnál felügyeleti díj czimén. Ennek ellenében aztán az engedély birtokosa bizonyos kijelölt kincstári területeken bányaturzási munkálatokat végezethet.

A részvénytársaság.

Erre alapult a Magyarországi Bánya- és Petróleum Részvénytársaság is. A két alapító tag közül azonban Frommer járt jobban, mert míg dr. Lederernek a részvények egyrészét valószínűleg meg kellett hogy vásárolja, addig Frommer a maga nyolczkoronás koncesszióért egy millió korona értékű részvényhez jutott. A többi részvény még elhelyezésre várt. Ezt az elhelyezést nyélbeütendő, a két alapító érintkezésbe lépett egy párisi bankárral, névszerint Lemontière de Bectière Felix-szel, akinek Párisban a Rue Lafayette 8. száma alatt volt bankháza. Ez a pénzember azzal a kikötéssel, hogy a vállalat párisi igazgatójává őt nevezik ki, magára vállalta, hogy a bányatársaság papírjait jegyeztetni fogja a párisi börzén, aztán pedig el is helyezi azokat.

A megállapodás megtörtént és Lemontière igen ügyesen megindította a börze manővriró-

zást. Természetesen kellő reklámmal is dolgozott, még pedig olyan eredménnyel, hogy a papirokat valóságos szétkapkodták. Akkoriban ugyanis rendkívül élénk volt a francia tőke vállalkozási kedve minden kontinentális iparüzemben. Mikor aztán az alapítók látták, hogy a papiroknak milyen nagy a kelendősége, kedvet kaptak a további üzletekhez. Mindenek előtt Frommer adott tul a maga 500 koronás részvényeinek egy jó részén, aztán pedig elhatározták, hogy a részvénytőkét felemelik. 1905 december 28-án közgyűlést hívtak össze Párisba, amelylyel ki is mondatták, hogy a részvénytőkét öt millió koronára egészítik ki. Az új részvények azonban nem ötszáz korona névértékűek lesznek, hanem csak 200 frankosok.

Ezt a tőkefelemelést az igazgatóság nevében Lemontière Félix azzal indokolta meg, hogy a telepeken levő források nem ősforrások, hanem csak mellék-erek. A főforrások a körülfekvő szomszédos területeken vannak, amelyeket a társaságnak okvetlenül meg kell szereznie, nehogy más valaki nyisson bányát a közelben s esetleg az egész forrást elvezeesse. Ezeket a dolgokat pedig híres külföldi geológusok szakvéleményével igazolta a direkczió, a tények valódiságához tehát kétség sem férhetett. A részvényesek szó nélkül el is fogadták az igazgatóság javaslatait és belementek az új részvények kibocsátásába.

A részvények.

Amíg azonban Párisban ezek a nagyszabású tranzakciók folytak, a vállalat igazgatósága itthon megelégedett azokról a nyolcz koronáról, amelyeket a Frommer-féle koncessziókért fizetnie kellett volna. Emiatt a kis feledékenység miatt aztán a belügyminisztérium egyszerűen kihuzta a milliós vállalkozás talpa alól a gyékényt; vagyis a zárt kutatómáni engedélyeket törölte.

Erről a csekélyeségről azonban a párisi börtén egy árva lélek sem tudott és a bánya nélküli bányarészvények ára a Lemontière igazgató ügyeskedése révén kétszáz frankról háromszázra szökkent.

De még ilyen áron is csoda módon keltek. Különösen a kispénzü emberek kaptak rajta nagyon. Szatócsok, katonatisztek, papok, kishivatalnokok, cselédek verték belé a garasait.

Az igazgatóság ekkor, miután az engedélyvek törlesztéséről már volt tudomása, megvásárolt Iza-Szaacson 40.000 koronáért egy turzásban volt, de föl hagyott bányaterületet. A terület tulajdonosa özvegy Deutsch Henrikné volt, akinek a 40.000 koronás vételárból 20.000 koronát kifizettek, a másik 20.000 koronát pedig bekebeleztették telekkönyvileg az özvegy javára.

Már most meg kellett volna tehát indulnia a munkának is, mert addig egy kapavágás se történt a társaság területén. Pedig attól is tartani lehetett, hogy valamelyik párisi részvényesnek egyszer eszébe talál jutni, hogy megtekintie a telepeket. Szerződtek tehát nyolcz-tiz munkást figuránsnak, továbbá fölvettek Engel Jenő bányafelügyelőt és Czellner Vilmos bányatisztet. Ezeknek az embereknek kitűnő fizetéseket ígértek és elvben minden kívánságukat teljesítették, amivel csak előhozakodtak. Adni azonban semmit sem adtak nekik. Még fizetést sem.

Az áldozatok.

A szegény emberek egy ideig csak meg voltak valahogy az ígéreteken, utóbb azonban mégis csak elégedetlenkedni kezdtek a pénzüik miatt; mikor pedig látták, hogy az igazgatóság nem is felel a levelekre, egyszerűen elhagyták a telepet és pört indítottak az igazgatóság ellen. A pörök megindultak és ítéletet is hoztak bennük a felperesek javára. Amíg azonban a budapesti bíróságok egyre-másra hozták az ítéleteket garasos perekben a társaság ellen, addig az igazgatóság Párisban közgyűlést tartott, amelyen milliós aranyhegyeket ígért a részvényeseknek. Ezen a közgyűlésen a részvényesek valóságos ünneplétek az igazgatóságot és négy héttel később, amikor az alkalmazottak pörében 3050 korona erejéig jogerős ítéletet hozott a Kuria, ugyanez az igazgatóság esdőt kért Budapesten a társaság ellen.

Itt meg kell azonban jegyeznünk, hogy a csödről sem a részvényesek, sem az igazgatóság tagjainak egy része nem tudott. Nem tudtak

róla pedig éppen azok az igazgatósági tagok, akik a pénzüket fektették bele a vállalatba. Ezeknek a kifosztott áldozatoknak névsora a következő: Baugnier György, vicomte de Cases Raimund, Cochlin Antoin és Payott de Montagna György Páris, Demjén Kornél budapesti magánzó és dr. Grünwald Zsigmond m.-szigeti előkelő ügyvéd.

A csödtömeg gondnoka Okolicsányi László ügyvéd, országgyűlési képviselő lett. A csödeljárás azonban már eddig is furcsa dolgokat állapított meg. Kiderült ugyanis, hogy az ötmillió társaságnak egy fillér vagyona sincs. Kiderült, hogy a könyvei hamisak és hogy az alapszabályok francia szövege egészen más, mint az eredeti. Így például a Frommer-féle engedélyek helyett üzemen lévő telepekről beszél. A könyvekben a Frommer-féle engedélyek megváltásáért, amelyekért még a nyolcz koronát se fizették, 50.000 korona van elszámolva. Gépek vásárlására 100.000 koronát állítottak be a számlán, holott egyetlen egy furógépjük volt csak, az, amelyiket özvegy Deutschnétől vettek a teleppel együtt negyvenezer koronáért.

Mikor ezek az adatok kiderültek, Czellner bányatiszt és Engel bányafelügyelő család címén följelentést tett a társaság igazgatósága ellen a budapesti rendőrségen, ahol az ügyet Czibor Ferencz rendőrfőfogalmazónak osztották ki. Már most a vizsgálat van hivatva kideríteni, hogy ki vagy kik a bűnösök ebben a nagyszabású világeselésben.

A rendőrség természetesen gondoskodott róla, hogy a párisi részvényesek is tudomást vegyenek a csödről, akik, mióta a hiób-hirt megtudták, valósággal ostromolják Okolicsányi László tömeggondnokot panaszos leveleikkel. A rendőrségen a legerélyesebben folyik a vizsgálat, amely igen könnyen letartóztatásokkal is végződhet.

TÁVIRATOK.

A spanyol király Bécsben.

Magdeburg, július 30. (Saját tudósítónktól.) A Magdeburger Zeitungnak táviratozzák Madridból: Véglegesen meg van állapítva, hogy a spanyol királyi pár augusztus második felében fog Bécsbe érkezni Ferencz József király meglátogatására.

A czár és Vilmos császár.

Berlin, július 31. (Saját tudósítónktól.) A Nationalzeitung illetékes helyről úgy értesül, hogy ez évben nincs kilátásban a czár és Vilmos császár találkozása az Északi-tengeren. Izvolski külügyminiszter sem fog találkozni Bülow herceg birodalmi kancellárral, valamint az sem igaz, hogy Stolypin miniszterelnök a Kelet-tengeri német kikötők érintésével azért utazik Norvégiába, hogy kereskedelempolitikai ügyekről és az orosz kölcsönről tárgyaljon.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Péntek, július 31. — Róm. kat.: Ioyolai Ignác. — Prot.: Lehel. — Görög-orosz: jul. 18. Emilián vi. — Zsidó: Ab. 3. — A nap két reggel 4 óra 37 perczkor, nyugszik este 7 óra 35 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 26 perczkor, nyugszik este 9 óra 30 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. A közoktatásügyi államtitkár fogad déli 12 órakor. Allandó nyári kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Nyitva 9—1-ig. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9—8-ig. Belépő-díj 20 fillér. — Egyenruházati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban nyitva 9—6-ig. Belépő-díj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiség-tárai nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A történelmi képesarok nyitva 10-től fél 2-ig. — A földtani intézet múzeuma nyitva 9—12-ig és 2—6-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9—12-ig és 2—6-ig. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 6—8-ig. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása zárva. — A uvilános könyvtárak zárva.

A czárevits bon mot-ja.

* * *

Oroszország lojális tisztelettel mulat az ötszázéves, de máris dandárparancsnok és felsőleges czárevics bon motján, aki, amidőn Fallières elnököt megmutatták neki, nem akarta elhinni, hogy ebben a szürke urban Franciaország elnökét tisztelheti.

— Bolonddá akartok tenni. — mondta az öklömnyi gyerek, — ez nem lehet elnök, hiszen még — egyenruhája sincs.

Még egyenruhája sincs!

Az öklömnyi gyerek ebbe a pár szóba összesűrítve külön összefoglalását adta annak, ami Európa felsőleges uraiban lényeges, mintha egy komoly pápaszemes tudós köteteket irt volna össze arról, hogy milyen figura egy igazi fenséges ur? Egyenruha van raituk. Ebben merül ki az egész eredményük. Születtek azért, hogy uniformist hordjanak, hogy predesztinált hadvezérek legyenek, hogy a portepée-kultuszban előjárva, a maguk felsőleges mivoltukkal dokumentálják, hogy a hadsereg minden, kard az egyetlen uri kézbe illő szerszám s minden egyéb, ami ezen kívül esik — semmi. A tudomány, az irodalom, a művészet, az ipar, a technika holmi civil-bagázs kereseti eszköze: jó arra, hogy azok a milliók, akik a hadsereg ujonczkontingensét szolgáltatják, megjelenek s szaporodjanak belőle. De az emberi tevékenység kivirágzása legértékesebb életmegnyilvánulása mégis csak az, hogyha valaki szépen tudja csörtetni a kardját s tiszteli a reglamát.

Vitkozni sem kell fölötte, hogy ez a legtisztább középkori felfogás. De nem hamisítatlan középkor-e az, hogy a legtöbb európai nemzet még ma is különösen megtisztelt familiákban tenyészti maga számára az uralkodó urakat s felségsértés gyanánt bünteti, ha valaki kételkedni merészkedik abban, hogy az Ur, ha kegyeskedett megengedni valakinek, hogy hermelinben szülessék, máris elegendő ést adott neki népek kormányzásához? Nem magától értetődő-e, ha ezek a fenséges urak — a modern kor eleven anakronizmusai, — kultuszt üznek a militárizmusból, a legjellemzőbb és legtisztább középkori eszméből s azt hirdetik, hogy nincs gyönyörűbb valami, mint egy legény, meg egy kard szövetkezése?

Magunk is hisszük, hogy egy demokratikus köztársaság egyszerű szürkeruhás elnöke idegen ebben a ragyogó társaságban s az ötszázéves czárevics nem is gyerekbölcsességet mondott azzal a bon mot-val, hogy nincsen fenség uniformis nélkül.

— Személyi hír. Csöke Ferencz min. tanácsos, a kereskedelmi minisztérium elnöki osztályának vezetője, nyári szabadságáról, melyet Németországban töltött, hazaérkezett és átvette hivatala vezetését.

— Legfelső elismerés. A király megengedte, hogy gróf Coronini-Cronberg Ernő rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri címmel és jelleggel felruházott első osztályú követségi tanácsosnak, az ideiglenes nyugállományba való átvétele alkalmával legfelső elismerése tudtul adassék.

— Uj kamarások. A király pribérdi és vuchini gróf Jankovich Aladárnak és zichi és vásonykeői gróf Zichy Gézának a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— Vilmos császár fia — doktor. Vilmos császárnak egyik fia, Ágost Vilmos herceg, a strassburgi egyetemen kitűnő eredménnyel tette le a doktori vizsgálatot.

— Hadihajórajunk Fiumében. Kunsti Alajos és Müller Frigyes lovag ellentengernagyok látogatást tettek gróf Nákö Sándor fiumei kormányzónál, valamint a fiumei városi és katonai hatóságok fejeinél. A látogatást a kormányzó holnap viszonzotta. Kunsti ellentengernagy adjutánsával meglátogatta gróf Wickenburg kormányzóhelyettest is.

— **Merénylet Taft ellen.** A berlini Lokal-Anzeigernek táviratozzák Newyorkból: Taft, az Észak-amerikai Egyesült-Államok elnökjelöltjére, mikor gőzhajón Cincinnati-ba érkezett, sörrel töltött fejevel egy lövést irányítottak. Taft nem sérült meg, de mögötte közvetlen közelben levő felesége könnyebben megsebesült. A tettest nem sikerült elfogni.

— **A czarevics.** Párisban nyilvánosságra jutott és sokat nevetnek az öt éves czarevics egy mondan. Mikor a császár bemutatta kis fiát Fallières elnöknek, a czarevics nagy komolyan azt kérdezte atyjától: Melyik az elnök. A császár rámutatott Fallièresre, a kis törnörökös pedig így szólt: Bolonddá akartok tenni. Ez nem lehet elnök, mert még uniformisa sincs. Nyilván az jutott eszébe, hogy legutóbb Revalban atyja megmutatta neki Edvárd királyt és az angol királynak ragyogó uniformisa volt.

— **Az egyetem építkezése.** A Tudományegyetem kémiai intézetéhez hozzáépített laboratórium már tető alatt van, a külső építkezés néhány nap alatt be is lesz fejezve. A belső berendezése a laboratóriumnak már szintén készülő és készen fog állni ez az új épület, ez lesz a főváros legmodernebbül és legtökéletesebben berendezett laboratóriuma.

— **Zeppelin léghajója.** A Zeppelin-féle léghajó újból való megtöltésére már minden előkészület megtörtént. Azonban a héten még nem fog elindulni légi útjára Zeppelin léghajója. Gróf Zeppelin a sajtó képviselő előtt kijelentette, hogy ha valami előre nem látott akadály nem jön közbe, úgy a főlzállás a jövő héten feltétlenül megtörténik. Ugy látszik, hogy gróf Zeppelin minden áron titokban akarja tartani a főlzállás időpontját.

Friedrichshafenben Zeppelin repülőgépén a tartozások még mindig tartanak, mert a sérülések sokkal nagyobbak, semmint hitték. Ilyen körülmények között a léghajó aligha fog felszállhatni augusztus hetediké előtt.

— **Sven Heddin újabb felfedezése.** Sven Heddin, a világhírű tibeti kutató, mint Stockholmból jelentik, egy újabb hegylánczot fedezett fel Tibet legelterjedtebb vidékén. A hegyláncz mintegy 300 mérföld hosszú s középső átjárója majdnem olyan magas, mint a Himalájáé s északdéli irányban húzódva, két oldala felé elágazik. Több helyen csucsa örökös hóval vannak borítva, csucsa azonban még sincsenek olyan magasak, mint a Himalája. A bensülöttek a 19 ezer láb magas hegyláncznak nevet nem adtak, s ezért dr. Heddin Nin-csen-tang-la-nak nevezte el.

— **Egy Vanderbilt-fiu halálos automobil-szerencsétlensége.** Vanderbilt Sands, Vanderbilt amerikai dollárkirálynak fia automobil-szerencsétlenség következtében tegnap szörnyet halt. Vanderbilt Sands az automobil-versenyre érkezett Párisba. Néhány nappal ezelőtt érkezett oda és naponkint utakat tett meg kocsiával. Tegnap is kirándult Deouville környékére. A meredek hegyi uton egy fordulónál az automobil feborult és a következő percben hangos dörrejjel a benzintartó felrobbant, lángba borítva a kocsit. Vanderbilt a szerencsétlenség pillanatában kiesett a kocsiból. Mikorra ráaláltak, a lábai egészen megszenesedtek. Senki sem volt közelükben a szerencsétlenség pillanatában és így nem siethettek segítségükre. A soffőr, aki súlyosan sebesült, talán megmenethető lesz az életnek.

— **Petőfi halálának évfordulója.** Holnap, július 31-én van Petőfi Sándor halálának ötvenkilencedik évfordulója. A nevezetes napon a Petőfi-társaság koszorút helyez a nagy költő emléksobrára, a budapesti hazafias polgári és ifjúsági körök pedig emlékülnepeket rendeznek. A hatvanadik évfordulót a jövő évben a Petőfi-házban ünneplik meg, melynek átalakítási és belső berendezési munkálatait most kezdték meg.

— **Tanulmányut.** Dr. Pataj Sándor, a jeles poéta és essay-író érdekes tanulmányutra indul augusztus hó első felében. Szibérián keresztül Japánt, majd Kinát fogja felkeresni, hogy utközben szerzett impressziói alapján megírassa könyvét a keleti társadalomról. Vállalkozásában erkölcsileg a római „Società Internazionale degli Intellexuáli” és a párisi „Alliance Scientifique Universelle” nevű tudományos társaságok támogatják. Az „Alliance Scientifique Universelle”-nek dr. Pataj nemrégiben lett magyarországi delegátusa.

— **Osztrák és német katonatisztek automobil-gyakorlata.** Az osztrák és német katonai automobilisták ma délelőtt kimentek Potsdamba, ahol a császár engedelmével megnézték a császári kastélyokat. Ma délután a német önkéntes automobilisták a verseny osztrák résztvevőinek tiszteletére dejeuner adtak. Este hét órakor a gyakorlat vezetője Kropatin tábornagy a császári automobil-klubban felolvasást tart. Nyolcz órakor diszbankett lesz, melyen kihirdetik a dijkiosztás eredményét és hivatalos beszédet tartanak.

— **A református egyház köréből.** Bakcsay Sándor, a dunamelléki református egyház püspöke, nyári tartózkodásra Csiz fürdőbe utazott. — Dr. Szabó Aladár, a VIII. kerület lelkésze, nyári üdüléséről visszaérkezett. — Petri Elek lelkész a jövő hónapban szabadságra megy és Teplitz-fürdőben fog üdülni. — Haypál Benő lelkész szintén szabadságon van és távolléte alatt a budai egyház ügyeit Veress Jenő segédlelkész látja el. — Mády Lajos, a pesti református egyházmegye esperese, súlyos beteg és már hosszabb ideje a Vöröskereszt-kórházban fekszik. Amint örömmel értesülünk, állapotában javulás állott be.

— **Magyar apácza római generális főnöknő.** Vetter Aloiziát, a Budapest székely szalvatoriánus apácza főnöknőjét, a római egyetemes káptalanban Róma székhelylyel megválasztották generális főnöknőnek. Ez az első eset arra, hogy magyar apácza ilyen magas egyházi polczra emelkedjen.

— **A new-york—párisi automobil-verseny.** A new-york—párisi automobilverseny most már vége felé közeledik. Berlinből ugyanis azt írják, hogy a német Protos-kocsi már Párisba ért és az amerikai Thomas-kocsi, mely hétfőn érkezett Berlinbe, szintén utban van Páris felé. A Thomas-kocsi alig három óráig tartózkodott a német fővárosban és már délelőtt 11½ órakor folytatta útját Páris felé, ahová valószínűleg ma érkezik meg. Az olasz Züst-kocsi talán csak jövő héten ér céljához, mert július 23-án még Tomszkban volt. Az időkülönbség dacára még nem bizonyos, hogy a német kocsi kapja az első díjat, mert Amerikában az amerikai és az olasz kocsival szemben tízennegy, illetve hét napi előnyt kapott. A német kocsi vezetője Koepen főhadnagy, akit Párisban is nagy ovációban részesítettek, máris óvást emelt az ügyben, melynek során kifejti az előny érvénytelenségét, mert Wladiwoszkoból együtt indult el úgy az amerikai, mint a német kocsi és az utiterv is változást szenvedett a verseny folyamán. Ha a németek nem is kapják meg az első díjat, még marad számukra három külön díj és pedig a szibériai hajózási társaság díja a Tomszkba elsőnek érkező kocsinak és a császár meg Alexander Mihajlovics nagyherceg díjai, melyek a Pétervárra, illetve Párisba elsőnek érkező kocsit illetik.

— **Egy apácza-főnöknő visszavonulása.** A Vörös Kereszt budai Erzsébet-kórházában ápolónői szolgálatot teljesítő irgalmas rendü kongregációbeli apácza-knak sok éven át volt főnöknője, Brunner Matróna, akit néhány évvel ezelőtt, amikor a hercegprimás nagybeteg lett, a primási udvarhoz osztottak be ápolónői szolgálatra. Brunner Matróna legutóbb abbahagyta a szamaritanus szolgálatot és kilépett az apácza-rendből. Ennek következtében kirendeltsége is megszűnt és a primási udvarból elbocsátották. Az egykori apácza-főnöknő a magánéletbe vonult vissza és, mint halljuk, férjhez fog menni egy nála jóval fiatalabb pedagógushoz.

— **Egy milliomos merénylete.** Londonban egy orosz milliomos, aki egy idő óta Angolországban tartózkodik, a napokban egy örülési rohamában majdnem agyonlőtte Hamilton-Cummig közsérmert londoni orvostanárt. Az orosz egyetlen gyermeke, egy négyéves leány, már hónapok óta beteg volt. Dr. Cumming, aki a kis beteget kezelte, naponta meglátogatta. E hó 28-án is megnézte a kis beteget, de alig hogy a leány ágyához lépett, betoppant az apa és egymásután többször rálőtt az orvosra. Az elősiető szolgák lefegyverezték a merénylőt, akinek valószínűleg gyermekéért való túlságos aggodalma megzavarta elméjét. Az orvos sebei nem életveszélyesek, de azért az állapota olyan súlyos, hogy ez ideig még nem lehetett kihallgatni.

— **A krisztianai hajószerencsétlenség.** A krisztianai kikötőben előfordult hajószerencsétlenségről, amelynél tudvalevőleg a „Baekkelagot” helyi gőzös egy másik hajóval való összeütközés következtében elsüllyedt, ujabban a következő részleteket közlik: A hajó elsüllyedésekor történt, hogy egy ifjú hölgy halálos aggodalmában egy idősebb uri emberbe kapaszkodott, aki éppen egy mentő övet csatolt derekára. Az agg férfi ezt a kétségbeesett rettegést látva, újból levette az övet és azt a hölgynek nyújtotta a következő szavakkal:

— Ön még fiatal, én már öreg vagyok. Ha egyikünknek meg kell halni, akkor legjobban, ha én merülök el.

A hölgyet később csakugyan kimentették a vízből, míg a férfi holttestét csak később fogták ki a buvárok. A szerencsétlenséget állítólag az a körülmény okozta, hogy a „Baekkelagot” lámpái nem voltak felgyújtva. A tanúk szerint a gőzös csak egy fél percczel az összeütközés előtt adott vészjelet.

— **Letartóztatott hadapród.** Salzburgból jelentik, hogy ott ma letartóztatták Jakobek Győzöt, a tüzérségi hadapródiskola negyedéves növendékét. Jakobek hónapokkal ezelőtt megismerkedett Wurmb Anna nevű tanítónővel, akivel Bécsből Salzburgba utazott. Salzburgban a leány ledér életet kezdett, amelynek jövedelméből a hadapródot támogatta. Az utóbbi időben a leány nem tudott elég pénzt előteremteni és ezért Jakobek Bécsbe utazott, hogy rokonaitól pénzt szerezzen. A leány a hűtlen hadapródnak levelet írt, amelyben hűtlenségét szemére hányja és egyszersmind megfenyegeti, hogy az esetben, ha nem tér vissza hozzá, katonai hatóságának jelenti, hogy ő volt az, aki rossz utra térítette. Jakobek nem válaszolt a levélre, mire megérkezett a leány feljelentése, Jakobeket ennek alapján letartóztatták. A rossz utra tért hadapródnak még az is a büne, hogy egy az iskolához szóló behívó-parancsnak nem engedelmeskedett.

— **Orvtámadás egy erdősz ellen.** E hó 26-án este 11 órakor Szikora György uradalmi erdősz Komlóskáról Erdőhorvátiba indult lakására. Utközben az átvezető uton négy ember támadta meg, kik felét egy gubával leszorítva ütötték, verték s az utmellel patakba akarták befojtani. A megtámadott s védekezni képtelen erdősz alighanem áldozatul esik támadóinak, ha véletlenül két Komlóskáról jövő szerke nem jön arra, melyeknek zörgésére az orvtámadók elmenekültek az erdőszébe. A megtámadott erdősz így is súlyos sebekkel fekszik lakásán s gyógykezelés alatt áll. A rejtélyes támadókat a csendőrség erélyesen, de ezideig eredmény nélkül nyomozza.

— **Éhínség Alsó-Stájerországban.** Stájerország alsó részében a hosszú ideig tartó szárazság miatt éhínség pusztít, úgy, hogy szükségintézkedéseket kellett életbe léptetni. A hetekig tartó szárazság után pedig most jégeső verte el az egész vidéket s a galambtojás nagyságu jég teljesen tönkre tette a hűvelyes veteményeket, a kukorica- és burgonya-termést. Malik stájerországi képviselő azzal a kérréssel fordult a miniszterelnökhöz s az illető reszterministerhez, hogy haladéktalanul nagyobb összeget bocsásson az éhínségben szenvedők felszélyezésére. Állítólag már 40.000 korona érkezett is a gráci helytartóságához.

— **Automobil-szerencsétlenség.** Tegnap este Berlin közelében nagy automobil-szerencsétlenség történt. Mendelsohn Ferencz bankárnak, a berlini nagy bankcég egyik főnökének automobillja egy éles kanyarulatnál összeütközött egy másik automobillal, amelyben három férfi ült. A bankár automobillja az árokba esett és darabokra tört; a benne ülők, különösen Mendelsohn leánya, Westfal titkos tanácsosnak felesége és ennek gyermeke veszedelmes sérüléseket szenvedtek. A másik automobilon lévő emberek csak könnyebben sérültek meg.

— **Háromezer kereszt buza égése.** Aradról írják, hogy tegnap a közeli Glogovác sváb faluban tűz támadt, amely a falu lakosságának ez évi egész termését, háromezer kereszt buzát elhamvasztott. A tűz folytán okozott kár harmincz-ezer koronára rug s negyven családot foszt meg vagyonától.

— **Tapolca lángokban.** Tapolca, a virágzó zalamegyei község leégett. A borzalmas tűz keletkezésének oka ismeretlen, a pusztulásnak h a l o t t a i is vannak. Tapolca délkeleti részéből ma délután két óra tájban tüzet jeleztek. Egyszerre három utcából csapott föl a vész-tüzhirdető füst. Az emberek első ijedelmükben nem tudtak merre segíteni. A tűzoltóság minden erejével a tűz oltásához látott, de gyengességük miatt nem sikerült egyszerre három helyen is elfojtani a tüzet. A tűzoltóknak később mégis akadt segítség. A nyolczadik számú huszárezred egyik százada éppen átvonulóban volt a községen s a tisztikar a legénységet azonnal a tüzhöz vezényelte s azok derekasan kivették részüket az oltási munkából. A tüzet azonban így sem lehetett megakadályozni, negyedóránként terjedt tovább újabb és újabb épületeket ejtve martalékul. Délután négy óra tájt jöttek a közeli falvakból is a tűzoltók. Később gyalogosan és kocsikon beözönlött a városba a közeli falvak népe. Különösen Sümeg, Keszthely és Csabrendek tűzoltósága vett részt nagy sikerrel az oltásban.

Délután félőtig mintegy hatvan ház pusztult el. Ezek a házak különböző utcákban vannak s valamennyi a földig égett. A tűzvésznek már emberélet is áldozatul esett. Eddig két halottról tudnak. A romok közül az egyik leégett házban ugyanis egy leány és egy asszony holttestét vették ki. Egyiknek sem lehetett azonban személyazonosságát megállapítani, mert a felismerhetetlenségig összeégették. Délután félőtig órák a veszedelem örösi arányokat öltött. A nép kétségbeesve jajveszékelt.

A tűz utcáról-utcára terjed. Eddig hét utca áll lángokban. A hét utcának százhusz háza már teljesen leégett. A veszedelem még mindig nem kisebbedett, bár az oltás teljes erővel folyik. A kár kiszámíthatatlanul nagy. Lapunk zártakor kapott távirati jelentés szerint a tűz pusztítása kissé alábbhagyott, de teljes elfojtására ezidőszereint még remélni sem lehet.

— **A rejtélyes láda.** A rigai teherpályaudvaron a napokban egy ládában borzalmas leltre bukkantak. A láda kellemetlen, átható szagot árasztott, úgy hogy a rendőrség felnyitatta. A ládában két kopott köpenybe burkolva egy fiú hullája feküdt. Minden jel arra mutatott, hogy az alig hét évesnek látszó gyermek erőszakos halállal mult ki. Dehátöbb vizsgálat után azonban az egyik köpenyben egy papírszeletre akadtak, amelyen kusza vonásokkal ez volt írva: „Ez itt Dombrovsky, akit bátyámnak küldök, mert nem akarom itt az idegenben eltemetni.” A vizsgálat azután kiderítette, hogy a holttestet egy Dombrovsky nevű paraszt küldötte, akit 1907-ben igazság és lázítás miatt családjával együtt Szibériába száműztek. A parasztesalád kis fia ott hunyt el az idegenben, de a szülők nem akarták idegen földön eltemetni, bepakkolták tehát és elküldték rigai rokonuknak, aki aztán a fiút annak rendje és módja szerint el is temette.

— **A tiroli árvíz.** Az árvízkatasztrófáról a következőket jelentik: Baumkirchenben az ár lesöpörte a gőzmalom kőkerítését. Wattensben a házakat egészen elöntötte és az alacsonyabban lévő házakat egészen a tetőig elborította. Villám csapott az elektromos művek telepére s megölte Wiedener mérnököt. Briggslegben az egyemeletes postahivatal egészen víz alatt áll. Különösen nagy pusztításokat tett az árvíz Hartban. A megáradt hegyipatakok házakat sodortak el és kilenc ember vízbefült. Patschban is sok ház összeomlott és hat emberélet veszett oda. A kárt sok millió koronára becsülik.

— **Az anarchisták ellen.** Milanóban Umberto király halálának évfordulóján a rendőrség nagy hajszát indított az anarchisták után. Átkutatott sok nyomdát és letartóztatott négy anarchistát. Temérdek kiáltvány jutott a rendőrség kezére, amelyekben a gyilkos Brescit magasztalják.

— **Házasságok.** Markó Béla, az Osztrák-Magyar Bank szatmári fiókjának főtisztviselője, tartalékos huszárhadnagy a napokban eljegyezte Gerber Ödön színváraiai gyógyszerész leányát, Irénkét.

Bondy Zsigmond kaposvári kereskedő eljegyezte Stein Ignác leányát, Elzát.

Zsolnay Dénes körjegyző Balatonszemesen, eljegyezte Ruttner Annuskát Nagyatádon.

— **Nászajándékok.** jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepén, Budapest, VII. Erzsébet-körút 29. I. em. szereshetők be. Nagv képes album-árjegyzék bérmeetteve küldetik.

— **Mozgalom a közbéghidón.** A földmivélségi miniszter rendeletet adott ki, amelyben meghagyja, hogy a közbéghidón a huszvizszálat az eddiginél sokkal szigorubbann kell végrehajtani. A mészárosok sérelmesnek találják az új rendet, mert lassubbá teszi a szurást is s így kénytelenek lesznek többet fizetni a vágólegényeknek. A mészárosok azonban többet fizetni nem akarnak s mivel maguk nem mernek szembeszállni a miniszterrel, arra buzdítják a vágólegényeket, hogy a rendelet életbeléptetésének napján, augusztus elsején, lépjenek sztrájkba, azon indokból, hogy a rendelet rájuk nézve sérelmes. A munkások azonban erre nem hajlandók.

— **Dunába fullt leányok.** Megdöbbentő szerencsétlenség történt ma délelőtt Baján. Két budapesti urileány fürdés közben a Dunába fulladt. A leányok vendégségben voltak Baján Deli Géza nagykereskedőnél. A leányok, névszerint Horváth Irén és Gläser Anna, két budapesti uri család gyermekei nyaralni jöttek Delikéhez, akikhez mindkettőjüket rokonsági kötelek fűzi. Horváth Irén alig 19 esztendő, Gläser Anna pedig 20. A leányok ma délelőtt fürödni mentek a Dunának Sugovicza nevű bái ágába, ahol szabad ég alatt szokás a melegebb időkben fürödni. A két leány vidáman lubiczkolt, eleinte a part-hoz közel, később azonban mind beljebb és beljebb merészkedtek. Egymás mellett haladtak s egyszerre csak ugyanabban a pillanatban ragadta el mindkettőjüket az ár. Egy-két másodpercig küzdöttek a habokkal, de a talajt csakhamar elvesztették lábuk alól és mert a víz itt már nagyon mély volt, mindketten elmerültek a hullámokban. A partról látták néhányan Horváth Irén és Gläser Anna halálközelmét, de az egész dolog oly rövid ideig tartott, hogy a partron állók még magukhoz sem tértek első rémületükből és a virulóan szép két fiatal leány már nyomtalanul eltűnt a Duna vizében. Néhányan csónakba vetették magukat és még idejében próbálták kimenteni a leányokat, de ez nem sikerült. Ez ideig még a vízbefült leányok holttesteit sem sikerült kifogni s most azokat keresik vasmacskák segítségével.

— **A megskalpolt dajka.** Szomoru tapasztalatokra tett szert egy fiatal normandiai parasztesz-szony, aki dajkának szegődött egy párisi kereskedőhöz. Egy szép napon ugyanis tudatták vele, hogy le kell nyírnia gyönyörű haját, mert feje nem egészen tiszta. A szegény asszony nem akarta elveszíteni kenyerét, elment tehát az urasága ajánlotta fodrászhoz, aki „rövidesen” végzett a szép hajdisszel. A dajka majdnem sóbálvánnyá meredt, mikor a tükrőben látta kopaszra nyírt fejét és legalább a haját akarta emlékül eltenni. De az urasága azt mondta, hogy ezt majd ő teszi el emlékül. Ez fel-tűnt a dajkának, aki közben a szomszédoktól megtudta, hogy nem ő volt az első, akivel hasonló eset történt, amely azután kiderítette, hogy a fodrász és a kereskedő egymás kezére dolgoztak és említett módon már régóta élnek kereskedelmet folytattak.

— **Fellázadt foglyok.** Párisban a központi fogházban ötszáz fogoly fellázadt. A zendülők ártalmatlanná tették az örököt, kiszaggatták az ablakostélyokat és a szabadba akartak menekülni, de még ideikörán érkezett a gyalogos és tüzéerkatonaság, amely aztán a foglyokat a fogház udvarára szorította és bekerítette. A zendülés még nincs elfojtva. A katonaság a fogházban maradt.

— **Majomvadászat a jözsefvárosi pályaudvaron.** A jözsefvárosi teherpályaudvaron és környékén mulatságos meglepetésben volt részüik a vasuti alkalmazottaknak, valamint a járó-kelő közönségnek. A teherpályaudvaron ugyanis néhány koci áll, amelyeken az itt átutazó Perzina Ernő állatszelidítő vitte állatseregletét. A pályaudvaron kinyitották a koci ajtajait, hogy az állatok kis friss levegőhöz jussanak. A kocsikat kísérő két szolga azonban egy ketrecet, amelyben tizenöt majom volt, nem zárt le elég jól, úgy, hogy amikor a koci ajtaját kinyitották, a majmok kiugráltak és gyorsan elhelyezkedtek a közeli fákön. Csak egy majom maradt a ketrecben. Hamarosan nagy közönség gyűlt ott egybe, az emberek még a villamos kocsikról is leugráltak és nézték a majdnem két óra hosszat tartó majomvadászatot. A majmok szerettek volna megszökni, de végre mégis csak összefogdosták őket, de akkor már az egyiknek sikerült egész a Baross-utcaig eljutni.

— **Népgyűlések a választói jogért.** A budapesti munkások hétfőn este fél nyolcz órákor tizenkét népgyűlést tartanak, amelyeken a választói jog kérdését tárgyalják. Az összes gyűlések napirendjén az általános, titkos választói jog és a munkások legközelebbi teendői szerepelnek.

— **A vonat kerekai alatt.** Az ebesi vasuti állomásán kedden este egy fiatalember a robogó személynovon elé vetette magát. A vonat kerekai keresztlégzőltak a szerencsétlen fiatalemberen és fejét teljesen lemetszték a törzséről. Az öngyilkos kilétét nem lehetett a helyszínen megállapítani, mert egyáltalán semmiféle írást, vagy valamely más dolgot, amelyből kilétére következtetni lehetett volna, nem találtak. A debreczeni rendőrség az öngyilkos holttestét beszállította a debreczeni közkórház halottasházába, ahol ma reggel felismerték. A kórház elmeosztályának ápolója, Mátéfi Ferencz ugyanis, amint a megcsontított holttestet megnézte, ismerősnek tűnt fel az arc előtte. Szemhéját felnyitotta és ekkor felismerte, hogy a vonat kerekai által lefejezett öngyilkos Jánosi Sándor máv. géplakatos, aki hétfőn délután hagyta el gyógyultan a kórház elmebeteg-osztályát. Az ápoló felfedezése nagy megdöbbenést keltett a kórházban. Ekkor az orvosok is ráismertek az öngyilkosban Jánosi Sándorra. Jánosi Sándor iskolát végzett fiatalember volt, azonban a jól jövedelmező géplakatosági foglalkozást választotta magának. Hosszu időn át dolgozott a debreczeni máv. vaggongyárban, ahol ez év január havában veszedelmes téboly ütött ki rajta. Éppen munkaközben, midőn egy vasuti kocsit javított, illetőleg, mert egy zár nem tudott felilleszteni, dühöngeni kezdett és a kezében levő kalapáccsal mindenkit, aki közelében volt, agyonütéssel fenyegetett. A munkások nem bírták a dühöngő emberrel, mert az a műhely padlára is felszaladt és ott tört-zuzott mindent. Végre is telefonáltak a mentőkért. Azonban mire a mentők megérkeztek, egészen lecsendesedett és folytatta munkáját s ezért a mentők nem szállították el és távoztak. Alig hogy a mentők elhajtoztak, Jánosi Sándoron ismét kitört a dühöngés. Ekkor nyolcz munkás lefogta és kötéllal erősen megkötözte, azután pedig beszállították a közkórház elmeosztályába. Azóta ott él Jánosi Sándor az élőhalottak birodalmában. Állapota a gondos orvosi kezelés folytán fokozatosan javult, úgy, hogy hétfőn már mint gyógyult beteget bocsátották ki a kórházból. A kórház vezetősege a hulla felismeréséről nyomban értesítette a rendőrséget, amely onnét táviratozott Jánosi Sándor családjának és tudatta a szerencsétlen fiatalember öngyilkosságát. Jánosi Sándort holnap délután fogják eltemetni a kórház halottasházából.

— **A becsapott ékszerek.** Ismeretlen tettesek ellen csalásért tett feljelentést a rendőrségnél Wachsler Lipót budapesti ékszerész. Wachsler ugyanis a mult hónapban elment egy Gy. nevű ügyvédhez, akinek a Kaplony-utcában van az irodája, akihez egy Gál nevű ügynök ajánlotta és arra kérte, hogy negyven ezer korona értékű és tizenhétézer koronára elzalogosított ékszereinek czédulájára adjon vagy szerezzen neki három ezer korona kölcsönt. Az ügyvéd átvette a zálogczédulákat és kijelentette, hogy megszerzi a kölcsönt és elhozza azt a Liszt Ferencz kávéházba. Wachsler azonban hiába várta az ügyvédet, az nem jelentkezett és amikor elment hozzá, hogy elkérje a czédulákat, az ügyvéd azt mondta, hogy Bécsből Wachsler egy hitelezője letiltotta nála a czédulákat és a kölcsön szerzett pénzt is. Röviddel ezután tényleg lefoglalták és végrehajtották Wachsler-t a bécsi czég megbízásából. Wachsler most csalásért feljelentést tett az ismeretlen tettes ellen, aki a bécsi czég útján megfosztotta zálogczéduláitól.

— **Tűz egy zágrábi kaszárnyában.** Zágrábban az éjjel az 5. dzsidászred egyik istállója kigyuladt. A kaszárnyában csak kevés katona volt, mert az ezred gyakorlaton van. A kigyuladt istállóban 42 ló volt bekötve, melyeket az elősiető tűzoltóság szabadon bocsátott. A tüztől megijedt lovak vadul rohantak végig a város utcáin, ahol mintegy husz ló egy mély árokba zuhant. Az árokba zuhant lovak közül hat megdögölt. A tüzet csak a reggeli órákban sikerült eloltani. A tűz onnan támadt, hogy egyik közlegény leányismerőse társaságában pipázott a padláson, ahol nagymennyiségű takarmány volt fölhalmozva. A parancsnokság szigorú vizszétlatot/indított.

— **Leányrablás automobilon.** A Páris mellett levő Rueilben éjnek idején automobilon elrabolták Bossot tábornoknak leányát. A leányt, ki erőnek erejével betegápolónő akart lenni, a szülei vitték el Genfben egy gyógyintézetbe, hol a leány heves tiltakozással akarta az orvosoknak bebizonyítani, hogy épelméjű. Miután a párisi lapok hosszú cikkekben tárgyalták az esetet, az orvosok a leányt szabadon bocsájtották s visszaküldték Párisba. A leány ügyvédje utján feljelentette szüleit.

— **Harcz a temetőben.** Az Egyesült-Államokban millió számra lakó olaszokkal az amerikai hatóságoknak ezer bajuk van. Az olaszoknak jelentősen kisebb része a becsületes ember, a többi anarchista, vagy különféle veszedelmes bünszövegeteknek tagja, amilyen az Európában is ismert Fekete kéz társulat. Bosztonban legutóbb három dühös olasz vagy négy napig terrorizált egy egész városrészt; revolverrel fölfegyverkezve ez a három ember képes volt szembeszállni a bosztoni rendőrséggel; megölt két embert s megsebesített vagy huszat, köztük egy asszonyt és három rendőrt. A tulerő elől azonban vissza kellett vonulniok s erre a három olasz a Boszton mellett lévő egyik temetőben huzódott meg. Az esti órákban erre ötszáz rendőr vonult a temető ellen. Mind szűkebb körre szorították az olaszokat, akiket természetesen vérontás nélkül el akartak fogni. Hajnal felé ezek észrevették, hogy sehogy sem menekülhetnek, tehát sortűzet intéztek a rendőrök ellen, akik hasonló kedveskedéssel viszonozták. Majd az olaszok egymástól távolabb eső sírkövek mögül lövöldöztek s folyton változtatták helyüket, hogy újra tüzelhessenek. Majd néhány száz bosztoni lakos is a temetőbe ment, hogy segítsen a rendőröknek. Egy olaszt végre megcsíptek s nyomban agyonlőtték. A második erre megadta magát, a harmadiknak pedig, mialatt a rendőrök társának elfogásával vesződtek, rendkívüli ügyességgel sikerült elmenekülnie.

— **A lélekjelenlét jutalma.** A new-yorki Central Railway egyik expresszvonatán utazott a napokban egy előkelő hölgy. Utközben ki akarta nyitni a kocsyi egyik ablakát. De sokáig bajlódott s végre is az ablak az ujjaira esett. Az esés következtében a hölgy ujján levő gyűrű foglalatából kiesett egy nagyon értékes gyémánt és leesett valahová a sínek mellé. Szerencsére a hölgy nem vesztette el lélekjelenlétét s gyorsan kirántva óráját, pontosan megjegyezte magának az időt, amelyben a gyémánt kiesett a kocsiból. És ennek a lélekjelenlétének köszönhető, hogy gyémántja megkerült. A legközelebbi állomásról ugyanis azonnal megsürgönyözötte az esetet a Grand Central Stationra és megadta a gyémánt elvesztésének pontos idejét. Ennek alapján rövid idő múlva az értékes drágakő megkerült.

— **A legöregebb mátkapár.** A Lodz melletti Incewo nevű falucskában egy valóban ritka mátkapár jelent meg a helybeli anyakönyvvezető előtt. A vőlegény, akit Andrej Golinski-nek hívnak, kilenczvennégy éves, a menyasszony Amiela Marciniak, már nyolczvanöt tavaszt látott. Már fiatalon szerették egymást, de az élet akadályokat gördített egybekelésük elé. A leány szülei nem akartak beleegyezni a házasságba. A vőlegényjelölt várt, várt, majd amikor látta, hogy már nincs mit remélni, ol-tárhoz vezette a szomszéd község tanítónőjét. Nyolcz évig éltek csendes nyugalomban, amikor meghalt a felesége. A gyász letelte után felkereste régi szerelmét, de csalódottan távozott, mert Amiela Marciniak már férjnél volt. Szomorkodott egy darabig, azután másodszer is megnősült. A sors ellene volt még akkor is a szerencsétlen Gotinskinck. Alig történt meg az esküvő, levelet kapott első ideáljától, hogy férje meghalt s így újra szabad. Busan írta meg neki a valóságot, azután eltelt ismét egy csomó esztendő. Néhány héttel ezelőtt ujólag összetalálkozott a két szerelmes. A két ráncos arczu, hófehér hajú öreg sirva üdvözölte egymást s közös megállapodás szerint elhatározták, hogy életük alkonyán lesznek egymáséi. A községben nagy ünneppel ülték meg a lakodalmat. Az előjáróság a boldog párnak értékes nászajándékot nyújtott át. Amiela Marciniak időközben két elhalt férje után nagy vagyont örökölt s így az új pár hátralevő napjait minden gond nélkül töltheti el.

— **A boldog Szcizilla.** Szciziliában a múlt évben annyi bor termelt, hogy a vendéglősök korszakalkotó újítást léptettek életbe. Tíz centesimo lefizetése mellett egy óráig, tizenöt centesimoért pedig két óráig maradhat a vendég a korcsmában és ihatik annyi bort, amennyit csak akar. Megjegyezzük még, hogy nem is valami rossz borról, hanem a fölséges és tüzes aetnai borról van szó, amely fölér a legjobb magyar borokkal.

— **Amerikai gyilkosság.** Egy fiatal olasz leányt a múlt hó végén szinte hihetetlenül gyalázatos módon tettek el láb alól Newyorkban. Az Asti faluból származó 16 esztendő Angella Gallino ugyanis a múlt év július havában kivándorolt Amerikába és Newyorkban az ott hemzsegő zugbankárok egyikénél, Micolin Leónál szolgálatba lépett. A kenyéradója ekkor a leány életét, ennek tudta nélkül, 2500 frankra biztosította és a leányt anélkül, hogy ennek sejtélme lett volna róla, nőül vette olyképpen, hogy egy másik nővel ment el az anyakönyvvezetőhöz és az illető Gallino Angela okmányával igazolta magát. Az anyakönyvvezető össze is adta a párt és hivatalos bizonyítványt adott ki, hogy Micolin Leó és Gallino Angella házasságot kötöttek. Néhány nappal később a leány ruhája valamiképpen tüzet fogott és oly nagy lánggal kezdett égni, mintha csak valami gyúlékony anyagba lett volna beáztatva. A szerencsétlen teremtés súlyos égési sebeket szenvedett és haldokolva került a kórházba. Itt Leó gyorsan papot hívatott, aki összeadta a haldokló leánynyal. A galád csel már-már egészen sikerült, amikor a biztosító intézet érdeklődni kezdett az eset után és csakhamar rájött arra, hogy a szegény leány ruháját maga az ujdonsült férj gyújtotta meg, hogy ilyenképpen hozzájusson a biztosítási összeghez. Az elégett leány anyja először egy levelet kapott Leótól, amelyben ez értesíti, hogy leánya tifuszban megbetegedett s meghalt. Csak később tudta meg a kétségbeesett anya a valót, mire a newyorki olasz konzulátushoz fordult, amelynek közbenjárására a zugbankárt letartóztatták.

— **Rendőri hírek.** Lopás költözködés közben. A rendőrség letartóztatta Szekeres János dunavécsi születésű 26 éves rovott multu költözködési munkást, aki Reisenleitner Pálné magánzónától költözködés közben négyezer koronát érő ékszert ellopott. Az ellopott holmit megtalálták a tolvajnál. — A Dunába fult. Reiner Sándor 27 éves magánhivatalnok tegnap délután Vác közelében a Dunában fűródött. Közben az ár elragadta és a szerencsétlen ember a Dunába fult. — Késelő leány. Szabó Vilma 19 éves cseléd ma reggel a Lázár-utca 10. számú házában összeveszett Jankura Erzsébet cseléddel. Közben Szabó Vilma kést rántott elő és Jankura Erzsébetet hátba szúrta. A súlyosan sebesült leányt a Szent István-kórházba vitték. Szabó Vilma a VI. kerületi kapitányság letartóztatta. — Eltűntek. A rendőrségen ma a következők eltűnését jelentették be: Pribitek Rezsóné, született Gubinyi Mária, adácsi születésű 20 éves kádársegéd felesége (lakott Bánya-utca 27.); Dani János lovasberényi születésű 21 éves cipész (lakott Karpfenstein-utca 4.); Vida Róza 26 éves gyári munkásnő (lakott Klauzál-utca 13.).

— **Halálozás.** Özv. Brózsik Jánosné, szül. Gabrinszky Borbála életének 79-ik évében Tóvárosban meghalt.

— **A nyomasztó hőségben** egy korty Giesshübli akár tisztán, akár borral vegyítve jóleső üdítő ital. Orvosok gyermekek számára a bélhurut veszedelmes idején mindennapi italul ajánlják.

x **Börbajok, hajhullás és kopaszág** sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio) kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x **Zászlók, czimerek** minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme, különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob-hajhajító a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Polgár Sándor** orvosi műszer, kötszer és sérvkötőgyár, mely 15 év óta fennáll, a legjobb hírnévnek örvendő czég, ahol minden e szakmába vágó cikket, nemcsak a legújatosabb áron, hanem legtekélyesebben elkészítve kaphatni. Prospektussal vagy felvilágosítással szívesen szolgál Polgár Sándor orvosi műszergyáros, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az operette.

Budapest, július 30.

Ellenőrizhetetlen erők szerencsésen elragadták a Népszínházat attól a fővárosi közönségtől, amelynek magas volt a klasszikus darab, a modern dráma és az opera. Amelyik könnyű zenét, vidám tréfákat, színes jelmezeket és kecses táncokat akart, hogy fárasztó napi munkája után, gondjait feledve, néhány órára felviduljon. Szerencsésen nyélbe ütötték, hogy ez a közönség, amely egyrészt idegen alku és nem érti meg a Nemzeti Színház darabjait, másrészt primitívebb, semhogy a magasabb niveauju darabokig föl tudjon emelkedni, a dalszarnokokra és kabaretkekre szorul. Mert mesebeszéd az, hogy azok, akik eddig az operettet kultiválták, most más híjján a Nemzetibe fognak járni és meg fogják erőltetni agyukat, hogy a súlyosabb dolgokat is megértsék. Dehogy, a könnyebb végét fogva meg a dolognak, leszállnak az operette alacsony niveaujáról az orfeuménekés káváház és kabaret földszintjére és onnan szerzik be szellemi táplálékukat.

Mindezen most kár keseregni, mert Máderek pompás vásárját visszacsínálni nem lehet. Azok az érdekek, amelyek ennél az üzletnél parancsoltak, egyáltalában nem voltak tekintettel egy pár ezer nevetni akaró polgárra, hanem nyélbe ütötték a maguk kis dolgát, nem nézve se jobbra, se balra. Aki nevetni akar, az mondasson magának viczceteket, vagy menjen el a Királysínházba, ha már mindenáron olyan furcsa mókát akar látni, amelyikben tánczolnak, énekelnek és csak akkor beszélnek, ha erre a kettőre ráuntak. Az a pár ur pedig, aki ebben az üzletben érdek nélkül tett-vett, lenézi ezt a szegény műfajt, amely „silánysága mellett még erkölcsstelen is”, mert uram bocsá! a szereplők tricotban mászkálnak a színpadon és sokat mutatnak az elevenusból. Azok tehát a maguk álszenteskedésében még valami nagy dolgot vélték cselekedni, amikor kivégeztek a meglévő két operett-színházból egyet és egy színházra lokalizálták a „veszedelmet”.

Csakhogy olyan dolgokban, amelyek egy pár százezer polgárnak kellenek, nagyon mellékes, hogy egy miniszter izlésével ellenkeznek-e, vagy sem. A fenkölt gondolkodású kultuszminiszter hiába nem akarja elismerni az operettet, ez a műfaj kell az embereknek, sőt — csodálkozik ő exczellenciája — a magyar színészetnek az operette ad kenyeret. Az operette szerzi meg a klasszikus darabok szükségleteit, pótolja azokat a hiányokat a színház pénztárában, amelyeket a drámák és rossz francia boházatok okoznak. A magyar publikum operette-publikum. Különösen a vidékre illik és ebből az folyik, hogy az illetékes tényezők hatalmas csapást mértek a magyar színészetre a Népszínház megölésével. Itt nem lehet elvontan gondolkozni és tetszetős frázisokat mondani, mert a gyakorlat súlyosan czáfol. Az egyik operette-színház megszűnése olyan kalamitásokat okoz az egész ország színészetének, hogy a legmegfeszítettebb munkára lesz szükség, hogy a vágást parirozzák. A vidéki színházak egyszerűen nem tudnak műsort csinálni, mert nincsenek és nem lesznek operette-ujdonságaik. A vidéki igazgatók már most kétségbeesnek, mert tudják, hogy kassza szempontjából mit jelent egy olyan szezon, amelyik prózadarabokra bazirozódik.

Erre persze az intéző körök nem gondoltak, mert maga ez az egy körülmény elég nyomós, hogy eltérjenek a kibérlés tervétől. Azonban most már meg van a baj és ma csak arra kell gondolni, hogy segítsünk magunkon. Erre pedig nincs más mód, minthogy a nagy vidéki színpadokon rendezzük az operett-bemutatókat. Kolozsvár és Pozsony nagyon alkalmasok volnának erre a célra és ha jó a darab, az ország közönsége elfogadná a példaul a kolozsvári színpadon látta meg először a lámpavilágot.

Ugy tudjuk, hogy egyik-másik színigazgató foglalkozik is már az eredeti bemutatók tervével. S amit nem lehetett megcsinálni másképp, a decentralizációt, azt megcsinálja most a szükség. Ennyi

agadták a amelynek dráma és sfákat, szihogy fáe, néhánytték, hogy és nem srészt pri darabokig abaretekre kőkik eddig Nemzetibe kat, hogy y, a köny- Állnak az kes kávé- k be szel-

Máderék Azok az rancsoltak, r ezer ne a maguk a. Aki ne- ket, vagy mindenáron n tánczol- ha erre a ebben az a szegény a kőkolestelen pan mász- ven hus- ben még ikor kivé- egyet és .

egy pár kes, hogy agy sem. iába nem j kell az nciája — yeret. Az szükségle- pénztára- a bohóza- publikum. yik, hogy tek a ma- l. Itt nem frázisokat Az egyik amitásokat a leg- gy a vá- rliem nem nem lesz- atók már szsa szem- yik próza-

gondolták, mos, hogy most márolni, hogy más mód, dezzük az y nagyon s a darab, a kolozs- ilágot.

gató fog- rvével. S a deczen- ég. Ennyi

hasznunk tehát mégis lenne a szerencsétlen Népszínház kimulásától. Ez a haszon pedig nem megveendő.

(*) **A kék egér.** (Bemutató a Budai Nyári Színházban.) Sikereiben gazdag estéje volt a Budai Nyári Színház, ahol ma volt a bemutató előadása Engel és Horst bohózatának, A kék egérnek. A szerzőknek e műve már külföldön is jelentős sikert aratott s a mai premiér-est után itélve, több mint bizonyos, hogy nálunk is gyakran fog szerepelni a Budai Nyári Színház műsorán. A darab színhelye Páris és egyik hőse Lebedieu, a párisi saint-cloudi vasut igazgatója, ki nagy előszeretettel viseltetett az ugynevezett „erényes nők” iránt. Az igazgatónak ezt a gyenge oldalát használta ki Cesar Robin igazgatósági titkár, hogy egyetlen vágyát, osztályfőnökké való előléptetését, megvalósíthassa. Hogy célját elérhesse, rábirta a Moulin-Rouge egyik csillagát, „A kék egeret”, hogy mint felesége szerepeljen Lebedieu előtt. Az igazgató szíve tényleg tüzet fogott s a ravasz kokotte rövid idő alatt kicsikarta az igazgatótól az osztályfőnöki kinevezést. E történet a legmulatságosabb bonyodalmakra ad alkalmat, melyek azonban, még a pikáns részletekben is, megmaradnak a jóízű határai között. A meseszöveg menetében itt-ott ugyan hézagok vannak, megokolatlan bonyodalmakra adnak alkalmat, azonban az előadás egyöntetűségét nem zavarják, sőt többnyire jóízű epizódokat teremtenek. A közönség, mely zsufozásig megtöltötte a színházat, rendkívül jól mulatott a bohózatán és az egész előadás folyamán nem fogyott ki a nevetésből. A zajos sikerhez természetesen nagyban hozzájárult a jó előadás, melyből az oroszánrészt a kék egér személyesítőjét, Haraszthy Miczit illeti. A fiatal művész a párisi kokotte szerepét oly közvetlen művészetrel s oly diszkrétan alakította, hogy a közönség úgy a nyílt színen, mint a felvonások után zajosan megtapsolta. Szeghő igen jóízű Lebedieu volt. Tábori pedig sok humorral játszotta Mosquiter apóst. Feketének, Cesar Robin személyesítőjének, azt a tanácsot adhatjuk, hogy ne hadarja el szerepét, de különösen fegyelmezze kissé kezét-lábát, akkor meg fogja állni helyét. Kisebbszerepekben jók voltak: Kiss Mariska, Mihalóczy Julia, Déry Rózsi, Zátory és Kövessy. S. V.

(*) **Pálmay Ilka Londonban.** Az Earls Courtban rendezett magyar hangversenyen, mint annak idején megírtuk, Pálmay Ilka is részt vett. A világhírű művész magyar, francia és angol dalokat adott elő azzal a bájjal és finomsággal, amely az ő specialitása. A magyar kiállítás közönsége tomboló tetszéssel fogadta a diva minden egyes ének- és táncszámát. Különösen azok örültek a viszontlátásnak, akik Pálmay Ilkát abból az időből ismerik, amikor a Savoy-Theatre star-ja volt. Ugy halljuk, hogy ismét kísérletek tettek, melyeknek az a célja, hogy a művésznőt egy londoni előkelő operette-színházhoz megnyerjék.

(*) **Fővárosi művészek vidéken.** Csillag Szeréna, a Népszínház volt tagja, aki most az aradi színház szerződött alt-énekesnőnek, társulatot szervezett jónévi fővárosi művészekből és társulattal szombaton megkezdte Nyíregyházán vendégszerelését. Társulatában vannak: Pogány Bella, a Bonbonierre tagja, Bálint Béla, a volt Népszínház baritonistája, Vidor Ferike, a kecskeméti színház szubrett-primadonnája és Makkai Mihály, a debreczeni színház tenoristája. A konferencier szerepét Csillag Szeréna látja el, az énekszámokat Köszegi Olga fogja zongorán kísélni.

(*) **Sarah Bernhardt Berlinben.** Október hó utolsó harmadában ismét szerencsésje lesz Berlinnek a Sarah Bernhardt látogatásához. A nagy Sarah már régen kibékült a németekkel és most már úgy is elmegy „a Berlin”, ha nem a francia csapatok, hanem egy francia színtársulat élén hódíthat. A francia művész „Adrienne Lecouvreur”-ben, a „l'Aiglon”-ban, a „Kaméliás hölgy”-ben és a „La Boussole”-ban fog a berliniek előtt játszani.

(*) **A Lessing-család története.** A „Bölcs Nánán” költőjének egyik egyenes leszármazottja, dr. Lessing Keresztény, a krasznajarski földrajzi társulat tagjának fivére a Lessing-család történetét, összegyűjtött életrajzi adatok alapján, megírja.

Az
EGYETERTÉS
VASÁRNAPJA
legközelebbi száma

aktuális
érdekes
külföldi
képeket
közöl.

Az
EGYETERTÉS
VASÁRNAPJA
legközelebbi száma

feltűnést
fog
kelteni

(*) **Uj operaház Párisban.** Arról van szó; hogy Páris új operaházat kap, melynek Jean de Reszké, a lengyel származású híres tenorista lenne az igazgatója. Reszké már évek óta visszavonult a színpadtól és énektanítással foglalkozik. Egyik tanítványa a milliomos Corey E. William felesége, miután mint operetteénekesnő Mabel Gillmann néven csinos sikereket ért el, Reszkének öt millió frankot bocsát rendelkezésére egy új operaház alapítására. Páris legújabb muzsatemplomát a Place de l'Etoileon építik föl és énekiskolával lesz összekötve, amelyben amerikai fiatal művészeket képeznének ki.

(*) **Conried Berlinben.** A német fővárosból az a hír kelt szárnyra, hogy Conried, a newyorki Metropolitan-Opera volt igazgatója, Berlinben új operaházat alapít. A befektetett tőke meghaladná a kilencz millió márkát és e vállalatot egy amerikai, mint német körök is támogatnák. Ez mindenesetre érdekes művészeti hír, csak az a hibája, hogy illetékes körök nem akarják megerősíteni.

(*) **Leistikow temetése.** Berlin steglitz temetőjében helyezték örök nyugalomra Leistikow Walter festőművész földi maradványait. A gyászszertartás a „Sezession” kurfürstendammi csarnokában kezdődött, ahol a díszes ravatal állt. A temetésen a család tagjain kívül megjelent Hauptmann Gerhard, Liebermann, Wedekind, Klinger Miksa, Louis Corinth, Slevogt és még sok kiváló író s művész. A ravatal előtt előbb Liebermann, utána pedig Hauptmann mondott bucsubeszédet. A Mozart-zenekar az „Eroika”-t játszotta s e remekmű magasztos hangja kísérték a Mark festőjét utolsó útjára. Leistikownak, hir szerint, a Berlin szomszédságában levő Grunewaldban szobrot állítanak.

(*) **Chopin gyászindulójá.** A „Magazine” című folyóirat Liem Felix életrajzát közli, melynek egyik legérdekesebb része az, ahol elmondja Chopin híres gyászindulójának történetét.

— Abban az időben — beszéli Liem — egy kis szobácskában laktam, melynek egyetlen dísz egy rozoga zongora s egy — csontváz volt. Ebben a szegényes szobácskában több ízben vacsorát adtam barátaim tiszteletére; a vacsora természetesen igen egyszerű volt, hisz mindnyájan igen szegények voltunk, úgy, hogy már ezek a vacsorák is a rendkívüliségek közé tartoztak. De mit törődünk mi azzal fiatalok és könnyelműek voltunk. Éjfélre járt már az idő, a gyertyák már félig elégték. Egyik barátom arra kért, hogy játszszak egy valczert. Mikor a zongorához mentem, beleütöttem a csontvázba, melyet nevetve cipeltem a zongorához s kiszáradt ujjaimal az egész társaság nagy hahotája között játszottam a valczert első taktusait. Hirtelen valaki kiragadta kezemből a csontvázat s engem székestől eltolt a zongorától. Mielőtt még megérthettem volna, hogy mi történt, Chopin leült a zongorához, játszott — mint egy angyal, mint egy ördög, mint egy tulvilági lény. A szobában mélységes csend volt. Még ma is magam előtt látom Mussetnek, Balzacnak, Heussagenak, Rossininek csodálkozó, örömtől ragyogó szemét! A gyertyák kialudtak, reggel lett s mi még mindig a csodás zene hatása alatt állottunk. Ezen az éjszakán, ebben a kis szobában alkotta Chopin a gyászindulót.

(*) **Neumann Angelo ünneplése.** Neumann Angelo, az ismert német színigazgató, aki közelébb súlyos műtétet állott ki, hetvenedik születésnapja alkalmából, augusztus 18-án, azok a művészek, akik vezetés alatt kezdték pályájukat, szívélyes ovációban készülnek részeseitni.

(*) **Molière-erektje.** A párisi színészeti kiállításán Molière ama széke is látható, amelyen halála előtt néhány órával a „Képzelt beteg” szerepében a színpadon ült. Ezt a széket a nagy művész külön ehhez a darabhoz készítette. Öblös, kényelmes butor darab. Molière azt akarta, hogy a közönség tüstént azt a benyomást nyerje, hogy a képzelt beteg e széken tölti minden idejét, abban ülve foglalkozik, eszik, alszik. 1673 február 17-én játszotta utoljára Argan szerepét. Alig bírt a lábán állni és a beszéd is nehezeze esett. Barátai kérelték, hogy ne lépjen föl. „Meg kell lenni — válaszolta Molière — mert ha az előadás elmarad, színészeimnek szájából kiveszem a kenyeret.” Délután négy órakor kezdődött az előadás, s Molière este tizkor halott volt.

FŐVÁROS.

() **Vízhiány a budai oldalon.** Az idei nagy szárazsággal kapcsolatos renklivüli meleg időjárás következtében a főváros egész területén eddig nem tapasztalható mértékben emelkedett a vízfogyasztás. A főváros vízművei ennek a fokozott fogyasztásnak megfelelően szolgáltatva a szükséges vizet s a vízzel való ellátás a pesti oldalon és a budai alsóbb részeken teljesen kielégítő módon történik s az továbbra is biztosítva van. Az utóbbi napokban azonban a budai külső területen, a nagy szárazság folytán, a kertek locsolását olyan nagy mértékben folytatják, hogy onnelfogva ezeknek a területeknek a háztartás céljaira való vizsgálata veszélyeztetve van. Nehogy nagyobb következményű bajok támadjanak, felhívja a tanács a budai külső területeken (Szépjuhászné, Rózsahegy, Svábhegy, Vár) levő ingatlanok tulajdonosait, hogy a vízvezeték vizét este 6 órától reggel 6 óráig kertek locsolására igénybe ne vegyék és ezzel egyébként is a legtakarékosabban bánják, mert ha a vízfogyasztásban hamarosan apadás be nem állana, kénytelen volna az öntözést egyáltalában megszüntetni és a vízhasználatot esetleg más-ként is korlátozni.

() **Sok a kávéház.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter felszólítására a tanács Déry Ferenc tanácsjegyző előadása alapján ma foglalkozott a kávéházak számának a korlátozása kérdésével. A tanács elhatározta, hogy a vonatkozó szabályrendelet megváltoztatása céljából történő intézkedés előtt szakemberek és szaktestületek véleményét hallgatja meg.

() **A Batthyányi-téri híd létesítése.** A Batthyányi-téri híd létesítése érdekében a budai polgárság mozgalmat indított s múlt héten tartott gyűléséből kifolyólag bizottságot küldött ki, amelynek célja a mozgalom vezetése. Ez a bizottság, amely több albizottságból áll, első értekezletét augusztus 8-án, szombaton este 8 órakor tartja meg a budai Vigadó földszinti termében, hogy megbeszélje a további teendőket.

() **Vizmérő órák szállítása.** A főváros tanácsa, a ma délelőtt tartott ülésében, a fővárosi vízművekhez szükséges 3000 darab vízmérő-óra szállítására, a Magyar Fém- és Lámpaárugyár Részvénytársaság és a Budapesti Vizmérő Betéti-Társaság (Kunz F.) ajánlatát fogadja el, úgy, hogy a két ajánlattevő egyenkint 1500—1500 vízmérő-óra szállítására kap megbízást.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Budapesti Szünidei Gyermektelep-Egyesület** telepeseinek első csoportjai, amelyek július hó folyamán voltak a különböző telepeken elhelyezve, ma érkeztek vissza a fővárosba; Zebegényről a nyugati pályaudvaron 5 óra 55 perczkor, Balatonlelléről a déli vasut budai pályaudvarán 8 óra 28 perczkor, Trencsénből a nyugati pályaudvaron 9 óra 45 perczkor érkeznek meg a gyermekek; a czirkveniczai telepesek augusztus 2-án, vasárnap reggel 3 óra 5 perczkor érkeznek meg a keleti pályaudvaron. A telepesek második, augusztus havi csoportjai a következőképpen indulnak el a fővárosból: július 31-én délután 4 óra 10 perczkor Czirkveniczába a keleti pályaudvarról, augusztus 1-én reggel 6 óra 50 perczkor Balatonlellére a déli vasut budai pályaudvaráról, ugyanaznap reggel 7 óra 20 perczkor Trencsénbe a nyugati pályaudvarról. A hegybányai gyermektelepen előfordult ragályos betegségek miatt az egyesület vezetősége úgy intézkedett, hogy az augusztus 1-én elinduló második csoportokat dr. Klein Pál, dr. Marberger Sándor és dr. Kőszeg Miksa orvosok fogják megelőzőleg külön-külön újból felülvizsgálni. Hegybányára a második csoportot a szükséges fertőtlenítés miatt nem küldhetik.

SPORT.

Kottingbrunni versenyek.

— Hetedik nap. —

Szép időben és nagyszámu közönség jelenlétében folyt le a kottingbrunni meeting hetedik napja. A Nagy kottingbrunni handicap volt a nap főszáma, melynek 10,000 koronás díjért tizenegy ló állt a starthoz. A versenyt a nagy favorit Miután nyerte meg Bolondóra előtt, míg harmadiknak Foglalo érkezett be. Megemlítésre méltó még a Kétévesek versenye, melyben a Dreher-istálló Lappalie-je győzött küzdelem után Grammaire ellen. A versenyben részt vett Einsiedler is, de még helyet sem kapott. Egyébként az összes futamokban jobbra a fogadott lovak győztek s így a fogadónak elég jó napjuk volt.

Részletes eredmény a következő:

I. **Eladó háromévesek gátversenye.** (Handicap.) Díj 1800 korona. Táv 2400 méter. 1. báró Uchtritz Zs. Pandora 63 kg. (Fejes), 2. herceg Taxis S. Tolbiac 70½ kg. (Huxtable), 3. Egyedi A. Bocskoros 61½ kg. (Csompora). Futottak még: Maurus (Lawton), Brave (Dillon), Frau Model (Slinn), Hannakin (Aylin). Igen könnyen s hoszszal nyerve, 3 hoszszal harmadik. — Tot.: 10:21, 20:28, 99, 98.

II. **Eladók handicapja.** Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Capt. Don Apatin 69 kg. (Czárán Z.), 2. gróf Henckel A. Carolus 63½ kg. (Sibrik S.), 3. Zombory R. Old Coin 70 kg. (Czárán J.). Futottak még: Mignonne (Stärz), Forma (Zangen B.). Igen könnyen 3 hoszszal nyerve, 4 hoszszal harmadik. — Tot.: 10:23, 20:26, 26.

III. **Kétévesek versenye.** Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Dreher A. Lappalie 54½ kg. (Aylin), 2. báró Springer G. Grammaire 54½ kg. (Taral), 3. Aresin-Fattou I. Fortunatus 52½ kg. (Jurnik). Futottak még: Gravosa (Carlslake), Einsiedler (Krouzil). Küzdelem után ötönegyed hoszszal nyerve, 3 hoszszal harmadik. — Tot.: 10:18, 20:30, 65.

IV. **Kottingbrunni nagy handicap.** Díj 10,000 korona. Táv 2000 méter. 1. Jankovich-B. Gy. Miután 54½ kg. (Carlslake), 2. gróf Westphalen O. Bolondóra 40½ kg. (Guttman), 3. Baltazzi A. Foglalo 60 kg. (Krouzil). Futottak még: Gavotte (Aylin), Héja (Heidt), Meglio (Taral), Loredan (Janek), Bisamberg (Gulyás), Gyöngyössi (Miles), Armand (Pratt), Fursalegény (Cockeram), Szegfü (Janek F.). Könnyen 3 hoszszal nyerve, 1½ hoszszal harmadik. — Tot.: 10:30, 20:34, 150, 171.

V. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Vonwiller A. Mirabeau 51 kg. (Krouzil), 2. gróf Wenckheim D. Ész 49½ kg. (Vivian), 3. Mauthner V. Juda 51 kg. (Birkeruth). Futottak még: Aszár (Cockeram), Paraber (Vivacil), Duhai (Izményi), Dunbar (Smutny). Biztosan ½ hoszszal nyerve, 2 hoszszal harmadik. — Tot.: 10:29, 20:23, 23, 23.

VI. **Akadályverseny-handicap.** Díj 3000 korona. Táv 3200 méter. 1. Wiktor St. Juhar 67 kg. (Fejes), 2. Mattausch H. Ofi 68½ kg. (Slinn), 3. Péchy A. Camelia 60 kg. (Csompora). Futottak még: Fairhair (Dillon), Princess (Huxtable), Elga (Opatofsky). Könnyen 7 hoszszal nyerve, 2 hoszszal harmadik. — Tot.: 10:88, 20:83, 39.

VII. **Kétévesek handicapja.** Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. gróf Sigra A. Haxy 56 kg. (Janek), 2. Zombory R. Isnardie 48½ kg. (Kisziváth), 3. Mauthner V. Lepke 58½ kg. (Birkeruth). Futottak még: Fabelhaft (Fries), Lotus (Taral), Intochter (Carlslake), Nika (Pretzner), Tabby (Krouzil), Koncez (Blades), Ma se (Paul). Igen könnyen 2 hoszszal nyerve, 1½ hoszszal harmadik. — Tot.: 10:39, 20:31, 34, 30.

() **Atlétánk győzelmei Berlinben.** Négy német sportegyesület együttes rendezésében nemzetközi atlétikai viadalt tartottak tegnap Berlinben, amelyen a londoni olimpiai játékok néhány résztvevője is résztvett. Így: két amerikai atléta: Lightbody és May, a svéd Petterson, magyar részről pedig Mudin Imre és Kazár Emil, akik szép győzelmeket arattak. Az eredmények a következők:

Rudugrás. 1. Kazár Emil (MAC) 3.00 méter, 2. Kuhke (Berlin) és Harting (Berlin) 2.80 m. holtversenyben.

100 méteres síkfutás. 1. Kohlmeier (Berlin) 11 két ötöd mp., 2. May (amerikai). Az amerikai atléta megcsuszott indulásnál, miáltal öt métert vesztett, ami már nem tudott behozni.

Diszkoszvetés. 1. Mudin Imre (MAC) 36.42 m, 2. Bang (Kopenhága).

100 méteres síkfutás handicap. 1. May (amerikai) scratch, 2. Holmy 3 m. előny.

1500 méteres síkfutás. 1. Lightbody (amerikai) 4 p. 16 mp., 2. Petterson (Stockholm), 3. Stolzenburg (Berlin).

5000 méteres síkfutás. 1. Petterson (Stockholm) 17 p. 16 kétötöd mp., 2. Witt (Berlin), 3. Ries (Berlin).

Gerelyvetés. 1. Herbst (Berlin) 45.00 m. 2. Mudin Imre 44.55 m. Mudin a délelőtti előmérkőzésben 47.72 métert dobott.

800 méteres síkfutás. 1. Lightbody (amerikai) 2 p. kétötöd mp.

() **Motor és kerékpárverseny.** A „Sport-Világ” szerkesztősége vasárnap délután a millenárius versenypályán motorvezetéses kerékpárversenyt rendez. A verseny délután 4 órakor kezdődik.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Szabadlábrahelyezés.** Pár héttel ezelőtt a fővárosi rendőrség letartóztatta Király Böczögő János kerékpár- és automobil-készítőt, aki a vád szerint Bertóti Emil ezredestől 900 koronát, dr. Lung József fővárosi tanácsjegyzőtől pedig 1000 koronát esalt ki. A panaszosok automobiliért rendelték Királynál s erre adták az előleget, az automobilt azonban hónapokig nem szállította nekik Király s ezért tették meg ellene a följelentést. A vádtanács ma 5000 korona óvadék ellenében elrendelte Király Böczögő János szabadonbocsátását, az eljárást azonban család büntette címén tovább folytatják ellene.

§ **A kiadó jogai.** A már nem létező Nagyvárad Esti Ujság, kevéssel megszűnése előtt felhívta a hatóság figyelmét a nagyváradi Kecskeméti-féle vendéglőre, ahol állítólag erkölcstelen üzelmek folytak. A cikkely megjelenése előtt egyik munkatárs, névszerint Verner-Bihari Sándor, a kefelevonattal megjelent Fried Móránál, a vendéglő bérletjéről és azt mondta, hogy száz koronáért hajlandó kieszközölni, hogy a cikkely ne lásson napvilágot. A vendéglős és felesége elmentek a szerkesztőségbe, ahol Károlyi Gyula, a másik munkatárs megismételte, hogy a hallgatásnak száz korona az ára. Friedék erre Gagyo vszky Jánoshoz, a lap kiadójához fordultak, akit arra kértek, hogy ne engedje meg a cikkely közzétételét, de a kiadó hajthatatlan maradt. A cikkely másnap megjelent, mire Fried és a felesége zsarolás címen bünvádi följelentést adott be. A nagyváradi törvényszék Gagyo vszky Jánost zsarolásért nyolcz hónapi, Verner Sándort hat hónapi és Károlyi Gyulát egy évi fogházra ítélte. A nagyváradi királyi tábla a törvényszék ítéletét megváltoztatta s Károlyi Gyula büntetését hat hónapra, Vernerét pedig egy hónapra szállította le, Gagyo vszkyt ellenben azzal a megokolással mentette föl, hogy a lap kiadótulajdonosa attól, aki tőle valamely neki kellemetlen közleménynek kihagyását kéri, a szedésnek és egyébként fölmerült költségnek, valamint esetleges kárának megtérítését teljes joggal követelheti.

§ **Gyilkos cigány.** A nyugati határszéli faluk lakóinak nagy része azzal foglalkozik, hogy élelmiszert, avagy szénát fuvaroz be a közeli Bécsbe. Moravcsik Antal jakabfalui gazdálkodó is ily módon kereste meg kenyerét. Kora reggel ment szekérével Bécsbe és késő éjjel tért onnan haza. Danibel Ignác, a falu cigánykóvácsa is tudott erről és elhatározta, hogy egy ilyen „bécsi fuvarost” kirabol. Mult évi június 28-án éjjel egy vasdoronggal felfegyverkezve kiment a jakabfalui és Kiripolec közötti országútra. Tizenegy órakor tünt fel Moravcsik szekere, amelyen a gazda elszunyókált. A cigány óvatosan felkapaszkodott a szekérre és hátulról többször fejbeütötte Moravcsikot, aki halva rogyott le az árokba. Danibel ezután 120 korona készpénzt is elrabolta, míg a szekér gazda nélkül tovább ballagott hazafelé. A csendőrség a köitekező cigánykóvá-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorhajosoknak és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az a ropott gyomrot
3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér

csot letartóztatta s a pozsonyi esküdtbírótság Dani-
bel Ignácot bűnösnek mondotta ki a rablói kossá-
gban s ezért öt 10 évi és 8 havi fegyházra ítélte. A kir.
Kuria ma hozzájárult az ítélethez.

§ **Lefoglalt bankóprás.** Egy névtelen följelentés
folytán a csendőrség házkutatást tartott Téglás
Sándor föllőpszállási földmives házában s ott egy
bankóprást talált 50 koronás lemezekkel. Téglast,
a feleségét és két fiát tüstént letartóztatták s a bűn-
jeleket lefoglalták. A budapesti büntetőtörvényszéken
Kendy vizsgálóbíró fogta vallatóra a terhelteket, akik
körömszakadtig tagadták a bűnösségüket. Arra a
kérdésre, hogy a bankóprás és a lemezek miképen
kerültek hozzájuk, azt felelték, hogy valaki boszu-
ból odatette, de ők nem tudnak róla semmit. A vizs-
gálóbíró az előzetes letartóztatást fentartotta mind
a négy terhelten szemben. E határozat ellen dr.
Weisz Ödön védő felfolyamodott a vádtanácsához.

KÖZGAZDASÁG.

A bank-kartell.

A kartell-szerződés szövege. —

Budapest, július 30.

A magyar közgazdasági élet hónapok óta
várja a bankkartell feltételeinek közlését. Azon-
ban képecsétes titok fedte azokat. A kartell
megkötött pénzügyintézetek igazgatói még legbizal-
masabb embereiknek sem mutatták azt meg.
Annyit tudott csak a közvélemény, hogy a kar-
tell elsősorban a vidéki pénzügyintézetek s a kisebb
fővárosi bankok ellen irányul: tehát a közép- és
kisiparosság és kereskedői világ ellen. Még a
laikus is tisztában volt azzal már a legelső pill-
anatban, hogy ez a kartell igen nagy veszedel-
met jelent közgazdasági életünknek. A
harcz megindult ellene, bár a kartell megállapo-
dásait és fegyvereit az ellene sikra szállók nem
ismerték. Most az Egyetértés-nek sikerült
megszereznie a kartell-szerződés végleges
teljes szövegét, amelyet alább a magyar-
zó táblázatok kihagyásával nyilvánosságra is ho-
zunk. Megállapíthatjuk ebből azt, hogy minden
tekintetben jogosult volt az a preventív védelmi
harcz, amely a kartell ellen megindult, mert ez
a kartell valósággal kizsákmányoló harcztól hirt-
det a magyar gazdasági élet ellen. Csak ha
figyelmesen végigolvassuk az alábbi „Általános
határozmányok” szövegét, akkor áll előtünk
igazi nagyságában az a veszély, amelyet a Ma-
gyar Pénzügyintézetek Központi Hit-
elbankjának tegnapi állásfoglalása leg-
alább részben elhárított.

A kartellbe eddig a következő pénzügyintézetek
és cégek léptek be:

- Adler Lajos és fia.
- Angol-Osztrák budapesti Bank R.-T.
- Belvárosi Takarékpénztár R.-T.
- Budapest-Erzsébetvárosi Bank R.-T.
- Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár R.-T.
- Budapest-Lindóvárosi Takarékpénztár R.-T.
- Budapesti Takarékpénztár és Orsz. Zálogköl-
csön R.-T.
- Egyszerűt Budapesti Fővárosi Takarékpénztár
- Első Magyar Iparbank.
- Forgalmi Bank R.-T.
- Hazai Bank R.-T.
- „Hermes” Magyar Ált. Váltóüzlet R.-T.
- Központi Kereskedelmi és Iparbank R.-T.
- Központi Váltóüzlet R.-T.
- Kramer I. cég.
- Latzkó N. és Popper A. cég.
- Magyar Agrár- és Járadék-Bank R.-T.
- Magyar Általános Hitelbank.
- Magyar Ált. Takarékpénztár R.-T.
- Magyar Fekereskedők Hitelintézete R.-T.
- Magyar Jelzálog-Hitelbank.
- Magyar Kereskedelmi Hitelbank R.-T.
- Magyar Kereskedelmi R.-T.
- Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank.
- Magyar Országos Központi Takarékpénztár.
- Merkur Váltóüzlet R.-T.
- Neményi, Strasser és Társa.
- Nemzeti Pénzváltó R.-T.
- Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület.
- Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
- Schwartz Armin és Társa.
- Wiener Bankverein magyarországi fiókja.
- Schlesinger Berth. M. és Társa

E névsor tanúsága szerint a kartell még for-
mális megalakulása előtt megkezdte a pressziót,
mert az egyezményt már is aláírták olyan ki-
sebb intézetek is, amelyek a kartell élén álló
nagybankoktól függenek. De ez a névsor egy-
uttal mutatja azt is, hogy itt igen nagy és erős
támadással áll szemben a hazai közgazdasági
élet, amelynek visszaverésére egyesülnie kell az
összes független tényezőknél. Első sorban
magának a kormánynak kell fellépnie a vakmerő támadás ellen s a
kartellben álló intézetektől sür-
gősen ki kell vonnia az állami be-
téteteket, mert az még sem engedhető meg,
hogy a kartell állami támogatással dolgozzék a
magyar gazdasági élet nagy kárára.

Íme szövege szerint a kartell u. n. „Általános
határozmányainak” szövege:

Általános határozmányok.

„1. A jelen megállapodásban foglalt minimális fel-
tétel, a határozottan megjelölt kivételektől elte-
kintve, mérvadók lesznek minden Magyarországon
és társországaiban lakó félre és bejegyzett cégre.

Epp úgy kötik azok a megállapodáshoz csatlako-
zott intézeteknek és cégeknek helybeli, vagy vi-
déki fiókjait, kommanditált vagy affiliált vidéki pénz-
intézeti és kommanditált vagy affiliált magánbank-
cégekkel fenntartott összeköttetéseiket.

Az affiliált és kommanditált összeköttetések
jegyzéke az érdekelt intézetek részéről a központi
bizottságnál a jelen megállapodás aláírásával egy-
idejűleg bejelentendő és minden változásnál pótlandó.
Ezen bejelentések a központi bizottság részéről az
érdekelt felekkel azonnal közlendők.

2. Ha a szerződés intézetek, vagy cégek ezen
megállapodás létrejötte előtt kötött fix lejáratu, vagy
felmondáshoz fűzött szerződéses megállapodásban
kötelezettségben állanak valamely féllel szemben oly
feltételekkel, amelyek a jelen megállapodásban ki-
jelölt minimális feltételeknél enyhébbek, úgy kötele-
sek ezeket a megállapodásokat a fix lejáratu szerző-
déseknel a kikötött lejárat beálltával, a felmondásos
szerződéseknél pedig a kikötött felmondási idő le-
jártaival olyképen módosítani, hogy annak feltételei
a jelen megállapodásban kijelölt minimális feltétele-
ket elérjék.

A jelen megállapodás hatálybalépése előtt kötött
és attól eltérő üzleti kondícióknak az előbb említett
időpont bekövetkeztéig való alkalmazását illetőleg
védve van minden cég és intézet azon üzletek te-
kintetében, amelyeket jegyzékbe foglalt és 1908. évi
30-ig lepecsételt borítékban a Budapesti Giro- és
Pénztárgylet r.-t.-nél letéteményezett.

3. A jelen megállapodásban megjelölt minimális
feltételek bármiféle enyhítését célzó, avagy ered-
ményező engedmények, jóváírások, átutalások, vagy
bonifikációk tiltva vannak.

4. Amennyiben a Bécsben ugyanily jellegű meg-
állapodást kötött bankcsoporttal megegyezés jönne
létre, vagyis az osztrák egyezményhez tartozó pénz-
intézetek és cégek saját maguk és Magyarországon
és társországaiban létesített, vagy jövőben létesít-
endő fiókok, kommanditók, affiliált pénzügyintézetek,
vagy velük tökéletesen alapuló összeköttetésben
álló pénzügyintézetek és cégeket illetőleg, a jelen meg-
állapodást a magyar megállapodás területére re-
spektálni kötelezik magukat, ebben az esetben a
magyar megállapodás tagjai, ugyiszintén azok hely-
beli vagy vidéki fiókjai, kommanditált vagy affiliált
vidéki pénzügyintézeti és kommanditált vagy affiliált
magánbankcégekkel fenntartott összeköttetéseit az
osztrák megállapodás feltételeit oly kliensekkel
szemben alkalmazni kötelesek, akik Ausztriában lak-
nak, illetőleg ott tartják üzletlelteleiket. Magától ér-
tetődik, hogy a fent érintett megegyezés létesülése
esetében az Osztrák „Übereinkommen” és a ma-
gyar „megállapodás” tagjainak egymás közt folyta-
tott üzletei lebonyolításának feltételeire a kikötött
minimális kondíciók nem terjednek ki.

5. Az ezen megállapodásban foglalt minimális fel-
tétel nem alkalmazandó:

a) a pénzügyintézetek által saját kibocsátványaik
tekintetében kötött ügyletekre; továbbá általuk ala-
pított, vagy finanszírozott vállalatok részvényeire
és elsőbbségi kötvényeire az alapítóknak adott köl-
csönökre; továbbá a Magyar Általános Hitelbanknál
az általa, vagy fiókjai által, a Magyar Földhitelinté-
zet és a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete ki-
bocsátványaira adott előlegekre; ugyiszintén a Pesti
Magyar Kereskedelmi Banknál az általa, vagy fiókjai
által a Magyar Helyiérdekű Vasutak r.-t. kötvé-
nyeire adott előlegekre; végül a Wiener Bankverein
magyarországi fióktelepénél az általa a Magyar Tak-
arékpénztárak Központi Jelzálogbankja r.-t. kibo-
csátványaira adott előlegekre; mindezeknél azonban
oly kikötéssel, hogy az illető előlegek kizárólag csak
a jelen pontban felsorolt értékek adatainak és el-
különített számlán számoltatnak el;

b) helyiérdekű vasuti elsőbbségi részvényekre
adott előlegekre, továbbá sorsjegyekre és járadék-
jegyekre adott előlegekre, vagy ilyenekkel kötött
ügyletekre, de szintén csak azon esetben, ha az

illető üzlet kizárólag ilyen értékeket foglal magá-
ban;

c) az állammal, állami fenhatóság alatt álló in-
tézetekkel és vállalatokkal, törvényhatóságokkal,
városokkal, községekkel és erkölcsi testületekkel
— mint adósokkal — közvetlenül, vagy közvetve
kötött ügyletekre;

d) a jelen megállapodáshoz csatlakozott pénzü-
gyintézeteknek és cégeknek, azok fiókjainak és f. évi
július 30-ig ilyenekül bejelentett kommanditált, vagy
affiliált pénzügyintézeti és kommanditált vagy affiliált
magánbankcégekkel fenntartott összeköttetéseiknek
egymás között, továbbá az Országos Központi Hit-
telszövetkezettel kötött ügyleteire; az affiliált és
kommanditált összeköttetéseknel azonban azzal a
megszorítással, hogy ezek részére akár a patroni-
záló intézet, akár pedig a jelen megállapodáshoz
csatlakozott többi intézetek vagy cégek a II. fe-
jezet 5. a) pontja második bekezdése szerinti lom-
bard-hitelek enyhébb feltételekkel, mint $\frac{1}{2}\%$ -kal a
bankráta felett, míg a II. fejezet 5. d) pontja sze-
rinti magyar- vagy osztrák korona- vagy arany-
járdékre engedélyezett lombardhitelek olcsóbban,
mint $\frac{1}{2}\%$ -kal a bankráta felett nem nyújthatnak.

A csatlakozott pénzügyintézetek részéről utóbb,
vagyis 1908. évi július 1-je után kommanditálandó,
vagy affiliálandó összeköttetésekkel kötendő üzle-
tekre a jelen megállapodásban foglalt feltételek
mértvadók, amelyeknél enyhébbeket vele szemben
csakis a patronizáló pénzügyintézet alkalmazhat;

e) váltóházakkal, bankárokkal és tőzsdei ügy-
nőkkel határidőforgalom tárgyát képező értékpá-
pirok tekintetében közvetlenül kötött kosztüzetekre.”

A kartell megállapodások eredeti szövegé-
ben ezután terjedelmes táblázatok következnek
a banküzlet egyes ágainál megállapított minimá-
lis feltételekről. E táblázatok, — melyek nyom-
datechnikai okokból nem közölhetők — szerint
pl. a váltóleszámitolási üzletre vo-
natkozó minimális feltételek a kö-
vetekzők:

a) **Tárczaváltók.** (Ideértve a megállapodás
keretében nem vont, hivatászerűen visszelszámító-
lással foglalkozó fővárosi pénzügyintézetek és ma-
gánczék tárczaváltóit is.) Az osztrák-magyar bank-
helyekre szóló 45 napnál rövidebb lejáratu váltóknál
 $\frac{1}{2}\%$ százalékkal, 46—100 napig terjedő lejáratuaknál
 $\frac{1}{2}\%$ százalékkal, 101—120 napig terjedő lejáratuaknál
 $\frac{1}{2}\%$ százalékkal, 120 napnál hosszabb lejáratu váltók-
nál $\frac{1}{2}\%$ százalékkal a bankráta fölött állapítatik meg
a minimális feltétel. (Ügynöki díj címen a bu-
dapesti leszámítolási forgalomban $\frac{1}{2}\%$ -nél maga-
sabb jutalék nem fizethető. A vidéki váltószám. for-
galomban ügynöki díj egyáltalában nem engedé-
lyezhető.) Korona értékben az osztrák-magyar
monarchián kívül eső piacokra szóló váltók-
nál az előző skálánál 1 százalékkal magasabb, nem
bankhelyekre, de Ausztria-Magyarországban
fizetendő váltóknál pedig az előző skálánál $\frac{1}{2}\%$ szá-
zalékkal magasabb a leszámítolási kamatláb. Az ily
jellegű váltóknál a jegyzékben az effektív in-
casso költségeken felül 1% jutalék is számítandó.
Kivételt képeznek ezen minimális feltételek alól
a budapesti, vidéki és bécsi(?) gőzmalmok olyan
elfogadványai, amelyek a vásárolt gabona ellenér-
tékét képviselik, továbbá bécsi(?) bankok elfogad-
ványai is.

b) **Szövetkezetek, vidéki pénzügyinté-
zetek és vidéki escompteur cégek**
váltói. Szövetkezeteknél 1 százalékkal, vidéki
escompteuroknál $\frac{1}{2}\%$ százalékkal a bankráta fölött van
a minimális feltétel. Vidéki pénzügyintézetek-
nél a befizetett részvénytőkének és (a nyugdíjtar-
talék kivételével) az összes egyéb tartaléktőkének
az utolsó évi mérlegben kitüntetett értékének össze-
vonása mellett nyerendő összeg alapján 500.000 ko-
ronáig $\frac{1}{2}\%$ százalékkal, 500.001—800.000 koronáig $\frac{1}{2}\%$
százalékkal, 800.001—2.000.000 koronáig $\frac{1}{2}\%$ százalé-
kkal, 2.000.000 korona fölött $\frac{1}{2}\%$ százalékkal a bankráta
fölött van a minimális feltétel. A fenti kamattételek
a benyújtás napjától számított legfeljebb 120 napos
lejáratu váltókra vonatkoznak, minden további meg-
kezdett 30 napért $\frac{1}{2}\%$ százalékkal magasabb kam-
mat számítandó a váltó egész tartamára.

c) **Elfogadványoknál** (oly váltók, melyek
nem esnek a tiszta tárcza, vagy árváltó fogalma
alá) a kamat 1. 92 napnál nem hosszabb váltóknál
 $1\frac{1}{2}\%$ százalék a bankráta fölött. 2. Hosszabb lejára-
tuaknál a váltó egész tartamára minden meg-
kezdett 30 nap után $\frac{1}{2}\%$ százalékkal több. 3. Malom-
elfogadványok, melyek nem képezik vásárolt gabona

ellenértékét (pénzváltók) a fenti tételeknél 1/2 százalékkal olcsóbban vehetők.

d) Intézkedések. 1. Három óra számításba veendő 1/10 százalékos el fogadási jutalék mellett és a bankrátán alul nem számíthatók le. 2. Az elfogadó bank elfogadványainak értékesítését magának fenntartani köteles. 3. A megterhelés 2 nappal a lejárat előtt eszközözendő.

Külön táblázatban állapítja meg a szerződés még az értékpapírok vétele, eladása és szállítása, továbbá a devizákra és a valutákra, a lombardszámlákra és a készpénzre, fedezett és fedezetlen, valamint a jelzálogilag biztosított folyószámla-hitelre, az adó- és vámhitel jóváírások, óvadékok és a budapesti saftes rekeszek bérletére vonatkozó minimális feltételeket. Végül pedig magyarázat sorakozik a táblázatokhoz.

Ezek a kartell nyílt írásba foglalt megállapodásai. Hogy azonban ezek a „minimális” tételek a kartell ügyvitelében nagy ritkán fognak szerepelni, az egészen bizonyos. A maximális feltételknél pedig szabad keze van a kartellnek, mert eléggé drágán — már t. i. az ő szempontjuk ez — sohasem adják a pénzt.

A kartell egyébként már kibocsátotta az első fejskéit. Ma ugyanis a budapesti pénzügyintézetek a következő körlevelet küldték meg a feleknek:

„A helyben történő készpénzfizetések a folyószámlák javára a lefizetést követő nappal valutáltatnak. Ugyanezen eljárás alá esnek fizetések, amelyek nem készpénzben, hanem postacsekkel, vagy clearing-átutalással, vagy más bevételezendő váltóban, utalványban, csekken, avagy harmadik személyek lefizetése vagy átutalása után eszközöltetnek. — beleértve egyik fél számlájáról egy másik fél számlájára való átutalásokat is — illetve váltó, vagy deviza leszámolásából, vagy értékpapírok ellenértékének jóváírásából erednek, azonban ez utóbbi három felsorolt kategóriánál ugyanazon napi értékkel iratják a fél javára az az összeg, amelyet ugyanazon nappal eldisponált. Az idegen helyre szóló postacsek, clearing-átutalás, másnemű csek, vagy inkasszó tárgyát képező érték, valamint az idegen helyen, a fél javára az intézet számlájára eszközölt lefizetések két nappal a tényleges lefizetést, illetve inkasszót követőleg valutáltatnak. Ha az egy fél részére a budapesti giro- és pénztár-egylet részvénytársaság értékpapir-arangementja után értékpapírok vétele és eladása számoltatik el ugyanazon nappal, a fentebb körülírt valutálás csakis a vételösszeget meghaladó többletösszegre terjed ki. A feleknek idegen helyekre kiszolgáltatott, látra szóló utalványok, az utalvány kibocsátása napjának értékével terhelhetnek meg; lejáratra szóló utalványoknál kamatmegterítés csak a postamenet napjai betudásával eszközöltetik. Ugyanezen eljárás alkalmaztatik a székhelyen kívül a fél részére eszközözendő kifizetéseknek. Minden a postacsek, clearing-átutalás, vagy egyéb inkasszót terhelő költségek és díjak a fél terhére számítatnak fel. A letétben levő értékpapírok szelvényeinek, továbbá kisorsolt értékpapírok ellenértékének jóváírása fix kamatozású értékpapíroknál — ide nem értve saját kibocsátványainak, illetve azok szelvényeinek és saját részvényeink szelvényeinek beváltását — a lejáratról számított második nappal, egyéb értékpapíroknál a lejáratról számított negyedik nappal történik. Esedékes tartozásnak a lejárat napján készpénzben eszközölt lefizetése a fél javára aznapki valutával értékeltek.”

Mit jelent ez a körlevél? Hát csak annyit, hogy pl. a Kereskedelmi Bank üzletforgalmát véve alapul, e körlevél értelmében a banknak évente 1,333.333 koronával több kamattörvénye lesz. Ime a kartell közgazdasági beköszöntője!...

A Jelzálog Hitelbank félévi mérlege. Mai számunkban közöltük már a Magyar Jelzálog Hitelbank félévi mérlegét, mely nemcsak a hazai pénzpiacra, hanem külföldön is általános meglepetést keltett. A Jelzálog Hitelbank 1908. évi első félévi mérlegének ugyanis különösen nagy jelentősége van az adott körülmények között. A Jelzálog Hitelbank elsősorban kötvénykibocsátó intézet s mint ilyennek 1908. első felében is ugyanazon nehézségekkel kellett megküzdenie, mint 1907-ben, mert ennek az évnél első ele a járadékpiacra semmi könnyebbülést nem hozott, sőt sok tekintetben még nehezebb viszonyokat teremtett. Köztudomású, hogy a kontinens piacain mintegy három milliárdnyi járadék- és egyéb fix-kamatozású cizmet van elhelyezve; oly nagy összeg, amely mellett alig

lehetett gondolni arra, hogy a mi zálogleveleink piacot kapjanak. Hogy e rendkívül nagy nehézségek dacára a Jelzálog Hitelbanknak ez mégis fényesen sikerült, az mindennél jobban bizonyítja Széll Kálmán óriási kvalitásait és azt a páratlan bizalmat, amivel működését a hazai s éppen úgy a külföldi piac kíséri. Mikor második kormányzói ciklusának első mérlegét készítette, közgyűlési expozéjában így szólt:

„Mikor ennek a mérlegnek elkészítéséhez hozzáfogtam, magam is éreztem, hogy nehéz dolog egy oly mérleggel állani elő, amelyen műtétet kellett végezni, nehéz, de az intézet gyógyítására szükséges műtétet. De én kettőt fogadtam meg magamnak mikor ennek az intézetnek kormányzatát újból kezembe vettem. Először azt, hogy mindig mindent teljes őszinteséggel fogok kitárni a részvényesek és a nyilvánosság elé és hogy mindig és minden körülmények közt teljesen reális mérleggel akarok a közgyűlés elé állni. Mielőtt ennek a mérlegnek a realitását illusztrálni óhajtánám, felelnem kell az ellene felhozott észrevételekre, nevezetesen arra, hogy ez a mérleg túl szigorú volna. A realitásnak két kelléke van, hogy ne menjen túl a valóságon. Az előterjesztett mérleg így nézve, nem túlszorú, csak éppen annyira szigorú, amennyire a valósághoz képest lennie kell.”

Ma már — hogy Széll Kálmán szavaival éljünk — az intézet túl van a műtéten, amely szerencsésen sikerült. Széll érdeme, hogy az intézet a súlyos esztendőök után lábbaállt s ismét úgy áll a világ előtt, mint a magyar földhitelek egyik legerősebb oszlopa.

A Szövetkezeti Központi Bank R-T. tökémelesése. A Szövetkezeti Központi Bank részvénytársaság — amint értesülünk — a legközelebbi közgyűlésén a jelenlegi egy millió koronás alaptőkéjét 1,500.000 koronára emeli fel. Ez alkalommal Krausz Adolf vezérigazgató megváltik állásától s a bankot egyedül dr. Bochkor Károly elnök fogja vezetni, aki eddig is nagy érdemeket szerzett magának a bank gondos vezetése körül.

A vagonhiány. Minden év őszén a magyar királyi államvasutak igazgatósága felhívja a szállítóközönséget, hogy az őszi szállítási időszakban az árutörölődások elkerülése végett előre teljesíthető szállításait bonyolítsa le. Ezen felhívását a magyar királyi államvasutak igazgatósága ez évben is közzétette. Ebből kifolyólag egyesek már is vagonhiányról, árutörölődásról s a vagonhiány okozta előrelátható bajok bekövetkeztéről félnek. Erre nézve egy lapársunk kérdést intézett Kotányi Zsigmond udvari tanácsos máv. igazgató, a forgalmi osztály főnökéhez, aki erre nézve a következő kijelentést tette:

Csodálkozom, hogy egyes lapok kocsihányról írják, amikor ilyen jelenleg nincs. Való igaz csak az, hogy az aratások utáni napok, illetve hetekben a nyugati pályaudvaron a raktárakban helyhiány állott be, amely azáltal keletkezett, hogy eleinte sokkal több gabona érkezett Budapestre, mint a mennyit a meglévő raktárakban tárolni lehetett és hogy a malmok és a kereskedők az elüvarozást készítették.

Nem szabad a kormányának szemrehányást tenni arra nézve, hogy nem törődik az évente ismétlődő vagonhiány szanálásával. Dehogy is nem törődik. Állandóan folynak az építkezések és az idén már 6-7000 vagonnal több áll rendelkezésünkre, mint tavaly. A bajnak egyszerre véget vetni természetesen nem lehet, de állandóan azon vannak a kompetens faktorok, hogy enyhítsék. Különben is csak tegnap jelent meg a vasuti beruházások szentesített törvénye a hivatalos lapban, tehát e törvények hatásait még most nem lehet érezni. A haute saison-ban persze idén is lesz vagonhiány, de ezt magával hozza a körülmények, tudniillik ilyenkor az egész világon van vagonhiány, mert olyan vagonállománya a leggazdagabb államnak is alig lehet, mint amilyet az akkori szállítások megkövetelnek. A kormány és a vasuti igazgatóság minden lehetőt megtesznek a vagonhiány enyhítésére, de természetesen egy csapásra nem lehet véget vetni az egész bajnak. Az átmeneti állapotban egy kis elnézést is kell tanusítani, amíg a vasuti beruházási törvény meghozza gyümölcseit.

Elhamvadtt gabonakereszték. Az aradmegyei Glogovác község lakosságának majdnem összes gabonatermése esett tegnap a tűz áldozatául. A kár

félülhaladja a harmincezer koronát. Mintegy negyven család jutott ez által a legnagyobb nyomorba. Ugyancsak több ezer asztal buzája égett el tegnap gróf Zselénszki Róbertnek is az Ötvenesmez közel eső Klára-majornban.

A husvizsgálatok új rendje. Augusztus hó elsején teljesen új rend lép életbe a fogyasztásra szánt vágóállatok és azok húsának a közfogyasztásra bocsátás előtt történő szakértői vizsgálata tárgyában. A földmivélségi miniszter által életbe léptetett új rend meglehetősen erőteljes rendszabályokat tartalmaz. A közfogyasztásra szánt hús szakértői ellenőrzése körül s ezt a fogyasztó közönség csak örömmel üdvözölheti még a közegészségügy szempontjából is, noha bizonyos időnek kell eltelnie, míg az üdvözítés minden részletében érvényesíthető lesz.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Szabó Péter özvegye, divatárúsnő, Kecskemét; Oblath és Simkó, kereskedő-cég, Budapest; Rosenberg Dávid, kereskedő, Száva-Bród.

Nagyobb árjelítési eredmények. A m. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága pályázatot írt ki kenő- és égő repceolaj szállítására. A legkedvezőbb ajánlat folytán megbízást kapott az Olajipar Társaság 183.600 korona értékű, Kohn Adolf és Társa cég 108.000 korona, Conrad és Társa cég 105.696 korona értékű szállításra. — Nagyvárad városa az ugynevezett „Büddös” árkot csatornáztatja. Ezt a munkát a budapesti Melocco Péter cementárú gyár és építési vállalat r. t. teljesíti 25.872 koronáért. — A Máv. jobbparti üzletvezetősége portland cement szállításra hirdetett ajánlatot. A legkedvezőbb ajánlatot a Beocsini cementgyári unió r. t. tette, amely 4.40 korona egységár mellett 11.000 korona értékű megbízást kapott. — A kereskedelemügyi minisztérium a sziszek—illova—lipiki állami közúton levő Lonjahid-építést a Danubius hajó- és gépgyár r. t.-ra bízta 90.028 korona értékben. — A gyulai m. kir. államépítészeti hivatal a berettyóújfalui—békéscsaba—orosházi közúton levő hidat a Schlick-féle gyár r. t.-gal építteti meg 104.617 koronáért.

Tejmunkás-tanfolyam Csákvárott. A csákvári magy. kir. földmivélségi iskola annak közzétételére kér fel, hogy ebben az iskolában október 1-én tejmunkás-képző tanfolyam nyílik meg, mely egy évig tart. A tanfolyamra husz irni olvasni tudó fiatalember vétetik fel, akik 17-ik évüké már betöltötték. A felvett ifjak teljes ingyenes állami ellátásban részesülnek és a tejtermelés és kezelés minden ágában gyakorlati és elméleti kiképzést nyernek. A kérvények Juhász Vilmos igazgató címére küldendők Csákvárra (Temesmegye).

A „L'Aigle” veszteségei. A „L'Aigle” francia életbiztosító társaság ma tette közzé magyarországi üzletének 1907. évi mérlegét, amely 35.825.55 korona veszteséget tüntet föl. Ez a veszteség azt bizonyítja, hogy a magyar biztosító intézetek egyre jobban kiszorítják az idegen intézeteket.

Hajózás. A Dunagőzhajózási társaság közhírré teszi, hogy a személyszállító hajók Karlóca állomását a mai nappal ismét érintik.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Idégyengoségl állapotok
Elektromágneses gyógyítás.	Almatlanság.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdések (Paralysis)
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Idégfájdalmak, Idégszabák (Neuralgiák, Ischias).
Kék fényrel való kezelés.	Gerincvelősorradás (Tuberculosis).
Világos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Világos fényfürdők.	Véredényelmeszesedés.
Világos masszázs (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Gelvén, Fared és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés.
Világos vízfürdők.	Anyagserebajok, (Elhízás, oszokorba), vérszegénység.
Ózonsavas fürdők.	Bőrbajok. Bőrvilásketeg.
Főbb javallatok:	Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
Általános idégség (neurasthenia, hysteria).	Aranyeres csomók.
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. a. 2-6-ig.	
Esedékes napon át. — — Kiváratla prospektus.	

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, július 30.

A készáru piacon a malmok mérsékelt vételre ma csak kis kínálatot eredményezett és azon törekvésük, hogy a készbuza árát leszorítsák, csak részben sikerült; elkelt 18.000 mm. 5-10 fillérig olcsóbb árakon. Rozs 10 fillérrel olcsóbb, zab 5 fillérrel drágább, tengeri változatlan. A határidőpiacon az üzlet barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg. Az üzlet folyamán előbb a kínálat volt túlsúlyban, minnek folytán kissé gyengültek az árfolyamok, később azonban valamivel jobb vételkedv mutatkozott, mire aztán egy kis javulás állott be, anélkül, hogy a forgalom élénkült volna.

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 81 kg. 23.40 korona, 100 mm. 81 kg. 23.40 korona, 500 mm. 80 kg. 23.50 korona, 100 mm. 80 kg. 23.30 korona, 1700 mm. 80 kg. 23.— korona, 100 mm. 23.35 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.35 korona, 100 mm. 79 kg. 23.30 korona, 1200 mm. 79 kg. 23.25 korona, 500 mm. 78.3 kg. 23.— korona, 500 mm. 77 kg. 21.— korona.
Szentesi: 2130 mm. 74.3 kg. 22.80 korona.
Bánsági: 200 mm. 81.5 kg. 23.50 korona, 100 mm. 80.5 kg. 23.40 korona, 150 mm. 80 kg. 23.20 korona, 600 mm. 79.8 kg. 23.30 korona, 500 mm. 79.2 kg. 23.30 korona, 300 mm. 79.5 kg. 23.30 korona, 1000 mm. 79 kg. 23.20 korona, 500 mm. 79 kg. 23.10 korona, 200 mm. 78 kg. 23.10 korona.
Pestvidéki: 500 mm. 80 kg. 23.20 korona, 100 mm. 80 kg. 22.70 korona, 300 mm. 78 kg. 22.90 korona, 200 mm. 76 kg. 20.— korona, 100 mm. 76 kg. 21.— korona, 100 mm. 75 kg. 22.50 korona.
Fejérmegyei: 100 mm. 77 kg. 22.50 korona, 100 mm. 76.3 kg. 22.70 korona.
Bihari: 200 mm. 79.5 kg. 23.20 korona, 100 mm. 79 kg. 23.20 korona.
Szerémségi: 100 mm. 78 kg. 22.80 korona.
Bácskai: 400 mm. 78 kg. 21.10 korona.
Pádi: 815 mm. 78 kg. 23.30 korona, 586 mm. 79.5 kg. 23.10 korona.
Marosi: 100 mm. 78 kg. 23.30 korona, 500 mm. 79 kg. 23.30 korona.
Rozs: 100 mm. 18.60 korona.
Arpa: 690 mm. 15.40 korona.
Tengeri: 100 mm. 15.40 korona, 100 mm. 15.35 korona, 200 mm. 15.30 korona.
Zab: 200 mm. 16.50 korona, 100 mm. 16.50 kor.
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.03, 11.01, 10.98, 11.08.
Rozs 1908. októberre 9.29, 9.30, 9.27, 9.35.
Zab 1908. októberre 8.20, 8.26.
Tengeri augusztusra 7.56, 7.61.
Tengeri 1909 májusra 7.26, 7.25, 7.31.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11.08 - 11.09
októberi rozs	9.37 - 9.38
októberi zab	8.24 - 8.25
juliusi tengeri	7.61 - 7.62
1909 májusi tengeri	7.30 - 7.31

Budapesti gabonaforgalom.

1908. július 28-tól július 29-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	43358	—
Rozs	302	—
Arpa	812	10591
Zab	510	—
Tengeri	102	402
Liszt	785	11232
Korn	100	3884

Értéktőzsde.

A tegnapi kedvezőbb irányzat ma folytatást nyert a mai üzletmenetben. Az irányzat megszilárdítására befolyással voltak a kedvezőbb külföldi hírek, melyek nyomán a helyi spekuláció vásárlásokba bocsátkozott s a bécsi számlákra történt vételek a vezető-értékek árfolyamát némileg megszilárdították. Legkedvezőbb árfolyamhoz jutott a Rimamurányi-

részvény, mely az osztrák vasipari értékek áremelkedése következtében négy koronával javult. Viszont az Államvasuti részvényekben, melyek jelentékeny ideig az érdeklődés központjában állottak, alig volt üzlet. A helyi piaci forgalma csendes volt, ugyszintén a járadékpiac, hol alig néhány kötésre szorult a napi forgalom.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd.

Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 620.75-622.—. Magyar hitelrészvény 739.—. Osztrák-magyar államvasut 694.—695.—. Rimamurányi vasut 554.50. Jelzalogbank 430.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde szilárd.

Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 622.—622.25. Magyar hitelrészvény 738.75-739.—. Rimamurányi vasut 550.50-558.—. Jelzalogbank 434.—. Magyar koronajáradék 93.02-5. Hazai sorsjegy 100.—. Központi takarékpénztár 1590.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.-10.— K, 1908. augusztus hó végére 24-26 K.

Utőtőzsde

Az utőtőzsde teljesen üzletelen volt.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, július 30. (Saját tudósítónk jelentése.) Az itteni piacon buza irányzata lanya és mivel a konzum szigorúan tartózkodott a vásárlástól, újból olcsóbban lehetett volna kapni. Általában nagyon csekély volt a vásárlási kedv és a forgalom ennek megfelelőleg felette kevés. Rozs és zab ára változatlan, tengeri ellenben még 5-10 fillérrel drágább a budapesti tőzsdével egyetértőleg. Arpából a külföld és egyes kiviteli czegek is vásároltak, azonban nagyobb üzlet nem fejlődhetett ki a tulmagas árak miatt, noha a kínálat lényegesen nagyobb volt. Ami a külföldi tőzsdéket illeti, az északamerikai piacok és Páris valamivel magasabb árjegyzéseket jelentettek, míg London lanya volt.

Jegyezett buza: tiszavidéki — korona, új 12.15-12.50 korona, bánáti 11.90-12.20 korona, tótfelvidéki és csepeli régi — korona, új 11.70-12.— korona, új déli vasuti 11.70-12.—, marchfeldi 11.70 12.— korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.90-10.10 korona csepeli 9.80-9.95 kor., pestmegyei 9.90-10.10 déli vasut 9.05-10.15 korona, különféle magyar 9.80-9.95 kor., osztrák 9.85-10.05 korona.

Arpa: morvaországi 7.40-7.70 kor., marchfeldi — kor., bécsvidéki — kor., tótfelvidéki — kor., csepeli — kor., győri — kor., déli vasuti — kor., tiszavidéki — kor.

Magyar tengeri: régi 8.10-8.25, új — korona, cinquantin 8.60-8.90, új — korona.

Magyar zab: selejtes — kor., közepes 8.50-8.75 korona, elsőrendű 8.75-9.— kor., válogatott 8.95-9.30 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.25-8.50 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, július 30. A barátságos irányzatot, mely a mai előtőzsdére is átment, semmi sem zavarta. Az üzleti tevékenység azonban széles keretben mozgott. Csak hitel-, alpesi bányá- és rimamurányi-részvényekben, melyeket élénkebben kerestek, öltött nagyobb mérvet a forgalom. Az irányzat az üzleti forgalom dacára az előtőzsde zárlatáig barátságos volt. A déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamokkal indult. Később az irányzat nyugodtabb lett. Berlinből tartott árfolyamokat jelentettek.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 622.—. Magyar hitel. 738.50, Länderbank —, Államvasut 694.75 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 117.—, Alpesi bányatársulat 670.75. Rimamurányi 553.—. Májusi járadék 96.55, Magyar koronajár. 92.85 Orosz érték —. Török sorsjegy 187.—, Német márka 117.42.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 622.—, Magyar hitel 738.— Länderbank 435.50, Unio-bank 538.—, Államvasut 694.75, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 116.—, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 671.25, Májusi járadék 96.55, Magyar koronajáradék 92.85, Török sorsjegy 187.—, Német márka 117.42, Elbavölgyi vasut 453.50, Rimamurányi 555.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petróleum —.

Bécs, július 30. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 96.60, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.10, 1860-as sorsjegy 151.75, Osztrák hitelsorsjegy 472.—, Angol osztrák bankrészvény 293.50, Bécsi Bankverein 517.60 Osztrák-magyar bank 1730.— Déli vasut 116.75 Dunagőzhajózási társ. 1000.— Dohány rész. 418.— Cs. k. arany (vert) 11.34 Német bankv. 117.45 Osztr. Lloyd 400.— 4.2 száz. ezüst. jár 96.50-99.20, Osztr. koronajáradék 96.70, 1864-es sorsjegy 261.—, Osztrák hitelintézeti részvény 618.25, Union-Bank 538.—, Osztrák Länderbank 434.50, Osztrák-magyar államvasut 692.10, Elbavölgyi vasut 453.50, Alpesi részvény 667.50, 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 239.55, Lipótkohó 423.—, Töröksorsjegy 185.95. Csendes.

Bécs, július 30. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.65. Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 142.25, Magyar hitelbank részvény 735.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 466.— Rimamurányi 550.25, Magyar cukoripar 1765.—, Adria hajózási részvénytársaság 398.—, Magyar koronajáradék 92.90, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.05, Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 428.—, Magyar keresk. bank 3310.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, jul. 30. (Az Egyetértés eredeti távirata.) Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papírjádék —, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.80, osztrák hitelrészvény 194.60, Déli vasut 22.70, orosz bankjegyek 214.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.60, Disconto Commandit 171.—, Dinamit-truszt 161.50, Harpeni 197.70, Unifikált török járadék 96.20, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.50, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.10, Magyar koronajádék —, Osztrák-magyar államvasut 148.—, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 211.70, Gelsenkircheni 219.50, Laurakohó 204.70. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) július 30. 4.2 százalékos ezüstjádék 98.80, 1860. sorsjegy 152.50, Déli vasut 22.60, 4 százalékos aranyjádék 98.40, Osztrák hitelrészvény 194.40, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Olasz járadék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyjádék 93.20. Szilárd.

London, július 30. Angol consol —. Páris, július 30. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.77, Osztr. aranyjádék 98.60, Magyar aranyjádék 93.85, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 486.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.90, Déli vasut elsőbbségi kötv. 286.—, 5 százalékos marokkói járadék 568.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 95.75, 4 százalékos unifikált török jár. 96.02, Török sorsjegy 177.75, Török dohányrészvénye 939.—, Osztrák föld-hitelintézet 1115, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar jelzalogbank 455.—, Banque de Paris 1451, Banque Ottomane 698.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 654, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 536.—, Rio Tinto 16.76, Sucrerie d'Egypte 31.—, Tula 234.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 151, Chartered —, De Beers 268.—, East Rand 101.50, Jagersfontein 88.75, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 49.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 5/16, Olasz aranyváltó (rövid) 9/32, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 251.30, Magánkamatláb 1 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vágómarhavásár.

Budapest, július 30. (Braun József és fia jelentése az „Egyetértés” részére.) Felhajtott: 2468 darab Vágómarha és pedig 1537 darab magyar és tarka ökör, 693 darab magyar és tarka tehén, 10 darab bosnyák ökör, — darab bosnyák tehén, 218 darab magyar és tarka bika, 11 darab bosnyák bika, 61 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly.

Következő árak jegyezték métermázsánként élősúlyban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 68.— 74.— koronáig, kivételesen — koronáig, középminőségű 60.—66.— koronáig, silány minőségű 50.—58.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 76-88 koronáig, kivételesen 94.— K. középminőségű 64-74 koronáig, silány 50.—62.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű 58.—64.— kor.-ig, középminőségű — kor.-ig, silány 40.—56.— koronáig.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Krümmér Mátyás, Nádrai György, Györgyevits Gyula, Vekov János, Keresztény Anna, Hanthó János, Maresch Róza, Almási Ilona és Kadas Aranka okleveles tanítókat, illetve tanítónőket az aradi új állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónőkké; a győri ítélőtábla elnöke dr. Geczey Mihály ügyvédjelöltet a győri ítélőtábla kerületébe díjaz joggyakornokká; a kaposvári pénzügyigazgatóság Sugár Jenő kaposvári lakost, a kaposvári adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gyovai Pál újszentannai, Csók Károly mácsai, Nikitscher József zarándi, Harmat Ferenc nagyhalomgyi, Boros Kálmán medgyesegyházi, Wladár Menyhért gyöngyösi, Barthos Ilona zólyomi, Stegena Andor tiszolci és Nagy Ignác kótaji állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítónőket az aradi új állami elemi iskolához helyezte át.

Pályázatok. A dési ügyészségnél alügyész, a kolozsvári törvényszéknél jegyző, a dicsőszentmártoni pénzügyigazgatóságnál földadónyilvántartási biztos, a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál állami végrehajtói, a kolozsvári adóhivatalnál segédk, a nagyenyedi adóhivatalnál adóiszta állásra 2 hét; — a pozsonyi állami kórháznál szertárnoki állásra 3 hét; — az aradi állami gyermekmenhelynél másodorvosi, a budapesti ítélőtáblánál és a topolyai járásbírósnál irnokai állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. július 30-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő tulnyomóan derült és meleg. Csapadék ismét csak a keleti Felföldön esett. A hőmérséklet maximuma: Észéken 33 C°, minimuma: Tátrafüreden 9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára.

Meleg és tulnyomóan száraz idő várható.

Allomás	Légnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Lángszél mm	Hőmérséklet
					max.	min.
A-Szatmár	65.0	17.5	NE	3	0	26 12
Ungvár	64.8	17.4	N	3	0	28 13
Késmárk	65.0	17.4	N	3	0	28 13
Losonc	65.5	17.7	NE	2	1	28 13
Ógyalla	65.6	17.5	NE	1	2	31 18
Budapest	65.3	20.6	NE	1	2	31 18
Herény	66.0	21.7	N	1	2	29 13
Keszthely	65.8	23.0	NW	1	0	29 13
Pécs	65.5	20.1	W	1	0	29 13
Zébráb	65.6	21.5	E	1	0	30 14
Flimne	64.9	23.9	NW	1	0	30 14
Szeged	64.1	20.8	E	1	0	29 13
Temesvár	63.6	19.0	N	1	0	28 16
Nagyvárad	63.6	19.2	NE	1	0	28 15
Kolozsvár	64.0	17.4	SW	1	0	27 13
Nagyzeben	63.4	15.8	S	1	4	18 1
Szatmár	65.0	17.5	NE	3	0	26 12
Eger	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Arvadraja	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Selmeczbánya	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Komárom	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Magyaróvár	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Sopron	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Kézdivászló	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Citromföld	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Doboz	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Köcskő	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Óroskány	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Arad	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Zombolya	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Verece	63.2	17.4	W	1	0	28 13
Orsova	63.2	17.4	W	1	0	28 13

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **PAJOR MATYÁS**

SZÍNHAZAK

Pénteken 1908. július. 31-én.

Fővárosi nyári színház

A kék egér.

Bohózat 3 felvonásban.

Kezdete fél 8 órakor

Műsor.

Szombat: Csókkirály.

Vasárnap: A cigánybáró

Városligeti Nyári Színház

Berta panamája.

Enekes bohózat 3 felvonásban, írta Föld Mátyás, zenéjét szerzelte Barna L.

Kezdete fél 8 órakor

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korszak, Wurm-u. sarkán

Ma és mindennap délután 4/5-4/7-ig és este 4/6-tól kezdve az európai hírt

CISKOVSKY

quartette hangverseny, fényes változatos műsor.

Hétfő és meloz ételek. Szépden polgári árak.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Telefon 107-46

Ma este 7/8 órakor

Nagy Fényes Előadás

TOM JACK, a lánoszblincskitűző, a 3 SELLENS gladiátorok és az egész nagy műsor.

FJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendégelője

VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.

A szalmaösvögyök legkedveltebb étterme.

Mérsékelt árak! * Kifünő kiszolgálás

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 UJ ÖS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.

Nyitva délután 6 órától reggel 4 óráig.

A honvédeknek ma este vonás-hangversenyt BACHÓ karmester vezet.

Ma és mindennap!

Nagy Fényes Előadás.

Kezdete 7/10-kor.

Nagy díszelőadás a Varietében

Havemann Rikárd tiszteletestélya.

és az óriási júliusi műsor.

Szenzációs előadás a Tabarin Moulin-Rougeban

Kezdete 12 órakor.

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

Rövid ideig még: 4 Farabonis, csodatáncosok

ITT a tavasz!!

elmúlt a tél

de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kéz! Gyorsan és biztosan eltüntetni azokat az elismert kintő

Magyar-Pipere-Borax

Allandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán tőden és tisztán megtartja

A magyar-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltüntetett szőpőrt, pőrénnyel, atkát miltessort palánást májfoltot, a ráncos bőrt bársonysimává, a vörösvagy nárbarnított bőrt fehérré teszi.

Gyermekápolásnál, fürdőzésnél nélkülözhetetlen. Kifünő hatással bír szomgyuladásnál, valamint for- és szájjápolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérré és fűkőrsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana

Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1—

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kímőve

Egyedüli kőszítője Rogátsy Kálmán Rákóczi-ut 10.

Hallotta-e már?

Megalakult a

Magyarországi Kisbirtokos Szövetség.

Vége a kisbirtokosok is öntudatra ébredtek és felismerték a szervezkedés rendkívüli nagy jelentőségét.

Szükséges is volt már, mert állandóan olyan törvényeket hoztak reánk, amelyek legnagyobb hátrányunkra vannak. Ilyen a szeszadótörvény is. Most jön tárgyalás alá: A gazdasági kamaráról. A földadóról szóló törvény. Az új

■ Kisbirtokosok!

Ezeknél nektek is jelen kell lennetek! Nem szabad megengedni, hogy folyton nélkül-tek hozzanak törvényeket, rólátok. Ide csoportosuljatok kisbirtokosok! a mi kibontott zászlónk alá. Ingyen megküldjük a

»Szövetség Ismertetőjét« és a progressív földadóról szóló könyvet. — Szervezkedjünk kisbirtokosok!

Felvilágosításért forduljatok: A Magyarországi Kisbirtokos Szövetséghez vagy A „MAGYAR LOBOGÓ“ szerkesztőségéhez Budapest, VI. Csengery-utca 32.

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok Budapest, Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. augusztus hó 2-án azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulás hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között

Indulás Bpest-Petőfirtől 6:00 órakor és 9:30 órakor du

» Bathány-térről 8:05 » » » 2:35 » »

» Ó-Budáról 8:20 » » » 2:50 » »

Erkezés Vácra 10:00 » » » 4:20 » »

» Nagymarosra 11:00 » » » 5:30 » »

Ind, vissza Nagymarosról 11:30 » » » 8:00 » » cső

» Vácra 12:15 » dél » 8:45 » »

Erkezés Bpest-Obudára 1:10 du. » 9:40 » »

» Bathány-térről 1:25 » » » 9:55 » »

» Petőfi-térről 1:30 » » » 10:00 » »

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők: Budapestről-Vácra vagy megfordítva I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér

Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér.

Vácra Nagymarosra vagy megfordítva I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér.

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. kir. áll. hadügyi hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályu jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatakn ki és pedig Budapestről Nagymarosra és vissza I. hely 150 fill. II. hely 120 fill

Vácra Nagymarosra és vissza I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzhajó közlekedik, melyen a közönség eső elől is védve van. A hajón jó vendégvárás polgári árakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózás közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha a járatokat bármily okból abban kellene ha gnyí, ügyeztetől a társulat idejekorán hírdetést fog közzé tenni.

Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóság

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétosóvű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

képzésért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor Ehrentreu és Fuchs

testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Heveny vagy idült
bujakór-bántalma

egy görvélkór, borbajok, rheuma, (szag fekélyek stb.) a romlott vértől származó egyéb bajoknak, mint migrigénak, rheumatizmus, a száj, gége gyengédel, agéntatás, onostosis, tehetetlenség és mindenféle szorít vagy borbaj bújakoros bántalmak esetében, a legmegbizhatóbb és mindegy gyógyszerrel dacoló betegségből biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, min egyetlen és legjobb vértisztító szerrel és mar szűnös különletésben részesül.

Am egy kis doboznak 25 darab tartalommal 3,50 kor., egy vagy doboznak 53 darab tartalommal 11. — kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszer-tára Budapest, Király utca 12. és A. Drácssy-ut 2.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. or. és kir. orvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyúti betegségeket, hólyagbajokat, székelt, bujakórt (syphilis), borbajokat, szingyentit fertőzést, idősebbeknek is, emfériókat és annak utóhatásait, ideg- és hágerővel, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyítást.

Ujdonság!

Gamsbua

Ujdonság!
— K. 380-tól felfelé. —

A. Sachsel Bécs
kalapkészítő

XVII., Kalvarienberg, Nr. 34.,
II., Taborstrasse Nr. 39.,
XVI., Neu-erfelderstr. Nr. 2.
képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

DUS VÁLASZTÉKBAN VAGY KÉSZPÉNZRE, MINT RÉSZLETFIZETÉSRE RENDKIVÜLI OLCSÓSÁGON MAPHATÓ

BUTOR

EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-ut sarok)
EHRENTREU TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SAROK)
KÉPES ÁR-JEGYZÉK INGYEN. TELEFON 82-27.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek
kik bármily

nemi betegségben szenvednek,

mint húgyúti és hólyagbajok, húgyúti károsodások, vizelet szavak, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (syphilis), az öntetkezés utóhatásait fellépő idegbajok, korai férfilitis, szingyentítés, bármily borbajok stb. Nőknek fénbörtyűs, mehbajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigorúan tudományos és lelkismeretes gyógymódjainkat legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos hírű és a legnépszerűbb, 28 éve tevékeny rendelői intézetével

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este, idült húgyúti és hólyag bajok vizsgálata vilámos húgyösszetétel segítségével.

Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakorvosi tanácsot nyújtanak, gyógyszeréről gondoskodik. Titoktartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

Olcsó Ifjusági Iratok.

Érdekes, vonzó és irodalmi becsű könyvek, csinos kötésben, nagyrészt színes képekkel, 8-16 éves koru gyermekek részére.

Franklin-Lampel-féle kiadást tessék kérni.

Andersen meséi. Ford. Mikes Lajos	3.-
Andersen újabb meséi. Ford. Mikes Lajos	3.-
Münchhausen báró kalandjai. Irta Gaal Mózes	3.60
Ótvon kis mese. Irta Hoffmann Ferenc	2.-
Száz kis történet. Irta Hoffmann Ferenc	3.-
Tündérek között. Irta Bámfy János	3.-
Legszébb regéfűsér. Irta Bámfy János	3.-
Grimm Testvérek válogatott meséi. Ford. Benedek E.	3.-
Grimm Testvérek meséi. Ford. Benedek Elek	3.-
Gyermekmesék. Irta Képting Rudyard. Ford. Mikes Lajos	3.-
Gulliver utazásai. Irta Swift Jonathan. Ford. Vajdaffy E.	2.60
Ezeregy éjszaka regéi. Ford. Radó Antal	3.60
Robinson Crusoe. Irta Defoe Daniel. Átdolg. Radó Antal	3.60
As egérke meséi. Irta Tábory Róbert	9.80
Álomvilág-mesország. Irta Tábory Róbert	6.20
A cirksza király. Irta Krudy Gyula	2.50
A latorozavölgyi pap. Irta K. Nagy Sándor	2.-
Isenet a másvilágból. Irta Teveli Mihály	1.80
Bézsike. Irta Kövösti Henrik	2.50
Congourdan Marins. Irta Mouton Jenő	2.80
A munka öröme és dícsősége. Irta Mantegazza P. Ford. Kerékgyártó Elek	3.60
Tamás bátya kunyhója. Irta Beecher Stowe. Ford. Darvai Mór. Két kötet.	4.-
Szöcske kisasszony. Irta Tóth Sándor	2.80
Vadászkalandok. Irta Garády Viktor	3.40
A holdogulás útja. Irta Smiles-Schramm. Ford. Kárfy Ö.	2.60
Darward Quentia. Irta Scott Walter. Ford. Telekes Béla.	3.-
Marci. Irta Gaal Mózes	2.80
A kegyelemkenyér. Irta Gaal Mózes	2.-
Két diák levelezése. Irta Gaal Mózes	2.-
Komédiás Palkó. Irta Gaal Mózes	2.-
Bőrkariánya. Irta Cooper Fenimore. Ford. Mikes Lajos	3.20
Utamatató. Irta Cooper Fenimore. Ford. Mikes Lajos	3.20
Vadölő. Irta Cooper Fenimore. Ford. Mikes Lajos	3.20
Vadfogó. Irta Cooper Fenimore. Ford. Mikes Lajos	3.20
As utolsó mohikán. Irta Cooper Fenimore. Ford. Mikes Lajos	3.20

Kaphatók: LAMPEL R. könyvkereskedése (Vodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság
(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

Amsterdam.

Magyarországi igazgatóság:
BUDAPEST, VIII., RÁKOCZI-UT 1. SZ.

Az 1907-ik év végén:
a biztosítások összege a 341.000.000
koronát meghaladta.
A tartalékok összege: 99.440.898'20
korona.
Eddigi kifizetések: 75.856.650.79 kor.
Legolcsóbb díjak.

Most jelent meg!

VELENCE

Kalanz magyarok számára
Képekkel és Velenca színes térképével

Ára 1 korona. | Ára 1 korona.

Singer és Wolner kiadása, Bpest, Andrássy-ut 10

Titkos betegségek

biztos és lelkiismeretes meggyógyítására óriási tapasztalatai folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvostudor specializistát.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek, heveny vagy idült buntitát, vizelet nehézségeket, hólyagbajokat, fekélyeket, syphilis, ideg- és hágerővel és bármily női betegségeket.

Budapest, IV., Karoly-körút 10. I. emelet.

Rendel d. o. 10-4 és este 6-8 óráig.

Vidékiek levél útján is biztos eredményű gyógykezelést és gyógyszeréről is gondoskodik. — Nőknek külön váróterem, külön kijárat.

E hirdetési rovatban minden egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Sálvány-utca 6/C. 286

Óriási őszibarack
durancai befőzésre és csemegezésre, Gyöngyös-Visontai csemege szőlőt 5 kilonként 3 koronáért, kajszinbarackot zamatos körtét 3 koronáért, ringlót, czukor és rétes almát 2 korona 50 fillérért. „Mátragyöngye” görög, turkesztán, cantalup és ananász dinyenyét, vasuton 25 kilonként 7 koronáért szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön.

Circa
1000 darab jó karban levő Electral (Negretti-Merino) anyagú, tenyészési célokra eladó. Átvételi határidő szeptember 30. A ruhák bármikor megtekinthetők. Közvetítés kizárva. O-Béba Uradalom, vasut állomás orolási vagy Kiszombor posta O-Béba.

Tisztviselő telepen
Rezső-tér 2. szám alatt levő nyolc szobából, melléképületekkel, üveges veranda és kertből álló házának bérbeadása végett megbízottam Wagner László Pannóniában található reggel 8 és 9 óra között augusztus 1-3. napjain.

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben. Kossa-Magyaró Béza. Telefon 67-47. 27750

Kitünő likőrök
és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvegse ára 60 fillér. Készítési utmutatás mellékelve. 10 üvegnél bérmentve. Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba

Kastély
(Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Cím megtekinthető. Mosse Rudolfnál Budapest, Nádor-utca 11. 27809

Pótvizsgákra
Pogári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, malgánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Csemegezőlöt
legszebb fehér és piros Chasselast 5 kilonként 3 koronáért, óriási almát, zamatos körtét, nemesfajú szilvát 2 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalas.

Gépeszeket
széles körűre nevelésű gazdasági és az összes gazdasági személyzetet, szakértelmet és jószámságért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költő és díjmentesen átani Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 84-87.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államviszsgákra (egyesítágyakból is) Kolossvára, Budapestre ugyszintén államviszsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium. Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsau-tca 44.)

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-léle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utcasarkán

Badacsonyvidéki
finom hegyi borokat, csemegezőlöt mérsékelt áron szállítok. Balogh Gyula szőlőgazdasága Balaton-Henve. Ártap ingyen.

Modern lakások
III., Lajos-utca 70 sz. novemberre 2-3-4-5 szobával. minden modern kényelemmel, gáz, villany, kiadók. Ugyanott tágas pinczehelyiség.

Alcsemege részleltetésre
zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt

bankhitel
úján kizárólag csakis Reményi vagy magyar hamp-szerleltetésen. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Szegfű
és czukorkörték, csemege és rétesalma, zöldringlót, paradicsom, káposzta, ugorka, tölthető paprika, tejjeskucorica, turkesztán, és görögdiénye, vajbá egyesén vagy egyenként postakosaranként 2 kor-ért, ismétlőadónak külön ártapjánlat. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Magánnyomozó
törv. beosztott cég el-vállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb könyes ügyekben teendő kutatásokat, személyes, lakások üzletek feltűnés nélküli megfigyelést s el-tűnt egyének és névtelen levelek iróinak ki-nyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 108-52. 28587

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyárt-mányait 27733

Stenografai
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-kört 88. Ingyenes géprasoktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állasközvetítés. A „Stenográfia” országos Gábelberger gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírás, gépírás és ker-skedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairás-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró-és kereskedelmi akadémiai rendes tanárok vezetése alatt allanak. Sokszorosított és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

Csemege
és rétesalmát, tábla és szegfűkörtét, zöld ringlót, káposztát, paradicsomot, tölthető paprikát, tejjeskucorica, turkesztán, cantalup és görög dinyenyét egyesén vagy egyenként postakosaranként 2 kor-ért, ismétlőadónak fejskáposztát nagy keményfejeket 12 és 16 kor-jával, paradicsomnak métermázsáját 16 kor-ért, tölthetőpaprikának és ugorkának száját 150 kor-ért, görög dinyének mázsáját 8, turkesztán és cantalup dinyenek 16 kor-ért előleg beküldéssel szállít Szabó Csongrádról.

Szepességi csemegek
BARTA-léle veresáfonya befőttel, málna- szamóca, csipkebogyóval, gomba- és húskevereket, pastetomokat átani a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmege. Kérjen árjegyzéket.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és diszító
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint minden-nemű kárpitos és diszítómunkákat. 27881
Mintaraktár művész ki-vitelű butorokból, franczia és angol szövetekből. Kétféle díszítésű díjmentes

Műasztalosnál
készen kaphatók sima fényezett halászobák, cse-resznye, mahagoni és szürke jávoriából igen jó minőségben raktár tulzsu-foltsága miatt igen olcsón. Néhány sima angol ebéd-lő berendezés és uri butorok is vannak készen. Réti, Lónyai-utca 25.

Zalogcédulákat,
brillansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb ártan veszek. Brillansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rész-butorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

Telt kebel.
Telt kebel két hónap alatt
Pilules Orientales

(k.leti pilulák) állal, az egyedül-lék által, melyek a mellét fejleszti, szilárdítják, helyreállítják s a női mellnek gacsi-ros tejszöveget kölcsönözik, anélkül, hogy az egésznek ártanának. Ga antiva arzenikummentes
Orvosi kiválósegítő-gyánlyan. Abazolt dísz eczél. Egy doboz használati utasítással franko 4-45 korona előzetes be-küldés vagy 6-75 korona után-vétel mellett.
I. RATIÉ gyógyszerész PARIS. Raktárak: Bécs, R. Perhofer gyógyszerész, Singer-utca 15 Budapest. Török József orvos-észtész Király-utca 12.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések rész-és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök, valódi angol bergarnitúrák eladása és vétele.
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet
Kazinczy-utca sark.

Vadászlegyver
gyűtemény, részben örök-sérből származó egyenként is polom áron eladó. Közöttük Toplever-kulcsu Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksliinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsövekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghmerles, ugyanitt Götz Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsaszönyeg és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV. E. Egvetem-tér 5. szám. Radonál 20082

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szeptedi üzletveze-tősége nyilvános verseny-tárgyalást hirdet a hercules-fürdői állomáson létesítendő lakóépület előállításával járó munkákra.

A munka végzésére vonatkozó költségzámítás, pályázati feltételek, ajánlati minta és szerződés tervezet, valamint az építési tervek a szeptedi üzletvezetőség építési és pályafenntartási osztályban (II em. ajtó 6.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az építési tervek el nem árusítatnak, míg a leírás művelet példányon-kint a pályázati szándékozónak 3 korona fizetése-ellenében szolgáltatják ki.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi augusztus hó 14-én déli 12 óráig nyitandók be az üzletvezetőség titkárságánál „Ajánlat” a herculesfürdői lakóépület munkákra” leírást-tal ellátott lepecsételt borítékban. Az ajánlat benyuj-tását megelőző nap, vagyis f. é. augusztus 13-án déli 12 óráig mint ovadék 2500 korona készpénzben, vagy letétre alkalmas értékpapir-okban a szeptedi üzletveze-tőség gyűjtőpénztárába be-tízetendő. A posta után benyújtott ajánlatok ajánlott levélben térti vevényvel átadandók fel. Letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlatok 1 koronás, az ajánlat mellékletei pedig íven int 30 filléres bélyeggel látandók el.
Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül szabadon valaszthasson.
Szeded. 1908. év július hó,

30 forint. Varrógépek
egy új valódi csar-ádi Singer varrógép 3000 koronáért 5 évi állótállással ócsára
SINGER A.
műgépésznél Budapest, fő-utca Akácia-utca 56. Minden-nemű varrógépek javítását legutányosabb ártan elvállalom. Árjegyzék ingyen.

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garzon szobák szalon bór-tólelek, gyönyörű tükrök, diván, borszék, íróasztal, porzsaszhönyeg és egyes darabok; Földes B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Kolozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorla-tokra, államviszsgákra és alapviszsgákra igen alaposan és lelkifis-me-reten készítettünk elő a legelőnyösebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 8 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Vál-tozóból speozialis tanfolyam melyre kor-látolt számban ves-zünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen ocs-kély díjazás. Al Levél-beli érdeklődésekre ki-mertitően valaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozs-vár, Magyar-utca 2

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 122.
TELEFON 62-80.

Vilamos világitás
saját dynamóval, lakó-házak, gazdaságok részére. Telefon és vilamos czikket árjegyzéke ingyen. Arájánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Magyar kir. államvasutak. 181739. sz.

Pályázati hirdetmény.
(Pírszén szállítása iránt.)
A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1908. évi január hó 1-től számítandólag egy, illetőleg három éven át évenként mintegy
3500 tonna dió pírszén
5500 „ kocska „
5000 „ darabos „
szükségletét biztosítani óhajt-ván ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1908. évi szeptember hó 5-én déli 12 óráig betérjesztendőek, a bá-natrénzek pedig 1908. évi szeptember hó 4-én déli 12 óráig beküldendőek.

A pályázatra vonatkozó részle es feltételek ugyszintén az általános szállítási feltételek a magyar kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztálynál (Budapest, VI., Andrássy-ut 73. szám II. em. 47. ajtó), valamint minden üzletveze-tőségnek megtekinthetők vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatvány tárnál posta után is megrendel-heők, megjelyezvén, hogy az általános feltételek minden példányáért 50 fillér fi-zetendő.

A feltételeknek posta után való beküldése esetén 20 fillér postaköltség is be-küldendő.
Budapest, 1908. évi au-gusztus hónap.
Az igazgatóság.
Utányomosa nem díszítatik)

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
NÁLUNK EGY ÉLET NAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CSM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENÜTT FELVÉTELEK.

SZAVATOSÁG
MINDEN IRÁNYBAI RAFAEL FÉNYKÉPÉRTŐ ÉS KÉPESZETI MŰTEREM KÍTONTTATVA AZ 1908. ÉVI PÁRIZSI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSBAN DISZKOLEVÉL-KÉPESZETTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.